

Νέα Σελίδα

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΡΙΖΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΒΑΛΥΝΣΗ ΜΕ ΤΗ ΦΥΣΗ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

"ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"

Τριμηνιαία έκδοση Έτος 6ο, τεύχος 24
Μάρτης - Απρίλης - Μάης 2002
P.R. Νέσσωνας 40006

Ιδιοκτήτης: Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία
"Νέα Κοινότητα".

Το περιοδικό εκδίδεται και διαχειρίζεται
από τη συντακτική επιτροπή

Εκδότης - Διευθυντής : (το απαιτεί ο νόμος)
Γιάννης Παζάρας
Πουρνάρι - Νέσσωνας

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Πέτρος Παναγιωτής
Ξηρομερίτου 4 - Κατερίνη

Επιθυμία μας είναι να αποφύγουμε διαφημιστικές
καταχωρήσεις, χορηγίες και οποιεσδήποτε εξωτερικές
παρεμβάσεις.

**Στηριζόμαστε μόνο στους συνδρομητές του
περιοδικού για την κάλυψη των εξόδων του.**

Συνδρομές: εσωτερικού - ετήσια (4 τεύχη)
12 ΕΥΡΩ

Ταχυδρομικές επιταγές στην διεύθυνση :

Περιοδικό "ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"

(υπ' οψιν Χ"παναγιώτου Μένης)

P.R. Νέσσωνας 40006

Το περιοδικό εκτυπώνεται σε χαρτί από φύκια

Τηλ. - FAX περιοδικού 0495 - 52276

e-mail: neaselini@yahoo.com

φιλοξενούμαστε στο :

www.medicum.gr/neaselini

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των
συντακτών τους.

**ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΡΘΡΩΝ Ή
ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥΣ ΑΡΚΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ Η ΠΗΓΗ**

Ένα ταξίδι 40 χρόνων

σελ. 4

Παντελής Κωνσταντίνου

Βιοχημικού πολέμου συνέχεια....

σελ. 6

Γιώργος Κολέμπας

ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ - ΑΟΡΑΤΗ ΑΠΕΙΛΗ

σελ. 9

Ρούλα Βασιλακοπούλου

ΣΤΟΝ ΙΣΤΟ

ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

σελ. 13

Οικολογική Κίνηση Κοζάνης

Σχετικά με τις κινητοποιήσεις των αγροτών

σελ. 14

Σπ. Φούκης - Γ. Κολέμπας

Για την διατροφική αυτάρκεια στα Βαλκάνια

σελ. 15

ΤΟ ΜΩΣΑΙΚΟ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

σελ. 16

Σέλινας Απόστολος

Απόψεις για την Πανελλαδική Γιορτή Οικολογικής
Γεωργίας και Χειροτεχνίας

σελ. 18

Στέα "το πέραςμα" - Γιώργος Μπουτονιρίδης

Αίτηση Συμμετοχής στην 9η Πανελλαδική Γιορτή
Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας και τη 5η
Πανελλαδικής Γιορτής ανταλλαγής ντόπιων σπόρων

σελ. 19

ΛΟΥΠΙΝΟ

σελ. 20

Γιώργος & Αντώνης Αντωνόπουλος

Κατοίκες

σελ. 22

Γιάννης Γερόπουλος

"Θέλουν την αιώνια ζωή,
θέλουν να νικήσουν τον θάνατο"

σελ. 25

επιμ.: Γιάννης Κολέμπας

Ο ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΠΑΞΕΣ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

"Θέλω να μάθω..."

σελ. 28

Χ"παναγιώτου Μένης

Πανελλήνια ημέρα διαδοσης και διασωσης των Ντοπιων
Ποικιλιων και των Αυτοχθονων Αγροτικων Ζωων

σελ. 29

Παναγιώτης Σαϊτανούδης

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ - ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΑΝΟΜΟ ΚΥΝΗΤ

σελ. 30

Οικ. Κίνηση Κοζάνης

απίθανος κόσμος...!

σελ. 31

Αποξήρανση: μια Εναλλακτική μέθοδος συντήρησης

σελ. 32

Γιούτα Γκόλτσιου - Γιώργος Κολέμπας

ΚΛΟΦΕΝ

σελ. 34

Οικ. Κίνηση Κοζάνης

Συνάντηση Συντακτικής Επιτροπής 24ου τεύχους

Αραμπατζής Αποστόλης
Αραμπατζή Ζωή
Αντωνίου Νέστορας
Σαργιανίδης Αλέκος
Ναθαναηλίδου Μαίρη

Γερόπουλος Γιάννης
Πατσιάς Δημήτρης
Ποικιλίδης Βασίλης
Αντωνόπουλος Γιώργος
Μανίσης Παναγιώτης
Αντωνόπουλος Αντώνης
Φούκης Σπύρος
Τσιντάρη Χρύσα
Τερζοπούλου Φωτεινή
Γκόλτσιου Γιοίτα
Ορφανουδάκη Σάντρα
Σαμπονέτ Άννα
Κωνσταντίνου Παντελής
Χ΄παναγιώτου Μένι
Σέλινας Απόστολος
Παζάρας Γιάννης

Βιζυηνός Τάσος
Ορφανουδάκη Ντίνα
Αγγελίδου Καίτη
Δεσύλλας Μάριος
Πομόνη Ζέτα

Κουτής Κώστας
Κούρης Κώστας
Χατζηελευθερίου Μαρία
Χρυσικού Αγγαία
Γκόλτσιος Γιάννης

Παιδιά
Μαριλένα Κολέμπα
Αγγελική Κουτή
Στάθης Κουτής
Φίλωνας Γερόπουλος
Θοδωρής Φούκης
Μιρτώ Πατσιά
Φωτεινή Αραμπατζή
Ακτή Κωνσταντίνου
Μαργαρίτα Παζάρα
Δέσποινα Ποικιλίδου
Κωνσταντίνα Πολυχρονίδου
Λίνα Γκόλτσιου
Μάνος Γκόλτσιος

Ένα ταξίδι 40 χρόνων

Εκκίνηση από το Γαρέφι Αριδαίας και τερματισμός στοΓαρέφι

Πάνος ή Παντελής Κωνσταντίνου

Φυσικός Καλλιεργητής

0384075599

Ένα χωριό στους πρόποδες του Βορρά, κοντά στα σύνορα. Εκεί γεννήθηκα και να, ζω με τη σιγουριά του εμβρύου. Το περιβάλλον ήταν σχεδόν το ίδιο και ειδικά η σχέση μου με αυτό. Δεν υπήρχε το εγώ ακόμη σαν κάτι ξεχωριστό από το περιβάλλον - όπως το έμβρυο δεν έχει πρόβλημα που θα νικηθεί ή μητέρα μου - έτσι και εγώ νικηθήκα. Νικηθήκαμε, ήμασταν κουρασμένοι και το σπίτι αείχε, κουρνιασμένα, κάτι θα βρούσαμε και για φαί, βατόμυρα, φουντούκια, αγριοφρούρες... είχε η φύση. Και μετά φάγαμε το Μήλο της γνώσης και ξεχωρίσαμε από τη φύση και τόδαμε κτηματικά και αυτή μας απέβαλε. Τώρα; Την τρέμουμε. Ποια; Την μητέρα μας. Ποιοι; Εμείς οι γνώστες.

Παρόλα αυτά υπήρχαν και κανόνες για τα ρυάκια τις πηγές - τα ποτάμια - ήταν ιερά, θυμάμαι ακόμη τον κανόνα - τιμωρία στους μικρούς ιερόσυλους "Μη κατουράς στα νερά γιατί θα πεθάνει η μάνα σου".

Τώρα που γνωρίζουμε ότι δεν συμβαίνει αυτό στα νερά ρίχνουμε όλες τις βρομίες μας, δεν κατανοήσαμε ότι η μάνα μας είναι η φύση. Και αυτή ασφυκτιά και αργοπεθαίνει. Ότι μολύνουμε το γάλα της, που θα πιούνε τα παιδιά μας. Αυτή η είναι γνώση μας.

Να επανέλθω στο Γαρέφι μικρός

Μεγάλο σπίτι - μεγάλη αυλή, πολλά ζωάκια. Ο πλάτανος... 300 χρόνων περίπου και ανάμεσα ένα ποταμάκι. Ανέβα - κατέβα στον πλάτανο - βάσκες, ξύλα με μηνύματα για το άγνωστο, παιχνίδια με λακκούβες, ψάρια και καραβίδες. Όχι πολύ μακριά από το σπίτι ο μύλος (νερόμυλος) του παππού πάνω σε ένα σακί στάρι να αφηρείται παραμύθια του Μπίρμι -

ντέντου και Μπέλα Μάρα.

Μπλέκαν ο ήχος της μυλόπετρας του νερού - νύστα όλα μαζί, σε ένα όνειρο ή μια πραγματικότητα. Το προξενιτούσα στο σπίτι μου.

Τα κοκόρια; στην αυλή - φωνή καμπάνα - κότες αλαινάρες. Ο κόκορας αληθινός έτοιμος για τα πάντα αν πλησίαζε. Δεν

συγκρίνονται με τους σημερινούς "γκέι" κοκόρους των ορνιθοτροφείων.

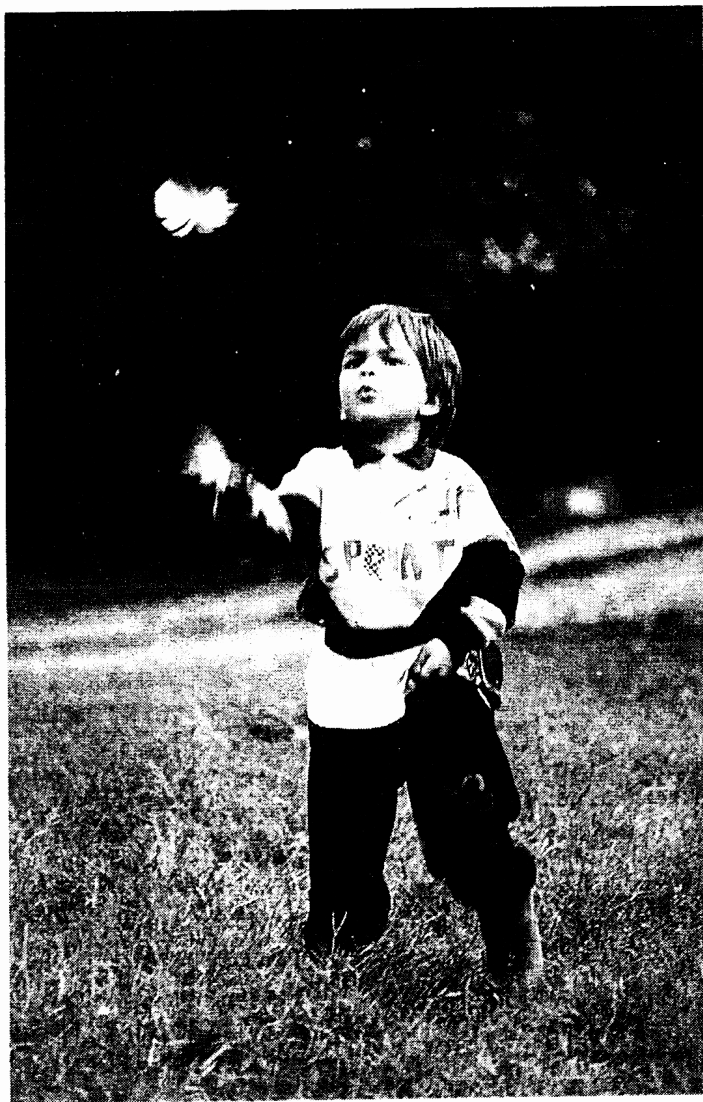
Ξαφνικά τελειώνοντας το Δημοτικό σχολείο φύγαμε Έδεσσα. Δε λέω όμορφη πόλη. Τα ποτάμια οι ξύλινες γέφυρες, οι πετρόστρωτοι δρόμοι, τα παλιά σπίτια με πουλάτες (χαγιάτι Μακεδονικού ρυθμού) και γιαγιάδες με μακριές ντόπιες φορεσιές.

Σε λίγα χρόνια; Να οι πολυκατοικίες. Να οι τεράστιοι ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι. Να η τεχνολογία.

Τελειώνοντας το Λύκειο έφυγα Θεσσαλονίκη για σπουδές. Τα φανάρια ο πάρα πολύς κόσμος - Βιαστικός και ανυπόμονος, άγχος. Κανείς δε μιλά, θυμωμένοι όλοι, ποιος να σηκωθεί για κάποιον γέροντα στα λεωφορεία, όλοι έχουν τόσο σοβαρά προβλήματα τους πιέζει και ο χρόνος, στρίμωγμα στις εισόδους.

Εκεί γνώρισα την αίσθηση της μοναξιάς - τη μοναξιά. Αυτό δε μπόρεσα να το φανταστώ ανάμεσα σε χιλιάδες κόσμο. Αυτό που δεν αισθάνθηκα κοντά σε λίγα ζωάκια -

κοντά στο ποτάμι, στο μύλο. Έκανα φίλους, βρήκα όμως από που έφαγα; - μόνο σε θεωρητικό επίπεδο. Εδώ ας με συγχωρέσουν "Μια κατάσταση προσκολλημένου νου" Ανθρώπινη γνώση - Τεχνολογική εξέλιξη - θα μου πείτε θεωρού-

νταν τότε και πρωτοποριακό ήταν οι εποχές έτσι. Αλλά μακριά από την πραγματική αξία της ζωής. Δεν μπόρεσα να συνεχίσω ο νους μου ήταν σε κάτι διαφορετικό. Έτσι επέστρεψα κάποια στιγμή στην Έδεσσα. Ξεκίνησα με τον πατέρα μου και τον αδερφό μου ένα ιχθυοτροφείο σ' ένα πανέμορφο μέρος με ποτάμι ξύλινη γέφυρα πηγές ψάρια και καραβίδες. Μια πραγματική ζούγκλα. Τεράστια δέντρα, αναρριχώμενα, σκοτεινά μέρη από βλάστηση - με ξέφωτα - Αγρια ζωάκια - πουλιά (συνδυασμός ποτάμι παρόχθια βλάστηση - ακαλλιέργητες κοινόχρηστες εκτάσεις). Σαν πυρήνες κατά τόπους που διασφαλίζουν την ποικιλότητα χλωρίδας - πανίδας στην περιοχή. Το καταφύγιο, τόπος για φωλεοποίηση κ.λ.π. και φυσικά εμπλουτισμός των γύρω περιοχών. Ερωδιοί (σταχτοτσικνιάδες - λευκοτσικνιάδες, αλκύνες, αρπακτικά θηραματικοί πληθυσμοί νεροπούλια. .. και γενικά ποικίλες μορφές ζωής.

Να μη τα πολυλογώ γκρέμισε κι αυτό.

Ξαφνικά: Στον χωματόδρομο έγινε διαπλάτυνση η ξύλινη γέφυρα έγινε γεφυράρα τοιμεντινή. Μπήκαν μπουλντόζες ισοπέδωσαν τη ζούγκλα - τεμαχίστηκε - μοιράστηκε για στάβλους - βιοτεχνίες - μάντρες κ.λ.π. Όπως φαντάζομαι έγινε σε πάρα πολλές περιοχές της Ελλάδας. Κανείς δε σκέφτηκε οικολογική καταστροφή ή περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Το ποτάμι; Πάει το ποτάμι. Στέρεψε. Μπήκαν γεωτρήσεις "τεχνολογία παιδάκι μου" Οι γεφυράρες; μείναν χωρίς ποτάμι. Αραιώσαν τα ζωντανά - αραιώσα και γω.

Μου το πε και μια γιαγιά Κασάνδρα: θα πας από κει που ρθες. Έτσι και έγινε. Μαζί πλέον με την Κατερίνα και δυο παιδιά πήγαμε στο χωριό το Γαρέφι. Στο πατρικό μου σπίτι. Αρχίσαμε να το επισκευάζουμε, να φυτεύουμε. Βέβαια δεν ήταν όπως κάποτε. Το ποταμάκι είναι τοιμεντάβλακα. Ευτυχώς ο πλάτανος υπήρχε και υπάρχει συντροφιά μ' ένα μελίτσι - είναι κούφιος εσωτερικά. Ο χώρος ανάμεσα με το ποταμάκι parking.

Ο νερόμυλος γκρεμισμένος. Η Μπέλα Μάρα, έφυγε με τον Μπίριμ ντέντου (θα σας το διηγηθώ κάποια στιγμή το παραμύθι). Αποφασίσαμε να προσπαθήσουμε και λίγο - λίγο να τα ξαναφτιάξουμε.

Καλά όλα αυτά αλλά θέλαμε και μια επιβεβαίωση, συμπαράσταση γι' αυτά που σκεπτόμασταν. Ήρθαν όλα "αφού το αποφασίσαμε - το πιστέψαμε". Γνωρίσαμε ανθρώπους - φίλους που τα μάτια τους δεν ήταν στον καταναλωτισμό, τον οικονομικό ανταγωνισμό, την τεχνολογία, αλλά στο έργο του Θεού "τη φύση" στην αγάπη για τη φύση, για τον άνθρωπο, στην ισορροπία. Εδώ βρήκα και τα βιβλία του Masanobu - Fukuoka. Γνώρισα τη φυσική καλλιέργεια τη φιλοσοφία της Φυσικής Καλλιέργειας και τον Παναγιώτη Μανίκη.

Το πρακτικό μέρος της φυσικής καλλιέργειας παραγωγή σβώλων, την εφαρμογή της σποράς στα κτήματα και σε περιοχές όπου από κακή χρήση (υπερβολική βόσκηση - υλοτομία - πυρκαγιές ή άλλες ενέργειες του ανθρώπου) βρίσκονταν σε κατάσταση υποβάθμισης, ερημοποίησης, διάβρωσης.

Κάπου ησύχασα - ησύχασε η ψυχή μου. Ήταν το πιο κοντινό με μας. Λύσαμε πολλές μας απορίες, αγωνίες, ανησυχίες, προβληματισμούς. Θα 'λεγα ότι είμαστε τυχεροί που δε βρεθήκαμε ανάμεσα σε πολιτικοποιημένες οικολογικές ομάδες ή οικονομιοπιστοποιητικούς οργανισμούς που θα με απογοήτευαν (δεν θα το αναλύσω).

Τώρα μαζί με τα παιδιά της ομάδας φυσικής καλλιέργειας, παρεούλα προσπαθούμε για όλα αυτά τα του οικοσυστήματος - ισορροπίας... ρύπανσης.

Κάνουμε σπορές με σβώλους, κάθε χρόνο Σεπτέμβρη Άνοιξη. Έχουμε την προετοιμασία των σπόρων - σβώλων. Συμμετέχουν μικροί μεγάλοι ο καθένας όσο και ότι μπορεί. Όλοι μπορούν κάτι να κάνουν. Ακόμη και από το σπίτι μας μπορούμε κάτι να κάνουμε. Να μαζεύουμε σπόρους από τα φρούτα που τρώμε. Διαχωρισμός - τα απορρίμματα μας κ.λ.π.

Προσπάθεια και σκοπός εκτός της αναβλάστησης κ.λ.π.

"Η αυτάρκεια" ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της ομάδας και της κάθε οικογένειας σε διάφορες διαστάσεις. Αυτάρκεια στα τρόφιμα - την ενέργεια - τους σπόρους οπουδήποτε. Δεν θα το αναλύσω είναι ένα κεφάλαιο ολόκληρο - φυσικά οι ωφέλειες πολύπλευρες.

Με τα παιδιά της ομάδας συμμετέχουμε σε κάποια παζάρια συζητήσεις - συναντήσεις με προϊόντα που είτε μεταποιούμε είτε κάποια νωπά (όσα δεν καταναλώθηκαν από την ομάδα ή άλλους φίλους). Σκοπός (εκτός του να πουληθούν τα προϊόντα φυσικά) η διάδοση της φυσικής καλλιέργειας και γενικότερα διάδοση ενός άλλου τρόπου ζωής.

Γνωρίζοντας βέβαια και άλλες ομάδες ή μεμονωμένους που δεν αναλώνονται στην τεχνολογία - τηλεόραση αλλά στην συναισθηματική καλλιέργεια. Όχι μοιρολατρία.

Καλά: Πρώτοι και καλύτεροι στο χορό, τραγούδι, φαγοπότι. Εδώ κολλάει και η συναισθηματική καλλιέργεια. Όσον αφορά τώρα τις μεγάλες ταμπέλες που συναντάμε: εδώ δισεκατομμύρια - εκεί τρισεκατομμύρια για ανάδειξη δήθεν του φυσικού κάλους και γεμίζουν τον τόπο ή κάποιο δασύλιο με μπετά. Εμείς περνάμε δίπλα τους και όλο μας πέφτουν κάποιοι σπόροι - σβώλοι από τις τρύπιες τσέπες μας. Οι ταμπέλες όμως θα πέσουν ή θα χαθούν μπρος στη δύναμη ενός δέντρου; τα μπετά θα φουσκώσουν θα σπάσουν και θα χαθούν μαζί με την ανάδειξή τους.

Η πραγματική ανάδειξη θα γίνει αφότου πάρουν τα λεφτά και φύγουν.

Αν δείτε κάτι τέτοιο ή κάποιο δέντρο και αναρωτηθείτε "μα πως φύτρωσε αυτό εδώ;" Ίσως να ναι ένα πουλί ή εμείς σε κάποιο ταξίδι, μη το βγάλετε είναι σημάδια για να μη χάσουμε το δρόμο της επιστροφής.

Είναι μεγάλο λάθος του ανθρώπου να στηρίζεται στις πρόσκαιρες γνώσεις του.

Είναι λάθος να προσπαθήσουμε να μεταβάλλουμε τη φύση και τις διαδικασίες της.

Η γη ίσως μπορεί σε όποια κατάσταση και να βρίσκεται να υπάρξει μερικά εκατομμύρια χρόνια χωρίς την ύπαρξή μας μέχρι να ρθει στην κατάσταση που θέλει.

Ο άνθρωπος είναι αυτός που θα χάσει. ■

Βιοχημικού πολέμου συνέχεια....

Γιώργος Κολέμπας

Στο άρθρο του Γ. Παζάρου στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού με τίτλο: "Ο χημικός πόλεμος δεν θα αρχίσει, γιατί απλά ποτέ δεν σταμάτησε", μπαίνει πολύ σωστά το θέμα του "ακήρυχτου" καθημερινού χημικού πολέμου.

Σ' αυτό το άρθρο θα προσπαθήσω να δείξω την άμεση σχέση μεταξύ του "ακήρυχτου" και των κηρυγμένων πολέμων, όπου χρησιμοποιήθηκαν χημικά όπλα. Το ίδιο και για τον "ακήρυχτο" και "κηρυγμένο" βιολογικό πόλεμο.

Έτσι γενικότερα ο βιοχημικός πόλεμος δεν αρχίζει τώρα να γίνεται πάλι επίκαιρος, λόγω των συμβάντων στις ΗΠΑ, γιατί "απλά ποτέ δεν σταμάτησε".

α) Όσον αφορά στον χημικό πόλεμο: Τα χημικά βιοκτόνα που χρησιμοποιούνται καθημερινά για "ειρηνικούς σκοπούς" έχουν την καταγωγή τους απ' το χημικό οπλοστάσιο των παγκοσμίων πολέμων. Ειδικά στη διάρκεια του μεσοπολέμου (1925- 1940), οι έρευνες για τη σύνθεση και παραγωγή νέων χημικών ενώσεων για την πολεμική βιομηχανία, έδειξαν ότι μερικές απ' τις ουσίες των εργαστηρίων, που προορίζονταν για τον άνθρωπο, ήταν θανατηφόρες και για τα έντομα. Έτσι άνοιξε ο δρόμος και για την "ειρηνική" χρήση τους. Η διαφορά ήταν στη δόση. Γιατί η ποσότητα της τοξικής ουσίας που μπορεί να προκαλέσει βλάβη σ' έναν οργανισμό είναι ανάλογη του βάρους του σώματος. Αν λοιπόν είναι αρκετά αραιωμένη, ενώ δεν θα είναι επικίνδυνη για τον άνθρωπο (λένε!) θα κάνει τη δουλειά της στα παράσιτα (έντομα, μύκητες, βακτήρια ή ζιζάνια).

- Αντίστοιχα, "ειρηνικά" ζιζανιοκτόνα όπως το Agent Orange, το Agent Blu κ.λπ. χρησιμοποιήθηκαν στον πόλεμο του Βιετνάμ. Υπολογίζεται ότι με την επιχείρηση Ranch Hand, όπως την ονόμασαν συνθηματικά οι Αμερικάνοι, στην περίοδο 1961 - 1971 ψέκασαν τις περιοχές στα σύνορα μεταξύ του τότε Ν. και Β. Βιετνάμ και στο Δέλτα του Ποταμού Μεκόνγκ με 72 εκατομμύρια lt ζιζανιοκτόνων.

Τα αποτελέσματα ήταν ότι αρώστησαν ένα εκατομμύριο άνθρωποι, μεταξύ των οποίων και αμερικανοί στρατιώτες, και γεννήθηκαν 100.000 σωματικά ή διανοητικά ανάπηρα παιδιά μέχρι σήμερα και θα συνεχίζουν να γεννιούνται εξαιτίας τους. (Μέχρι και κέντρο αποκατάστασής τους έχει δημιουργηθεί σε συνεργασία Βιετναμέζων και Αμερικανών βετεράνων, παλιών αντίπαλων και σήμερα ομοιοπαθούντων. Πηγή: <http://www.greenpeace-magazin.de/archi/hefte/00/4-00/die-evben.html>)

- Γνωστές επίσης πολεμικές χρήσεις των διάφορων βιοκτόνων έγιναν στην Αλγερία, Βιρμανία, Καμποτζή, Ελ Σαλβαδόρ, Αιθιοπία, Γουατεμάλα, Ονδούρα, Ισραήλ, Κορέα, Λάος, Μαλαισία, Ταϊλάνδη κ.λπ. (Δίτιμο δρόμο για τα Φυτοφάρμακα

PAN)

- Το 1988 ένα χωριό, η Χαλάνδια στο Β. Ιράκ, βομβαρδίστηκε με αέρια μουστάρδας και πέθαναν 5.000 Κούρδοι κάτω από τραγικές συνθήκες.

- Δεν έγινε 100% γνωστό αν χρησιμοποιήθηκαν απ' τους Ιρακινούς ή τους Αμερικανούς στον "πόλεμο του Κόλπου". Όμως και το "σύνδρομο του Κόλπου" απ' το οποίο πάσχουν Αμερικανοί και Εγγλέζοι βετεράνοι αυτού του πολέμου και οι ασθενείς και αναπηρίες που μαστίζουν τον Ιρακινό πληθυσμό, δεν οφείλονται μόνο στη χρήση του απεμπλουτισμένου ουρανίου. Οφείλονται και στα χημικά που χρησιμοποιήθηκαν ή δημιουργήθηκαν απ' τον βομβαρδισμό των πετρελαιοπηγών ή των χημικών εργοστασίων.

- Το ίδιο συνέβη και στις περιοχές της Σερβίας Μάντσεβο, Νόβισαντ, Καρεμ Κρίγιεβατς και Μποργκ που λόγω των βομβαρδισμών του ΝΑΤΟ στα διυλιστήρια, στις εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής και στα πετροχημικά εργοστάσια εκκλήθηκαν στο περιβάλλον κλοφέν, διοξίνες κ.λπ. που είναι εξαιρετικά τοξικές και παραμένουν στο περιβάλλον για περισσότερα από 20 χρόνια. Επειδή το αποτέλεσμα αυτών των βομβαρδισμών ήταν εκ των προτέρων γνωστό, ο πόλεμος του Κόσσοβου ήταν ταυτόχρονα και χημικός (πέρα που ήταν και ιδιότυπα ατομικός με τη χρήση του απεμπλουτισμένου ουρανίου). (Εκθέσεις: επιτροπή περιβ. ΟΗΕ, Επιτροπή Focus, Επιτροπή Ευρ. Κοινοβουλίου, Επιτροπή Ευρ. Συμβουλίου, Επιτροπή Σερβ.,

Κυβέρνησης). Αργότερα θα μιλάμε για το "Σύνδρομο των Βαλκανίων".

- Στον πόλεμο τον "ναρκωτικών" όπως ονομάστηκε στην Κολομβία, ψεκάστηκαν οι φυτείες Κόκα και παπαρούνας με το από το 1986 χρησιμοποιούμενο χημικό Glyphosate μαζί με άλλα χημικά. Το αποτέλεσμα είναι ότι αυτό ο πόλεμος "ενάντια στους βαρώνους" έχει μετατραπεί σε χημικό πόλεμο ενάντια στους ινδιάνους και τους μικρούς αγρότες αυτών των περιοχών. (Οι επιπτώσεις του Glyphosate αναφέρθηκαν στο άρθρο του Γ. Παζάρα).

- Το 1978 έγινε χρήση του υδράργυρου απ' τους Παλαιστίνους στα Ισραηλινά Πορτογάλια, ενώ γνωστή είναι η χρήση του αερίου "Sarin" (αέριο που παραλύει τα νεύρα) από την γιαπωνέζικη σέκτα Aum - Shinrikyo στον υπόγειο του Τόκιο το 1995, όπου μια αμιπούλα μόνο σκότωσε μέσα σε sec 12 ανθρώπους και έστειλε 1000 στο Νοσοκομείο.

- Αέρια νεύρων χρησιμοποιούνται στις λεγόμενες διναδικές χημικές οβίδες (απ' τη μια και απ' την άλλη πλευρά της οβίδας υπάρχουν διαφορετικά αέρια χαμηλής συνήθως τοξικότητας. Όταν σκάσει η οβίδα ενώνονται τα 2 αέρια και σχηματίζουν νέο που προκαλεί θάνατο σε μερικά δευτερόλεπτα. Οι ΗΠΑ έχουν παραδεχθεί ότι είχαν 55.000 τόνους απ' αυτά και η πρώην Σοβ. Ένωση 200.000 τόνους (βρίσκονται σε χαλαρές συνθήκες φύλαξης, οι τρωινοί δεν ξέρουν ούτε καν τι περιέχουν τα σκουριασμένα βαρέλια τι έχει κλαπεί απ' τη ρώσικη μαφία, η καταστροφή τους απαιτεί μεγάλο κόστος).

Η σχέση μεταξύ του ακήρυχτου και του κηρυγμένου χημικού πολέμου φαίνεται και αποδεικνύεται απ' τα διάφορα απιχτήματα σε χημ. εργοστάσια λιπασμάτων και φαρμάκων (Βλέπε: Σεβέζο, Ιταλία, Mobal Ινδία, Sandoz Ελβετία κ.λ.π.). Σ' αυτά φάνηκε που μπορεί να οδηγήσει ο συνδυασμός κάποιων χημικών ουσιών. Παράγονται οι πιο ακραία τοξικές ουσίες που είδε ποτέ η βιόσφαιρα. Ταυτόχρονα δείχνουν πόσο εύκολο είναι κάθε εργοστάσιο φυτοφαρμάκων να χρησιμοποιηθεί και για την παρασκευή των αερίων του Χημικού πολέμου.

Ανά πάσα στιγμή η "Ειρηνική χρήση" των χημικών μπορεί να εξελιχθεί σε πολεμική χρήση και το ανάποδο (όπως αυτό έχει αποδειχθεί περσιτρικά και στην αντίστοιχη "ειρηνική" ή πολεμική χρήση της πυρηνικής - ατομικής ενέργειας).

Οι διάφορες συμφωνίες για την κατάργηση της πολεμικής χρήσης τους δεν μπορεί να είναι ουσιαστικές απ' τη στιγμή που οι ίδιες ουσίες χρησιμοποιούνται καθημερινά για "ειρηνικούς" σκοπούς. (ακόμα και όταν απαγορεύεται αυτή η δεύτερη χρήση τους σε κάποιες χώρες π.χ. η "βρώμικη δωδεκάδα" φυτοφαρμάκων, η παραγωγή τους συνεχίζεται και εξάγονται στις χώρες του 3ου κόσμου).

Οι δυνάμεις που τις κατέχουν απαιτούν να τις καταστρέψουν οι "άλλοι" κάθε φορά, ενώ επιτρέπουν στον εαυτό τους να τις διατηρούν με το επιχείρημα των ερευνητικών σκοπών.

Έτσι για παράδειγμα, το 1989 υπεγράφη από 143 κράτη (μεταξύ των οποίων και οι ΗΠΑ) συμφωνία για τον έλεγχο και την καταστροφή των χημικών όπλων. Όμως αυτά εξακολουθούν να υπάρχουν και το πρόβλημα δεν είναι αν θα πέσουν στα χέρια "κάποιων τρομοκρατών", όπως ισχυρίζονται οι εκπρόσωποι των επικριτών. Το πρόβλημα είναι ότι παράγονται και χρησιμοποιούνται καθημερινά στον ακήρυχτο όπως είπαμε πόλεμο, είτε στη γεωργία, είτε στη διατροφή, είτε στις άλλες καθημερινές χρήσεις.

β. Όσον αφορά στον βιολογικό πόλεμο

Έχει και αυτός την ιστορία του. Συνδέεται με τους παλιούς προϊπάρχοντες ιούς και βακτήρια, που στο παρελθόν είχαν προκαλέσει μεγάλες επιδημίες. Ανθρακας (βάκιλλος anthracis), χολέρα (βακτήριο Yersinia Pestis), ενόλογια (ιός Vanola, μονο στον 20ο αιώνα είχαμε 500 εκατ. θύματα), αιμορραγικοί πυρετοί (ιός Ebola), βοτουλίωση (βακτήριο Clostridium botulinum), νόσος των ποντικών κ.λ.π.

Τώρα έχουν εξαφανιστεί σχεδόν απ' τη φύση, λόγω της καταπολέμησης τους με αντιβιοτικά και εμβόλια. Υπάρχουν όμως ακόμα στα εργαστήρια ("υψηλής ασφάλειας" τα λένε,

τίπου P4 με υπο πίεση στο εσωτερικό τους). Τέτοια είχαν και έχουν ακόμα στη Ρωσία, στις ΗΠΑ και αλλού. Σ' αυτά πειραματίζονται και πειραματίζονται με διάφορες εκδοχές αυτών των ιών και βακτηριδίων. Για επιστημονικούς σκοπούς, για το καλό της ανθρωπότητας υποστηρίζουν. Όμως η πιθανή χρήση τους σαν βιολογικά όπλα δεν μπορεί να αποκλεισθεί. Μια απ' τις ενδείξεις είναι ότι τα εργαστήρια αυτά στηρίζονται βασικά στην χρηματοδότηση της πολεμικής βιομηχανίας και διάφορων στρατιωτικών μηχανισμών.

Στις ΗΠΑ π.χ. απ' τα μέσα του β' παγκόσμιου πολέμου (1943) έχει δημιουργηθεί ειδικό στρατόπεδο ερευνών στο Ford Detrick του Μέριλαντ με σκοπό να διεξαγει έρευνες για τις δυνατότητες βακτηριολογικού πολέμου. Εκεί πειραματίζονται με πολλά στοιχεία, βάκιλλους, βακτήρια, διάφορες τοξικές ουσίες και ιδιαίτερα με τον βάκιλλο του άνθρακα. Με τον τελευταίο είχαν πειραματισθεί με "επιτυχία" οι βρετανοί (στο ακατοίκητο νησί Γκροϊνάρντ εξ'ω απ' τις ακτές της Σκωτίας, με βόμβες διασποράς ή με τη μορφή του νέφους. Το νησί έμεινε σε καραντίνα για τέσσερις 10ετίες). Οι Καναδοί έκανα επίσης πειράματα με βόμβες άνθρακα στο Σάφιλντ.

Οι Ιάπωνες μάλιστα χρησιμοποίησαν βιολογικά όπλα ενάντια στους Σοβιετικούς στο Β' παγκόσμιο πόλεμο και κάποιοι υπεύθυνοι δικάστηκαν το 1949 σαν εγκληματίες πολέμου απ' αυτούς. Οι περισσότεροι όμως με επικεφαλής τον Σίρολσι δέχθηκαν να συνεργαστούν με τους Αμερικανούς με αντίτιμο την ασυλία τους ("Ιός της Κυριακής" Ελευθ. 4/11/01). Απ' το 1947 λοιπόν δημιουργήθηκε από το Υπουργείο άμυνας των ΗΠΑ επιτροπή βιολογικού πολέμου ("Επιτροπή Χ") και στο διάστημα 1951-53 οι πιστώσεις για την ανάπτυξη του ανήλθαν στο ύψος των 345 εκατ. δολ.

Έτσι στον πόλεμο της Κορέας ο στρατός των ΗΠΑ έκανε χρήση βιολογικών όπλων με ειδικές δυνάμεις, υπό την καθοδήγηση μιας ξεχωριστής Υπηρεσίας, της "Διεύθυνσης Ψυχολογικού πολέμου". Δεν το παραδέχθηκε βέβαια ποτέ (τεκμηρίωση: ιστορικοί του York του Τορόντο. Τον Ιούνιο του 1966 έγινε ένα μυστικό πείραμα στο μετρό της Ν. Υόρκης με σκόνη παρόμοια με την σκόνη σπόρων του άνθρακα. Οι ειδικοί του κέντρου Fort Detrick, που είπαμε, έδειξαν μ' αυτό, ότι μόνο σε μια μέρα θα μπορούσαν να μολυνθούν αναπνέοντας σπόρους 1.000.000 άνθρωποι και εκατοντάδες χιλιάδες να πεθαίνουν. Ολόκληρη η πόλη θα γινόταν ακατοίκητη, επειδή η μολυσματική δυνατότητα των σπόρων του άνθρακα διαρκεί δεκαετίες.

Οι σπόροι που χρησιμοποιήθηκαν στις τελευταίες περιπτώσεις στις ΗΠΑ, είναι επεξεργασμένοι σε εργαστήρια υψηλής τεχνολογίας, δεν είναι όμως γενετικά τροποποιημένοι.

Οι μικροβιολόγοι έχουν προειδοποιήσει για μια καινούρια στρατιά γ.τ. βακτηρίων, που θα είναι αστραπιαία θανατηφόροι και δεν θα υπάρχει ενάντιά τους αντίδοτο, ούτε εμβόλιο ούτε αντιβιοτικά (Έχουν μελετηθεί πλήρως οι γεν. κώδικες 70 και πλέον ειδών βακτηρίων, ιών, μυκήτων κ.λ.π.)

Το 1986 π.χ. έγινε με επιτυχία μεταφορά του μολυσματικού παράγοντα του βάκιλλου του άνθρακα στο ακίνδυνο από μόνο του βακτήριο του εντέρου "Escherichia coli" από αμερικανούς επιστήμονες. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να γίνει επίθεση μέσα απ' το πεπτικό σύστημα, ενώ μέχρι τώρα ο άνθρακας μεταδιδόταν μόνο με την αναπνοή ή με την αφή. Το ίδιο έγινε με το βακτήριο της χολέρας των ποιλερικών από ρώσους επιστήμονες στο εργοστάσιο Obolensk στα περίχωρα της Μόσχας όπου μεταφέρθηκε ένα γονίδιο της ενδομορφίνης, ώστε μ' αυτό τον τρόπο δεν θα είναι δυνατή η διάγνωση της αρρώστιας, για να προλάβει να κάνει τη δουλειά της.

Στην 10ετία του '80 ο αμερικανικός στρατός επένδυε μέχρι 90 εκατ. δολ. κάθε χρόνο στην έρευνα γεν. τροπ. βιολ. όπλων.

Μεταξύ 1980 - 86 το πεντάγωνο χρηματοδοτούσε 51 προγράμματα ανάπτυξης τέτοιων, ενώ 23 προγράμματα ασχολούνταν αποκλειστικά με το στόχο πως οι γ.τ. αυτοί οργανισμοί να αποφεύγουν τα υπάρχοντα εμβόλια και αντιβιοτικά. Δεν είναι τυχαίο που έχει διατυπωθεί η άποψη από κάποιους ιολόγους, ότι ο αρχικός ιός του Έιτς προήλθε από μετάλλαξη, στα εργαστήρια, του ιού του λιθήκου ή του Empoli. (Γίνονταν πειράματα με κατάδικους στο Fort Detrick).

Όπως φαίνεται ακόμα πιο ενδελεχείς ήταν οι έρευνες στα εργαστήρια της πρώην Σοβ. Ένωσης την εποχή του "Ψυχρού πολέμου". Σύμφωνα με αποκαλύψεις ρώσων βιολόγων που είχαν εργασθεί σ' αυτά τα προγράμματα, για παράδειγμα στο εργαστήριο βιολογικού πολέμου στο Swerdlowk, παρήχθηκε γ.τ. βακτήριο της χολέρας που δεν το έπιανε κανένα εμβόλιο ή αντιβιοτικό.

Επίσης παρήχθηκε ένα καινούριο είδος το "Ebolapox", που ήταν συνδυασμός του ιού της εινλογιάς και του ιού Ebola και είχε όλα τα συνδυασμένα "προσόντα": Εινλογιά της χειρίστης μορφής με δυνατές εσωτερικές αιμορραγίες που οδηγεί σίγουρα στο θάνατο. Ο βιολόγος μάλιστα Sergei Popow, που το 1992 μετανάστευσε στην Αγγλία, έκανε γνωστό ότι στο εργαστήριό του στη Σοβ. Ένωση, είχε πετύχει, παρεμβαίνοντας στο γονιδίωμα ιών και βακτηρίων, να τους εξελίξει έτσι ώστε να προκαλούν αντίδραση του ανοσοποιητικού συστήματος αυτοκαταστροφική του εγκεφάλου και του οργανισμού των πειραματόζωνων.

Ήδη το 1997 η CIA πειραματίστηκε μυστικά στην έρημο Νεβάδα με βόμβα που έφερε βιολογικά όπλα, αντιγράφοντας τους πρώην Σοβιετικούς (Επιχείρηση "Clear Vision" που χρηματοδοτήθηκε απ' το πεντάγωνο: στοιχεία από το Spiegel Nr. 39/24-9-01).

Στην Κολομβία, στον πόλεμο των "ναρκωτικών" δεν ψεκάσανε με Clyphosate μόνο όπως αναφέρθηκε. Ψεκάσανε και με τον γεν. τροποποιημένο μύκητα "Fusarium oxysporum", που καταστρέφει τις ρίζες των φυτών με τα οποία έρχεται σε επαφή. Πολλαπλασιάζεται πολύ γρήγορα και επιζεί μέχρι και 40 χρόνια (προκαλεί έτσι ολική καταστροφή της βλάστησης όπου εφαρμόζεται: κοιλάδα Huallaga το Ανατ. Περού, περιοχή Caqueta Κολομβία (Στοιχεία από: Proqram 208. 1/2001).

Εδώ πρέπει να πούμε αυτό που τονίσαμε και για τα χημικά όπλα. Απ' τη μια βλέπουμε από πού κατάγεται η "Ειρηνική" γενετική τεχνολογία. Απ' την άλλη, όσο αυτή προχωρεί και ερμηνεύει τους γενετικούς κώδικες των οργανισμών σαν φορείς πληροφοριών στους οποίους παρεμβαίνει κατά το δοκούν, για "ειρηνικούς" σκοπούς, τόσο αυξάνει η δυνατότητα της χρήσης των δυνατοτήτων της για πολεμικούς σκοπούς. Μ' αυτή την έννοια και ο βιολογικός πόλεμος είναι καθημερινός. (χαρ.κτ. παράδειγμα: το 1989 στις ΗΠΑ και Ευρώπη αρρώστησαν βαριά χιλιάδες άνθρωποι. Προέκριναν και θάνατοι. Η επιδημία είχε άγνωστη αιτία. Μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα βρέθηκε ότι όλα τα θύματα είχαν πάρει φάρμακα ή ηρεμιστικά με την δραστική ουσία L-Τριπτοφάν που είχε παράγει Ιαπωνική εταιρία από γενετικά χειριζόμενα βακτηρίδια και είχαν αυτές τις παρενέργειες).

Ίδια είναι και η στάση των κατόχων των βιολογικών όπλων. Παρόλο που το 1972 επικυρώθηκε συμφωνία από 142 χώρες (μεταξύ των οποίων και ΗΠΑ) για απαγόρευση της ανάπτυξης - παραγωγής και διάδοσης των Βιολογικών όπλων, τον περασμένο Ιούλιο (2001) οι ΗΠΑ ήταν το μοναδικό κράτος που δεν δέχθηκε να υπογράψει πρόταση που καθόριζε την διαδικασία ελέγχου για να διαπιστωθεί αν εφαρμόζεται η συμφωνία του 1972. Η κυβέρνηση Μπους δεν ήθελε βέβαια τον έλεγχο των αμερικανικών εργαστηρίων από ξένους ελεγκτές και το δικαιο-
λόγησε με το επιχείρημα ότι φοβάται την Κατασκοπεία.

ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ - ΑΟΡΑΤΗ ΑΠΕΙΛΗ

Με αφορμή το άρθρο του αγαπητού φίλου Μ. Δεσύλλα σχετικά με τις βιολογικές επιπτώσεις της η/μ ακτινοβολίας (15-5-01 ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ, Τεύχος 21), αποφάσισα να παραδέσω την εμπειρία που είχα τους τελευταίους μήνες και σχετίζεται με το ίδιο θέμα.

Ξεπερνώντας κι εγώ τους όποιους διαταγμούς αλλά και επειδή, όπως και ο Μάριος, πιστεύω επίσης ότι "η σιωπή είναι συνεχολή" τελικά γράφω αυτό το άρθρο.

Το ιστορικό των γεγονότων

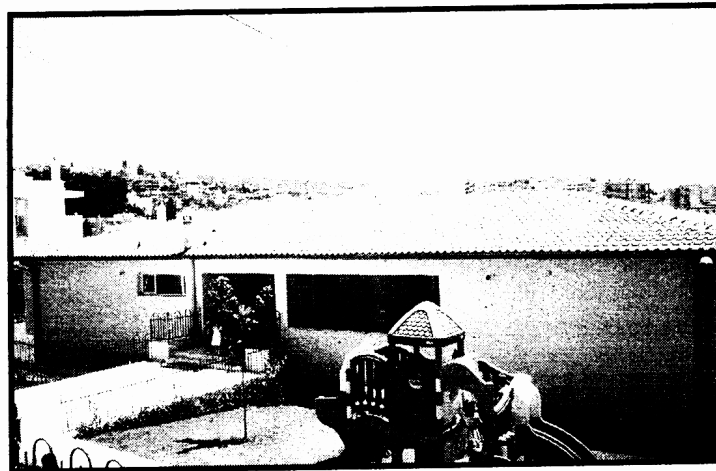
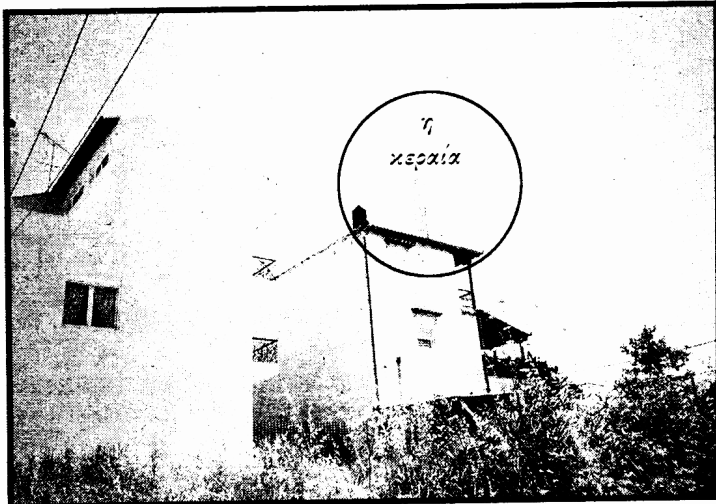
Προς το τέλος του χειμώνα του 2000, κάποιος από εμάς, σε μια γειτονιά στο δήμο της Πολίχνης (περιοχή αλσουλίου), στη Θεσσαλονίκη, γίναμε θεατές μιας περίεργης εγκατάστασης, στη σκεπή μιας διώροφης ιδιοκτητής κατοικίας (που έμοιαζε λίγο ή πολύ με μια μεγάλη καμινάδα από γυψοσανίδες). Λίγους μήνες μετά πληροφορηθήκαμε ότι επρόκειτο για μια κεραία κινητής τηλεφωνίας της εταιρίας Panafon, η οποία μάλιστα εγκαταστάθηκε και λειτουργεί μέχρι σήμερα παράνομα και αυθαίρετα, χωρίς την απαραίτητη άδεια από την αρμόδια υπηρεσία (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων).

Αυθόρμητα δημιουργήθηκε η Κίνηση Ενεργών Πολιτών κατά της κεραίας και σαν μέλος της συντονιστικής της επιτροπής ασχολήθηκα και συνεχίζω να ασχολούμαι για την οριστική απομάκρυνσή της.

Γιατί όμως τόσο ανησυχία;

Η όλη ανησυχία προκαλείται από το γεγονός ότι οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας όπως και τα κινητά τηλέφωνα, αλλά και οι ηλεκτρικές οικιακές συσκευές, οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί, τα Radar, ορισμένες ιατρικές και βιομηχανικές εφαρμογές, καθώς και ο ήλιος και η γη (φυσικές πη-

γές) εκπέμπουν ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Ανάλογα με την ένταση της ισχύος τους εκπέμπουν μεγαλύτερα ή μικρότερα ποσά ακτινοβολίας, η οποία εξασθενεί όσο αυξάνεται η απόσταση

Ο παιδικός σταθμός

από την πηγή εκπομπής.

Πιο συγκεκριμένα, η μεταφορά σημάτων μέσω της κινητής τηλεφωνίας γίνεται μέσα στο εύρος συχνοτήτων 0,3 - 3 GHz και με μήκος κύματος 1^{-10} m. Οι

*Ρούλα Βασιλακοπούλου, Βιολόγος
Μέλος της συντονιστικής Επιτροπής
Κίνησης Ενεργών Πολιτών*

συχνότητες αυτές ανήκουν στις λεγόμενες ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΕΣ (VHF ή ΜΙΚΡΟΚΥΜΑΤΑ). Τα μικροκύματα και η ακτινοβολία ραδιοσυχνοτήτων (RF) αποτελούν τις λεγόμενες μη ιονίζουσες ακτινοβολίες επειδή δεν προκαλούν ιονισμό της ύλης σε αντίθεση με τις χαρακτηρισζόμενες ως ιονίζουσες, οι οποίες εκπέμπονται από ραδιενεργά υλικά ή από μηχανήματα, όπως εκείνα που παράγουν ακτίνες X.

Τα αποτελέσματα της επίδρασης της ακτινοβολίας μικροκυμάτων RF είναι δύο ειδών: θερμικά και μη θερμικά ανάλογα με το αν η ενέργεια της ακτινοβολίας μετατρέπεται ή όχι σε θερμότητα μέσα στο ζώο ή οργανισμό. Οι ακτινοβολίες μικροκυμάτων / RF από τη φύση τους, έχουν σχετικά μικρή διεισδυτικότητα και επομένως απορροφούνται στους επιφανειακούς ιστούς του ανθρώπινου σώματος. Είναι γνωστό ότι οι βιολογικοί ιστοί αποτελούνται από χημικές ενώσεις. Από ηλεκτρική άποψη τα μόρια τους εμφανίζονται ως ηλεκτρικά δίπολα. Υπό την επίδραση εξωτερικού ισχυρού ηλεκτρομαγνητικού πεδίου τα δίπολα τείνουν να προσανατολιστούν με τη φορά του πεδίου και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την τάλαντωση των μορίων. Η κινητική ενέργεια μετα-

τρέπεται σε θερμότητα.

Όταν τα παραγόμενα κατά τον ανώτερο τρόπο ποσά θερμότητας είναι σχετικώς μικρά, τότε οι θερμορυθμιστικοί μηχανισμοί μπορούν να απάγουν αυτά

τα ποσά της θερμότητας και η θερμοκρασία του σώματος παραμένει στους 36-37 βαθμούς. Όταν όμως τα παραγόμενα ποσά θερμότητας υπερβούν κάποια τιμή, τότε οι μηχανισμοί αυτοί δεν μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως και έτσι έχουν αύξηση της θερμοκρασίας σε ιστούς ή όργανα του σώματος πάνω από 37 βαθμούς.

Εκτός από την άνοδο της θερμοκρασίας ιστών ή οργάνων του σώματος (θερμικά αποτελέσματα) έχει δείχθει επίσης ότι η ακτινοβολία αυτή προκαλεί διαταραχές της μεταφοράς των ιόντων στην κυτταρική μεμβράνη, η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει λειτουργικές, διαταραχές στη λειτουργία του νευρικού και μυϊκού ιστού και πιθανότατα άλλων ιστών (μη θερμικά αποτελέσματα).

Η συχνότητα που λειτουργεί η κινητή τηλεφωνία (περίπου 1 GHz) συνδέεται άμεσα με τα αποτελέσματα που χαρακτηρίζονται ως θερμικά. Τα μη θερμικά αποτελέσματα συμβαίνουν περισσότερο για συχνότητες πεδίων κάτω των 10 MHz ή 10.106 Hz (1MHz = 106Hz).

Κατά πόσο θα προκύψουν κάποια βιολογικά αποτελέσματα και αν αυτά είναι επιβλαβή για την υγεία μας εξαρτάται από τις συνθήκες έκθεσης (συχνότητα, πυκνότητα ισχύος δηλ. "ένταση πεδίου", είδος κυματομορφής, διάρκεια έκθεσης κ.λ.π.) καθώς επίσης και από ορισμένους βιολογικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Η "ένταση"

του ηλεκτρομα-

γνητικών πεδίων και ο χρόνος παραμονής εντός αυτού (χρόνος έκθεσης) είναι δύο βασικά μεγέθη από τα οποία εξαρτάται το βιολογικό αποτέλεσμα.

Χρησμούς Πυθίας θυμίζουν οι δηλώσεις ερευνητών σχετικά με τις επιπτώσεις της η/μ (ηλεκτρομαγνητικής) ακτινοβολίας και λιγότερο επιστημονικά συμπεράσματα.

Το θέμα των επιπτώσεων της η/μ ακτινοβολίας στους ζώντες οργανισμούς αποτελεί αντικείμενο έρευνας, ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες, σε όλο τον κόσμο. Οι διαφορούμενες και τις περισσότερες φορές αντικρουόμενες απόψεις μεταξύ των επιστημόνων, αλλά και η ομολογούμενη από πολλούς ερευνητές έλλειψη επιδημιολογικών μελετών και τεκμηριωμένων στατιστικών αναλύσεων, όσον αφορά στις επιπτώσεις των διαφόρων συχνοτήτων της η/μ ακτινοβολίας, δεν αφήνει κανένα περιθώριο να εφησυχάζουμε.

Υπάρχουν σοβαρότατες ενδείξεις, σύμφωνα με πολλούς διακεκριμένους επιστήμονες, για σοβαρότατες επιπτώσεις στους βιολογικούς οργανισμούς όπως:

- Υπάρχουν ενδείξεις για περιστασιακά λευχαιμίες, όγκων εγκεφάλου και άλλους καρκίνους.

- Έχουν επίδραση στα κύτταρα των νεύρων και των μυών (ηλεκτρικά ενεργήσιμα κύτταρα) και κατά συνέπεια δυσμενείς επιπτώσεις στο ΚΝΣ και στο καρδιαγγειακό.

- Μπορεί να προκαλέσουν καταρράκτη στα μάτια και μόνιμη ή προσωρινή στένωση τους άνδρες διότι τα όργανα αυτά έχουν ατελή συστήματα ψύξεως και καταστρέφονται από συγκέντρωση πρόσθετης θερμότητας.

- Επιδράσεις στους νι-

κάδιους ρυθμούς

- Επιδράσεις στην παραγωγή μελατονίνης η οποία εμπλέκεται στην αναστολή της ανάπτυξης όγκου στους μαστούς.

- Μπορεί να προκαλέσουν μεταβαλλόμενη κινητικότητα των ιόντων του ασβεστίου στον ιστό του εγκεφάλου και μεταβολή στη δραστηριότητα ενζύμων που εμπλέκονται στην προώθηση του καρκίνου.

- Χρωμοσωματικές μεταλλάξεις διαπιστώθηκαν σε έμβρυα γυναικών οι οποίες εκτέθηκαν σε η/μ ακτινοβολία κατά την ανάπτυξή τους.

Σύμφωνα με τον κ. Σάχαλο, καθηγητή του Πολυτεχνείου Θεσ/νίκης και τον κ. Βελονάκη, καθηγητή του Νοσηλευτικού τμήματος Παν/μίου Αθηνών αναφέρονται συμπτώματα που παρατηρήθηκαν σε άτομα τα οποία εκτέθηκαν επαγγελματικά σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία.

Έχει δείχθει λοιπόν ότι παρουσιάζονται υποκειμενικές εκδηλώσεις όπως πονοκέφαλος, ζάλη, ναυτία, κόπωση, αστάθεια κινήσεων, υπερβολική εφίδρωση, κατάθλιψη, απώλεια μνήμης, φόβος, ίλιγγος, καρδιακές ανωμαλίες, αιματολογικές διαταραχές, διόγκωση θυροειδών κ.λ.π. (Αναφορά σε επιπτώσεις γίνεται επίσης και στο άρθρο του Μ. Δεσύλλα στο τεύχος 21).

Έκτος όμως από τις ενδείξεις που υπάρχουν για σοβαρότατες επιπτώσεις της η/μ ακτινοβολίας και ο τρόπος με τον οποίο μεθοδεύονται αυτές οι εγκαταστάσεις κεραιών από τις διάφορες εταιρείες, χαρακτηρίζονται από μυστικοπάθεια και έλλειψη ενημέρωσης με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ανησυχία και η καχυποψία των πολιτών δικαιολογημένα.

Υπολογίζεται ότι ως σήμερα έχουν

Το κτίριο στο βάθος με τα κεραμίδια είναι ο βρεφονηπιακός - παιδικός σταθμός

εγκατασταθεί σε όλη την επικράτεια περισσότερες από 4000 κεραίες. Εντωμεταξύ, διαστάσεις επιδημίας λαμβάνει και στη Θεσ/νίκη αυθαίρετη εγκατάσταση κεραιών κινητής τηλεφωνίας με συνοπτικές διαδικασίες και ερήμην των τοπικών αρχών. Πολλοί δήμοι και κινήσεις πολιτών (Χορτιάτης, Κουφάλια, Πανόραμα, Καλαμαριά, Εχέδωρος, Εύοσμος, Πολύχνη κ.λ.π.) έχουν αντιδράσει μέχρι τώρα, εμποδίζοντας την εγκατάσταση κεραιών και προσφείγοντας στη δικαιοσύνη.

Σ' αυτές τις διαμάχες κάποιες φορές δικαιώνονται ευτυχώς οι πολίτες, όπως έγινε πριν από κάποιους μήνες πάλι στο δήμο μας, όπου τελικά δεν εγκαταστάθηκε κεραία της Cosmote σε ταράτσα πολυκατοικίας (Βουλγαροκτόνου 2, Μετέωρα Πολύχνη).

Σίγουρα βέβαια οι μεμονωμένες αυτές "νίκες" κατά των κεραιών σε κατοικημένες περιοχές δεν αποτελούν την λύση στο πρόβλημα. Η πολιτεία πρέπει να εφαρμόσει όλα εκείνα τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την προστασία του πολίτη.

Ενέργειες της Κίνησης

Ενεργιών Πολιτών

Η κίνησή μας λοιπόν (κατά της κεραίας) προχώρησε το Μάρτιο του 2001 σε κατάθεση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κατά του ιδιοκτήτη της κατοικίας και της εταιρίας Panafon. Σημειωτέον ότι οι χώροι αυτοί όπου εγκαθίστανται οι κεραίες και τα διάφορα συνοδευτικά μηχανήματα αυτών, ενοικιάζονται έναντι πολύ μεγάλων αμοιβών και για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Στηρίζαμε την αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων στα εξής:

1. Μη ύπαρξη άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας από την αρμόδια επιτροπή (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων).

2. Μη ύπαρξη πολεοδομική άδειας για την εγκατάσταση της κεραίας και κατασκευαστικές αυθαίρεσες στην ίδια την κατοικία.

3. Στην ύπαρξη απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Πολύχνης για τη μη εγκατάσταση κεραιών εντός του Δήμου.

4. Στην ύπαρξη καλωδίων υψηλής τάσης της ΔΕΗ (150KV) στον ίδιο χώρο, τα οποία επίσης είναι πηγές εκπο-

μπής η/μ ακτινοβολίας (χαμηλής αυτή τη φορά συχνότητας) και τα οποία διέρχονται πάνω από τις στέγες του δημοτικού βρεφονηπιακού - παιδικού σταθμού (ο οποίος φιλοξενεί περίπου 100 παιδιά), του 13ου Δημοτικού Σχολείου και πολλών οπτιτών. Τα προαναφερόμενα κτίρια βρίσκονται επίσης εντός της ακτίνας επίδρασης της κεραίας.

5. Η κεραία συνιστά σοβαρότατη ΑΠΕΙΛΗ για την υγεία όλων των πολιτών και ιδιαίτερα των παιδιών σε μια περιοχή ήδη επιβαρημένη από η/μ ακτινοβολία.

Σημειωτέον ότι από το 1979 και το 1982 υπάρχουν επιδημιολογικές μελέτες, αυτές των Wertheimer, Leeper και Milham οι οποίες αφορούν στην αύξηση της επίπτωσης νεοπλασιών σε παιδιά που ζουν σε πυλώνες υψηλής τάσης (Πρακτικά Ημερίδα ΤΕΕ με θέμα την επίδραση στον ανθρώπινο οργανισμό της εκπεμπόμενης ακτινοβολίας από την κινητή τηλεφωνία, 23/3/95).

Παρ' όλα τα προηγούμενα και παρά το γεγονός ότι η Panafon εξακολουθεί μέχρι σήμερα να μην έχει στα χέρια της την άδεια από την αρμόδια Επιτροπή, η αίτησή μας απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Θεωρήθηκε αρκετή η γνωμάτευση, η οποία κατατέθηκε στο δικαστήριο από την Panafon της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας ("Δημόκριτος") και αφορούσε την Μελέτη Ραδιοεκπομπών της συγκεκριμένης κεραίας. Σύμφωνα με τη γνωμάτευση αυτή "εάν τηρηθούν οι προδιαγραφές που περιγράφει η μελέτη δεν υφίσταται κίνδυνος".

Το ερώτημα που τίθεται εδώ είναι πόσο εύκολο είναι και από ποιον να ελεγχθεί το κατά πόσο τηρούνται αυτές οι προδιαγραφές και ανακόμει συμβαίνει αυτό ποιος θα ήταν σε θέση να μας διαβεβαιώσει ότι αυτό θα ήταν αρκετό; Είναι γνωστό επίσης ότι η ισχύς των σταθμών αυτών μπορεί να τροποποιηθεί οποιαδήποτε στιγμή, χωρίς και πάλι να είναι εύκολο να διαπιστωθεί κάτι τέτοιο.

Επιπλέον το γεγονός "ότι δεν έχουν διαπιστωθεί με τεκμηρίωση δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων πυκνοκατοικημένων περιοχών στις οποίες έχουν εγκατασταθεί τέτοιου είδους κεραίες" σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση, συνέβαλε στο να χαρακτη-

ρισθεί η αίτησή μας αβάσιμη.

Όταν δηλαδή τεκμηριωθούν οι επιπτώσεις στην υγεία μετά από κάποια χρόνια, ποιος θα λογοδοτήσει για τις πράξεις του και τις αποφάσεις του απέναντι στα πιθανά θύματα;

ΟΡΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ή "ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑΣ"

Ένα μεγάλο ερώτημα που τίθεται για όλα τα όρια ασφαλείας και όχι μόνο γι' αυτά που έχουν σχέση με την η/μ ακτινοβολία, είναι το αν μας καλύπτουν. Πραγματικά αμφιβάλλω εάν ποτέ δοθεί απάντηση σ' αυτό το ερώτημα, από τη στιγμή που ο άνθρωπος υφίσταται επιπτώσεις από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες και από τη στιγμή που στον καθένα μας οι επιπτώσεις από τον ίδιο παράγοντα, ανάλογα με την ηλικία, την κατάσταση υγείας, το περιβάλλον στο οποίο ζει, μπορεί να είναι διαφορετικές. Πως λοιπόν μπορούν να θεσπιστούν αξιόπιστα όρια;

Τα όρια "ασφαλείας" λοιπόν θεσπίζονται από διεθνείς οργανισμούς (Διεθνής Επιτροπή μη Ιονίζουσας Ακτινοβολίας της Διεθνούς Ένωσης Ακτινοπροστασίας / IRPA Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ηλεκτροτεχνικής τυποποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης / CENELEC κ.λ.π.) και εν συνεχεία γίνονται δεκτά ή όχι από τα διάφορα κράτη. Έτσι π.χ. άλλα είναι τα όρια ασφαλείας στις ΗΠΑ, άλλα στην Ευρώπη και άλλα στη Ρωσία.

Στην Ελλάδα από 6-9-2000 θεσπίστηκαν όρια ασφαλείας για την "προφύλαξη του κοινού από τη λειτουργία κεραιών εγκατεστημένων στην ξηρά" με την 5371/3839/2000 Κοινή Υπουργική Απόφαση που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1105, τεύχος Β της 6-9-200 και είναι αυτά που υιοθετεί η Ε.Ε. και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Στην ΚΥΑ αυτή καθορίζονται διάφορα μεγέθη και τα "όρια ασφαλείας" έκθεσης σε η/μ πεδία καθώς επίσης καθορίζεται η διαδικασία νομιμοποίησης τέτοιων εγκαταστάσεων.

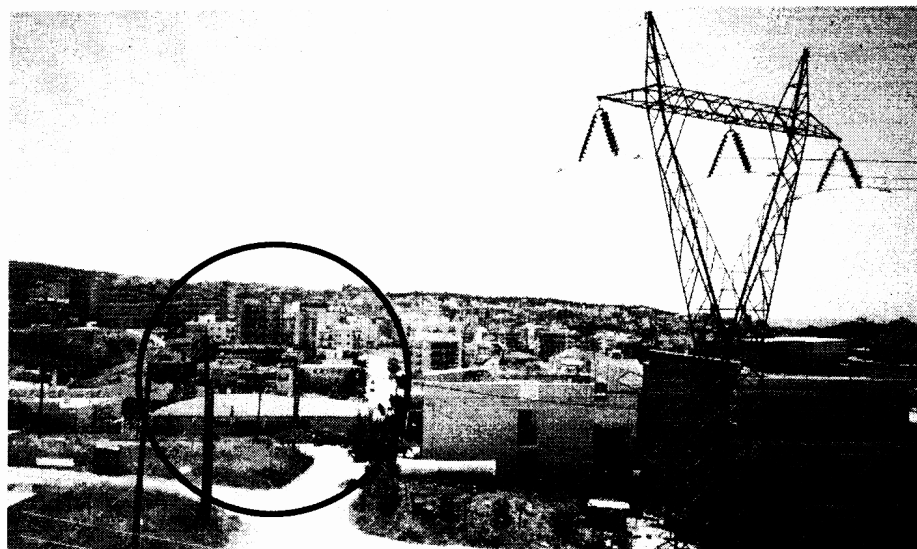
ΡΥΘΜΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ένα από τα σημαντικότερα μεγέθη που περιγράφεται στην προαναφερόμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση και

ενδιαφέρει τους επιστήμονες, του φορείς αλλά και τους κατασκευαστές τηλεφώνων είναι ο ρυθμός ειδικής απορρόφησης ενέργειας (SAR, Specific Absorption Rate): Υπολογίζεται ως μέσος όρος για όλο το σώμα ή για μέρη αυτού και ορίζεται ως η ταχύτητα με την οποία η ενέργεια απορροφάται ανά μονάδα βάρους από ιστούς του σώμα-

Κάτι επίσης πολύ σοβαρό είναι ότι για τα μη θερμικά αποτελέσματα δεν έχουν και θεσπιστεί όρια επειδή δεν έχουν μελετηθεί.

Ανυπόχρη μια άποψη κοινά αποδεκτή ακόμη και από τους επιστήμονες που υποστηρίζουν με πάθος την ακινδυνότητα των κινητών, αυτή αφορά στα παιδιά. Ομόφωνα δηλαδή υπέρμαχοι

Πυλώνες και καλώδια υψηλής τάσης δίπλα στον παιδικό σταθμό

τος, εκφράζεται δε σε βατ ανά χιλιόγραμμα (W/Kg).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ιαπωνία το όριο αυτό έχει θεσπιστεί στα 2 Watt (W) ανά κιλό σωματικού βάρους (τοπικός ρυθμός ειδικής απορρόφησης / κεφάλι & κορμός) και 4 Watt (W) ανά κιλό σωματικού βάρους (άκρα).

Στη βόρεια Αμερική και στην Αυστραλία το όριο είναι χαμηλότερο και είναι 1,6W/Kg. Ειδικότερα για τα κινητά τηλέφωνα του δικτύου GSM 900 (που διαθέτουν οι Panafon και Telestet) το όριο είναι 2W, ενώ οι συσκευές του GSM 1800 (COSMOTÉ) δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 1W. Πάντως, από την 1/1/2002 στις συσκευές των κινητών τηλεφώνων θα υπάρχει αναφορά του κατασκευαστή σχετικά με το επίπεδο SAR της συσκευής. Παρ' όλα αυτά μερικές συσκευές ξεπερνούν το όριο σε πυκνότητα ισχύος, είτε συνεχώς είτε κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες (όταν δυσκολεύεται να "πιάσει" ή να στείλει σήμα, ανάλογα με τη θέση της κ.λ.π.) σύμφωνα με μελέτη του κ. Ν. Ουζούνoglou, καθηγητή του ΕΜΠ.

και πολέμιοι των συσκευών λένε ότι τα παιδιά δεν πρέπει να χρησιμοποιούν κινητό παρά μόνο σε περίπτωση εξαιρετικά μεγάλης ανάγκης, επειδή το κρανίο τους είναι λεπτό και οι ιστοί του εγκεφάλου τους πιο ευάλωτοι από των ενηλίκων. Το παιδικό σώμα απορροφά τριπλάσια ποσότητα ακτινοβολίας από του ενήλικου μέχρι την ηλικία των 5 ετών και διπλάσια μέχρι την εφηβεία.

Κορυφαίοι βρετανοί επιστήμονες είχαν προ καιρού απευθύνει έκκληση στις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας της χώρας τους να τοποθετούν τις κεραίες τους σε απόσταση των 200 μέτρων από σχολεία και σπίτια, πιθανολογώντας σχέση της ακτινοβολίας της κεραίας βάσης με σοβαρές ασθένειες όπως ο καρκίνος, η παιδική λευχαιμία και οι διαταραχές του εγκεφάλου. Παράλληλα στην Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, ορισμένες πολιτείες της Αμερικής, τη Σουηδία και την Ιταλία έχουν θεσπιστεί σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις σύμφωνα με τις οποίες απαγορεύεται η τοποθέτηση ιστών αναμετάδοσης κοντά σε σχολεία, νοσοκομεία και γενικότερα αστικές περιοχές.

Αντί επιλόγου

Εμείς σαν Κίνηση Ενεργών Πολιτών θα συνεχίσουμε τις διαμαρτυρίες και το δικαστικό αγώνα μέχρι να απομακρυνθεί οριστικά η κεραία και θα συνεργαστούμε με όσους αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα.

Ο πολίτης έχει δικαίωμα να γνωρίζει και να μη χρησιμοποιείται σαν πειραματόζωο εν αγνοία του όπως έγινε και συνεχίζει να γίνεται άλλωστε σε πολλές περιπτώσεις, όπως π.χ. με τη χρήση λιπασμάτων - φυτοφαρμάκων, διαφόρων φαρμάκων, μεταλλαγμένων προϊόντων διαφόρων όπλων κ.λ.π.

Αυτή η κατάσταση θα συνεχίζεται και πολλά θα είναι τα αθώα θύματα τέτοιων επιλογών οι οποίες θέτουν τα μεγάλα συμφέροντα και το κέρδος πάνω από τον άνθρωπο και τη φύση.

Δεν έχουμε παρά να αγωνιζόμαστε καθημερινά και σε πολλά επίπεδα ώστε ν' αντιστραφεί αυτό και να πάψει να υπονομεύει την ποιότητα της ζωής μας και το μέλλον των παιδιών μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΕΕ: "ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΗΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ" 23/3/95

- Vita, τεύχος 17, Μάρτιος 2001.

- ΚΥΑ Αποφ. 53571/3838/2000 "Μέτρα πρό- φύλαξης του κοινού από την λειτουργία κεραίων εγκατεστημένων στην χώρα" (ΦΕΚ 1105 Β της 6-9-2000).

- ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΕΕ: "Ηλεκτρικά και μαγνητικά πεδία 50 Hz - Πιθανές βιολογικές επιδράσεις και κανονισμοί προστασίας 25 ΜΑΙΟΥ 1993.

- Electric and Magnetic fields. Florida Department of Environmental Regulation. Chapter 17 - 271. 1989.

- National Radiological Protection Board (NRPB) "Electromagnetic Fields and the Risk of Cancer. Documents Vol. 3 No. 1. 1991 NRPB.

- ALVIN LEONARD et al.: BERKELEY CALIF: "ELECTRIC AND MAGNETIC FIELDS - Measurements and possible effects on human health".

- World Health Organization. United Nations Environment Programme. International Radiation Protection Association: "Magnetic Fields Health aim Safety Guide" Health and Safety Guide No. 27. Geneva 1989.

ΣΤΟΝ ΙΣΤΟ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

Με την αλματώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας γνώρισαν ευρύτατη διάδοση τόσο τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, όσο και τα άλλα των τηλεπικοινωνιών. Αθώα εκ πρώτης όψεως τα δίκτυα αυτά, αναπτύσσουν στο περιβάλλον τους ηλεκτρομαγνητικό πεδίο, οι επιπτώσεις του οποίου στον άνθρωπο δεν έχουν διερευνηθεί πλήρως.

Για τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών και ιδίως για τις κεραίες ασύρματης επικοινωνίας και τα κινητά τηλέφωνα οι επιπτώσεις είναι πολλές και ισχυρές, χωρίς από την άλλη η επιστημονική κοινότητα να παρεμβαίνει για τον καθορισμό του κοινού.

Τα δίκτυα ενέργειας δεν είναι δυνατόν να επηρεαστούν σημαντικά από τη διάθεση των πολιτών. Κάποιες απόπειρες αντίστασης στην εγκατάστασή τους υπερνικούνται γρήγορα ή αργά, όταν οι ανάγκες μας σε ενέργεια καταστήσουν πλέον επιβεβλημένη την εγκατάστασή τους. Στο σημείο αυτό εντοπίζουμε την πρώτη ρίζα του κακού. Όσο και αν διατυμπανίζεται ότι οι ενεργειακές πηγές του πλανήτη μας δεν είναι απεριόριστες, όσο και αν η κατασπατάληση τους σήμερα είναι προκλητική, καμιά προσπάθεια δεν καταβάλλεται προς την κατεύθυνση της εξοικονόμησης ενέργειας. Απεναντίας το καταναλωτικό πρότυπο προβάλλει με καίχηση την κατά κεφαλήν καταναλισκόμενη ενέργεια ως κατ'εξοχήν δείκτη οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας. Η συνεπαγόμενη ρύπανση για τον μετασχηματισμό της ενέργειας σε ηλεκτρική, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η ολοένα αυξανόμενη δαπάνη για κάλυψη των ενεργειακών μας αναγκών, αφήνουν εν πολλοίς αδιάφορο το πρότυπο αυτό.

Η οικονομία με βάση τα δυτικά πρότυπα στηρίζεται στον γιγαντισμό των εγκαταστάσεων και όχι στον περιορισμό της σπατάλης και στην άσκηση στην οικονομία. Αποτέλεσμα αυτού είναι να αναπτύσσονται κατασκευαστικοί κολοσσοί που ελέγχουν ασφρικτικά την αγορά και επιβάλλουν τη θέλησή τους ακόμη και σε κυβερνήσεις, ενώ ο απλός πολίτης βιάζεται να εντείνει τις προσπάθειές του προς ικανοποίηση ψευτοαναγκών που επιβάλλει το καταναλωτικό πρότυπο, συμβάλλοντας

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΚΟΖΑΝΗΣ

στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος και υφιστάμενος τις συνέπειες του ανικανοποίητου, αυτής της κατάστασης που οδηγεί στο κοινότατο εύρημα του άγχους.

Στη διέγερση του καταναλωτικού ενστίκτου συνέβαλε καθοριστικά τα τελευταία χρόνια η κινητή τηλεφωνία. Αφού οι εταιρίες αφαίρεσαν ένα σημαντικό ποσό από τις τσέπες εκείνων που θεώρησαν το κινητό τηλέφωνο αγαθό κοινωνική κατάξίωσης, οδήγησαν τα νεαρά σε ηλικία πρόσωπα σε μια άσκοπη και διαρκή επικοινωνία μέσω κινητών τηλεφώνων προσώπων που βρίσκονται στον ίδιο χώρο (κέντρα διασκέδασης) και απώλεια χρόνου για επικοινωνία χάριν παιδείας μέσω μηνυμάτων, ο αριθμός των οποίων είναι εκρηκτικός. Πέρα από την οικονομική αφαιμάξη των χρηστών, σημαντικός είναι στην

περίπτωση αυτή ο κίνδυνος που ελλοχεύει για επιπτώσεις της ακτινοβολίας στον εγκέφαλο. Η επιστήμη δεν έχει ακόμη αποφανθεί με βεβαιότητα. Ας έχουμε όμως υπ' όψη με πόση καθυστέρηση τονίστηκε κατά απόλυτο τρόπο η βλάβη εκ του καπνίσματος. Πέρα από τις επιπτώσεις των επιστημόνων, πριν ολοκληρωθούν οι έρευνες, υπάρχουν και τα μεγάλα σιμφέροντα που διακυβεύονται στην περίπτωση που μας απασχολεί. Και είναι αφελές να δεχθούμε πως η επιστημονική κοινότητα είναι ανεπηρέαστη από το δέλεαρ της οικονομικής εξαγοράς της.

Ίσως στην περίπτωση των κινητών οι κυβερνήσεις δεν πρέπει να χάσουν τον ίδιο χρόνο που έχασαν και στην περίπτωση του καπνίσματος. Η απαγόρευση των κινητών στις αίθουσες των ΛΕΙ και ΤΕΙ, που συμβάλλουν σημαντικά στην υποβάθμισή της διδασκαλίας, και σε διάφορους κοινόχρηστους χώρους είναι ένα αναγκαίο πρώτο μέτρο. Αν συνεχιστεί ο κατήφορος θα προστεθεί ένας ακόμη ηχητικός ρύπος που θα συντελέσει στην περαιτέρω ψυχολογική επιβάρυνση των κατοίκων των πόλεων. Καιρός για άλλη αδράνεια δεν υπάρχει.

Φεβρουάριος 2002

ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΟΠΩΣ ΕΔΕΙΞΑΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Επηρεάζουν τον εγκέφαλο τα κινητά ΟΣΛΟ (ΑΠΕ)

Ελάχιστα λεπτά συνομιλίας ενός παιδιού από κινητό τηλέφωνο μειώνουν σημαντικά τις εγκεφαλικές του λειτουργίες για σχεδόν μια ώρα, σύμφωνα με αποτελέσματα νέας ισπανικής μελέτης, τα οποία επιβεβαιώνουν και ερευνητές στη Βρετανία, μετέδωσαν χθες τα νορβηγικά μέσα ενημέρωσης.

Η μελέτη βασίστηκε σε δοκιμές που έκανε ο Γερμανός ερευνητής Μίχαελ Κλιάισεν στο Νευροδιαγνωστικό Ερευνητικό Κέντρο στη Μαρμπέλα της Ισπανίας και είναι η πρώτη που δείχνει πως αντιδρά ο εγκέφαλος ενός παιδιού στη χρήση κινητού τηλεφώνου.

Με τη βοήθεια ενός σπινθηρογράφου, ο Κλιάισεν μπόρεσε να δημιουργήσει εικόνες για το πώς οι εγκέφαλοι ενός 11χρονου αγοριού και ενός 13χρονου κοριτσιού αντέδρασαν στη χρήση κινητού τηλεφώνου. Οι δοκιμές έδειξαν ότι η δραστηριότητα του εγκεφάλου των

παιδιών μειώθηκε σημαντικά, κυρίως στην πλευρά που χρησιμοποιήθηκε το κινητό τηλέφωνο, ελάχιστα λεπτά από την ώρα που άρχισε η συνομιλία. Επίσης η δραστηριότητα του εγκεφάλου περιορίστηκε κάτω του φυσιολογικού ορίου σε μεγάλα τμήματά του για 50 λεπτά μετά το τέλος της κλήσης.

"Η συμβουλή μου προς όλους τους γονείς είναι να μην επιτρέπουν στα παιδιά του να χρησιμοποιούν κινητό τηλέφωνο. Δεν πλήττεται μόνο η ηλεκτρική δραστηριότητα αλλά και οι βιοχημικές διαδικασίες. Δεν γνωρίζουμε αν είναι επικίνδυνο, αυτό που γνωρίζουμε, όπως, είναι ότι ο εγκέφαλος ενός παιδιού, που δεν έχει πλήρως αναπτυχθεί, είναι πιο ευάλωτος από τον εγκέφαλο ενός ενηλίκου", τόνισε ο Γερμανός ερευνητής, όπως έγραψε η εφημερίδα "Αφεντποστεν".

Σχετικά με τις κινητοποιήσεις των αγροτών

Σπ. Φούκης - Γ. Κολέμπας

Στα τεύχη 8 και 9 της Ν. Σελήνης, όταν τότε ήταν πάλι επίκαιρες οι κινητοποιήσεις των αγροτών, είχαμε ασχοληθεί με το θέμα της ελληνικής Γεωργίας στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης. Είχαμε σχηματίσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η συμβατική γεωργία απ' την πολιτική της Ε.Ε. για την αναδιάρθρωσή της. Από τότε δεν έχουν αλλάξει και πολλά πράγματα. Φέτος προστέθηκαν και οι καταστροφές που προκλήθηκαν απ' την μια λόγω της παρατεταμένης ξηρασίας την καλοκαιρινή περίοδο και απ' την άλλη λόγω του έντονου παγετού του Δεκεμβρίου - αρχές Γενάρη.

Σ' αυτό το σημείωμα επανερχόμαστε, για να τονίσουμε ποια θα μπορούσε να είναι η διέξοδος απ' την κρίση, αφού τα αιτήματα των αγροτών κινούνται και πάλι προς την κατεύθυνση της πεπαιγμένης, δηλαδή πώς να εξασφαλίσουν το εισόδημά τους συνεχίζοντας να καλλιεργούν όπως μέχρι τώρα.

Αυτή η διέξοδος δεν μπορεί να στηριχθεί στους κρατικούς μηχανισμούς και το Υπουργείο Γεωργίας, αφού η πολιτική της Ελληνικής Κυβέρνησης στο θέμα, είναι θεμελιώδες στοιχείο της κρίσης. Διαχειριζόμενη την πολιτική της Ε.Ε. στη γεωργία, έχει θέσει σαν βασικό στόχο της τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού, μέσω της συγκεντρωποίησης των καλλιεργούμενων γαιών και της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, ώστε να παράγονται μόνο είδη και σε τέτοιες ποσότητες, που να είναι ανταγωνίσιμα, από άποψη τιμών, στην παγκοσμιοποιη-

μένη πια αγορά των αγροτικών προϊόντων. (προϊόντα που μπορούν να εισαχθούν φθηνότερα από άλλες χώρες, δεν θα πρέπει να καλλιεργούνται στον τόπο μας, εκτός κι αν μπορεί να κατέβει το κόστος παραγωγής τους).

Οι Έλληνες αγρότες, κύρια της Θεσσαλίας, και Μακεδονίας, έχοντας στραφεί τα προηγούμενα χρόνια (λόγω της μέχρι το 1992 ακολουθούμενης Κοινής Αγροτικής Πολιτικής) σε εντατικο-

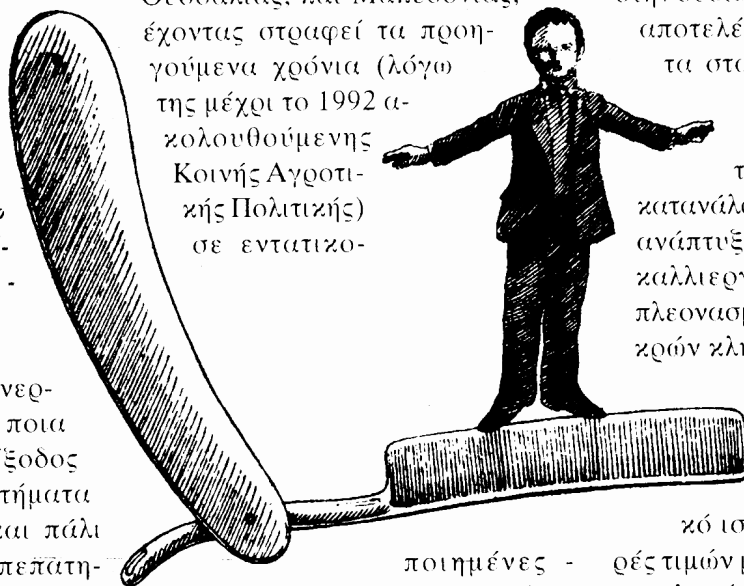
ξουσία.

Απ' την άλλη θέλοντας οι αγρότες να συνεχίσουν όπως μέχρι τώρα (π.χ. καλλιεργώντας βαμβάκι σ' όλη τη Θεσσαλία και εξαντλώντας τα υπόγεια νερά να απαιτούν για τη συνέχιση την εκτροπή του Αχελώου) στην ουσία θέλουν να επιτείνουν τα αποτελέσματα και τα συμπτώματα στα οποία έχουμε φθάσει (υπερβολική χρήση χημικών λιπασμάτων - φυτοφαρμάκων, υπερβολική κατανάλωση ενέργειας και νερών, ανάπτυξη μόνο ορισμένων μονοκαλλιεργειών και η παραγωγή πλεονασμάτων, εξαφάνιση των μικρών κλήρων "φθίνουσες" περι-

φέρειες, εξάρτηση απ' τις αγροχημικές βιομηχανίες και τράπεζες, αρνητικό αγροτι-

κό ισοζύγιο, μεγάλες διαφορές τιμών μεταξύ παραγωγού - καταναλωτή, εξαφάνιση των ντόπιων ποικιλιών και τέλος και το πιο σημαντικό κατάρρευση του περιβάλλοντος. Οι αλλαγές στο κλίμα και τα έντονα καιρικά φαινόμενα που οφείλονται στο "φαινόμενο του θερμοκηπίου", δεν είναι ανεξάρτητα και από τις χρήσεις που γίνονται στη γεωργία. Οι καταστροφές λοιπόν στην γεωργία λόγω του καιρού, έχουν σαν αιτία και την ίδια).

Είναι λοιπόν φανερό, ότι οι έλληνες αγρότες οδηγούνται σε αδιέξοδο, αν δεν αλλάξουν κατεύθυνση. Αλλά ποια είναι η διέξοδος; Η "αναδιάρθρωση" που προτείνει το κάθε Υπουργείο Γεωργίας εντάσσεται στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης αγοράς των αγροτικών προϊό-

ποιημένες - μηχανοποιημένες και επιδοτούμενες καλλιεργειες και έχοντας επενδύσει σ' αυτές, επιμένουν και απαιτούν να συνεχίσουν με τον ίδιο τρόπο. Προσπαθούν να επωφεληθούν απ' τις υπάρχουσες αντιθέσεις στην ίδια την Κοινή Αγροτική Πολιτική (καθορισμός τιμών, διατήρηση κάποιων επιδοτήσεων, αύξηση ποσοστώσεων και πλαφόν ή μείωση ή κατάργηση των τελών συνυπευθυνότητας κ.λ.π.).

Τα αιτήματα τους στρέφονται, σ' ένα βαθμό, ενάντια στην τωρινή ακολουθούμενη φιλελεύθερη πολιτική της παγκοσμιοποίησης απ' την Ε.Ε. Να αλλάξει αυτή η πολιτική τα επόμενα χρόνια είναι μάλλον αδύνατο, ακόμα και αν αλλάξει η κυβέρνηση, και έρθει η Ν.Δ. στην ε-

ντων και έχει σαν αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της αγροτιάς.

Η κατεύθυνση όμως που θα βοηθούσε να παραμείνει και να βελτιωθεί ο αγροτικός πληθυσμός, θα ήταν η **στροφή του από την παγκοσμιοποιημένη στην κοινοτική - τοπική - περιφερειακή - επικρατιακή αγορά**. Να αλλάξει η λογική που επικρατεί μέχρι τώρα. Ας ξεκινήσει επιτέλους ο καθένας απ' τις ανάγκες του. Ας αρχίσει να καλλιεργεί πρώτα την τροφή του και στη συνέχεια να καλλιεργήσει για τις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού και πάρα πέρα. **Ας ξεφύγει απ' την νοοτροπία να παράγει, να παραδώσει, να εισπράξει και μετά να αγοράσει για να τραφεί απ' το Σούπερ - μάρκετ**. Αν αλλάξει αυτή η νοοτροπία, είναι φανερό ότι θα μπει και η λογική της υγιεινής τροφής για τον εαυτό και άρα θα είναι πιο εύκολη η στροφή προς την οικολογική γεωργία και την αναβίωση της κοινότητας και της τοπικής κοινωνίας.

Αν πάψει να παράγει έχοντας στραμμένα τα μάτια στην αγορά, θα μπορέσει να ξεπεράσει τον σκόπελο του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου και την δικαιοδοσία της κοινής αγροτικής πολιτικής της Ε.Ε. Για πάρα πολλούς φέτος είναι η

ευκαιρία, αφού έχει καταστραφεί το φυτικό τους κεφάλαιο. Να καθίσουν να σκεφθούν και να στραφούν σε καλλιεργείες τέτοιες και με τέτοιο τρόπο, που θα τους βοηθήσουν όχι απλώς να επιβιώσουν, αλλά και να βελτιώσουν την ποιότητα της ζωής της δικής τους και των γύρω τους.

Το κόστος βέβαια αυτής της στροφής να μην πέσει μόνο στις πλάτες τους. Τα αιτήματα για αποζημίωση απ' τις καταστροφές είναι πολύ σωστά και πρέπει να εμπλουτισθούν και να συνδυαστούν με αιτήματα επιδότησης διαφοροποιημένων πολυκαλλιεργειών, εάν είναι δυνατόν, ντόπιων ποικιλιών, ώστε να στηριχθούν και αγρότες που οικειοθελώς θα θελήσουν να αλλάξουν τις καλλιεργειές τους προς την προα-

ναφερθείσα κατεύθυνση (Να αποζημιωθούν μάλιστα και για το τυχόν άχρηστο πια εξοπλισμό τους ή να απαλλαγούν απ' τα χρέη αν ακόμη τον χρωστούν).

Τέτοια αιτήματα θα πρέπει να προωθήσει το αγροτικό κίνημα που βρίσκεται στους δρόμους. Ειδικά η περιφέρεια Θεσσαλίας και το ΠΕΠ (Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα), με το "Δίκτυο Ομάδων Έργου" για πληροφόρηση και υποστήριξη του πληθυσμού της Θεσσαλικής Υπαίθρου, θα πρέπει να βάλει στόχο να προγραμματίσει και να υλοποιήσει μια τέτοια στροφή. Μια στροφή που θα έχει σαν αποτέλεσμα την παραγωγή υγιεινής τροφής και όχι τροφών που μας οδηγούν αργά αλλά σταθερά στην αρ-

ρώστια και τον θάνατο (Υποτυπώδεις εργαστηριακοί έλεγχοι σε δείγματα 492 τροφίμων της Ελληνικής αγοράς, έδειξαν υπολείμματα PCBs και διοξινών, σύμφωνα με ρεπορτάζ του Βήματος της 31-1-2002). Έτσι οι αγρότες θα έχουν στο πλάι τους συμπαραστάτες και τις άλλες ομάδες του Ελληνικού πληθυσμού και δεν θα δημιουργούνται "προστριβές στα μπλόκα". ■

**Γίνεται προσπάθεια για τη δημιουργία
λαχανόκηπων στα Βαλκάνια με στόχο την αυτάρκεια μέσω δωρεάν χορήγησης
σπόρων λαχανικών σε συνδιασμό με τη μέθοδο της Φυσικής Καλλιεργείας.
Όσοι θέλουν να συνεισφέρουν σ' αυτή τη προσπάθεια μπορούν να στέλνουν σπόρους
λαχανικών στη διεύθυνση:**

**Παναγιώτης Μανίκης
πάροδος Νικομήδειας 7 - 58200 Έδεσσα
τηλ. 03810 27312**

Θέμα συζήτησης: για Ένα Δίκτυο Αλληλεγγύης Οικο-παραγωγών

Σέληνας Απόστολος - βιοκαλλιεργητής

(Το κείμενο αυτό τίθεται προς δημοσίευση και συζήτηση. Επίσης είναι ανοιχτό σε προτάσεις, αλλαγές και επανασύνταξη. Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να επικοινωνήσουν στο τηλ. 0221-079352 Σέληνας Απόστολος).

ΤΟ ΜΩΣΑΙΚΟ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Τα τελευταία χρόνια ζούμε την μεγέθυνση της οικολογικής αγοράς στον Ελληνικό χώρο με ποικίλα παραγόμενα από τα προϊόντα και παρά πολλά εισαγόμενα και υφιστάμενα.

Διάφοροι μικροί και μεγάλοι πωλητές προσήλθαν χάρη και εισέβαλαν και να τα αποκομίσουν. Έτσι έχουμε μεγαλοεπενδυτές όπως ο Κοντομηνάς (Green-Farm), Φουρλάς - Κωτσόβολος (Bio-ή-ση) και άλλους, που διαθέτουν στην οικολογική ...αγορά, προϊόντα τα οποία, είτε προέρχονται από τη ...Γη του Πυρός, είτε περιέχουν τόσο πλαστικό που μοιάζουν με διακοσμητικά αντικείμενα μιας χρήσης.

Επίσης διάφοροι έμποροι διαθέτουν στους βιοκαλλιεργητές για φυτόπροστασία & λίπανση, παρασκευάσματα (εντός και εκτός κανονισμού (2092/91), αμφίβολης αξίας όσον αφορά την οικολογική χρήση τους. Αυτή τη στιγμή ο χώρος παραγωγής και διάθεσης οικολογικών προϊόντων είναι ένα ΜΩΣΑΙΚΟ από εμπόρους ποικίλων προθέσεων, πιστοποιητικούς οργανισμούς που διαφέρουν αρκετά μεταξύ τους, νέους αγρότες, κτηνοτρόφους κ.α. αμφίβολων προθέσεων και εντυχώς από αρκετούς ακόμα ακριβιστές καλλιεργητές, μελισσοκόμους κ.α. Αυτό το μωσαϊκό έχει σαν αποτέλεσμα να θολώσει και να μετατρέψει την πληροφωρία που μετέφερε το οικολογικό προϊόν μέχρι τώρα, από οικολογικό, σε καθαρό εμπορευματικό.

Τώρα πλέον το οικολογικό προϊόν δεν είναι μόνο αποτέλεσμα της προσπά-

θειας αυτών των ανθρώπων που για λόγους οικολογικής συνείδησης ήμελαν να ξεφύγουν από τα χροανίζια των γεωγονών υπηρετών τους και των εμπόρων που καταλήπτευσαν το μόχθο τους.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΟΝ ΤΟ ΔΙΟΠΤΑΕΣΜΑ ΜΙΑ ΑΝΙΔΙΟΤΕΛΟΥΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΜΟΝΟ ΔΙΟΠΤΕ

Το άνοιγμα της αγοράς των βιολογικών, έφερε τους γεωαποκατάτες σε θέση διεκδίκησης σημαντικού μεριδίου από την (επιχειρηματία του) προϊόντος αφενός και τον έλεγχο τιμών και εχρυσών αφετέρου.

τους έσπρωξαν σ' αυτό κάποιοι μεγάλοι όποις έγινε στην Κωπαΐδα.

Ακόμα πολλά μαγαζιά "οικολογικών" προϊόντων ανοίγουν συνέχεια παντού και τα πληθυσμένα από άσχετους περί των οικολογικών ζητημάτων (π.χ. μια νέα επιχειρηματίας από την Καβάλα ζητούν να αγοράσει χυμό φράουλα!!!).

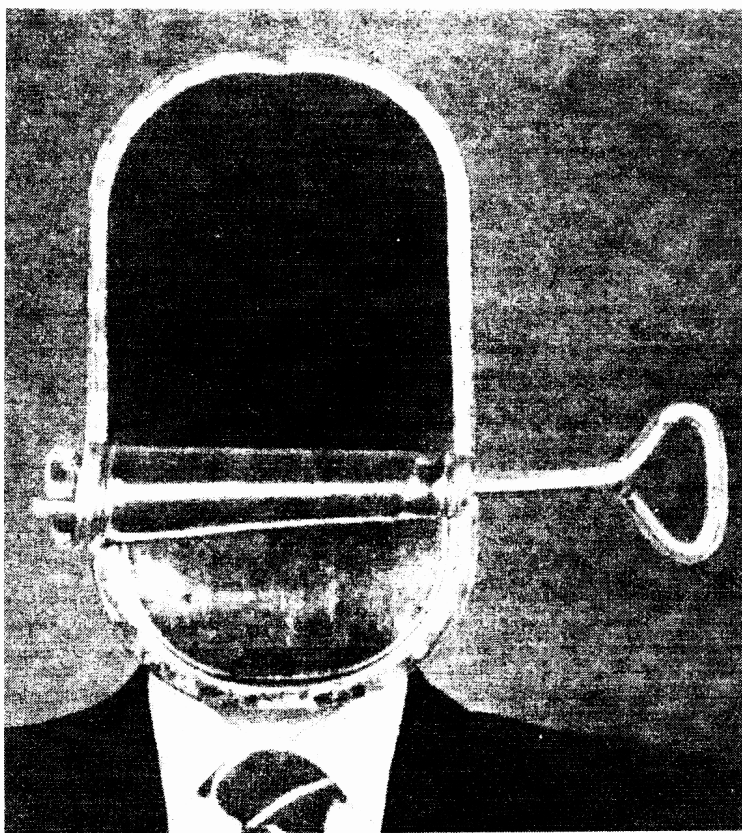
Το αποτέλεσμα είναι να "χώνουν" αυτοί μέσα στην οικολογική αγορά σιδηροπλάστιγγες "εργασιοπλάστιγγες" χαλκού ορεί.

ECOBUSINESS ή Πράσινο Καπιταλισμός

Μιλάμε λοιπόν στο χώρο που αποκαλείται ecobusiness ή πράσινο καπιταλισμός. Αυτό σημαίνει και αρχίζει ότι το περιβάλλον δεν είναι μια ηθική αξία αλλά ένα ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ. Η αρχική μας προσπάθεια για απελευθέρωση του ανθρώπου από τα δεσμά της εξουσίας του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ και από τα παρόντα αυτής της εξουσίας του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ και από τα παρόντα αυτής της εξουσίας και της εκμετάλλευσης ανθρώπων και φύσης, πάει να "κατελωθεί" από νέα παρασκευάσματα των γεωαποκατατών - πολυεθνικών και μη, που επενδύουν σε νέες ΟΙΚΟ-τεχνολογίες. Η νέα εξίσωση για τους πράσινους αγρότες είναι πλέον γεγονός.

Άλλωστε πολλές από τις εταιρίες που σπέρνουν τα φυτόφάρμακα στην αγορά σήμερα πολούν και βιολογικά προϊόντα και ίσως αόριο και γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς.

Αξιοσημείωτο είναι ότι στη Σουηδία ακόμη και τα McDonalds ασχολούνται με την βιολογική Γεωργία (12/98, UKNews). Το αποτέλεσμα της ιδιοποίησης της

Επιπλέον αρκετοί "συμβατικοί" αγρότες μετακινήθηκαν στην βιολογική καλλιέργεια, όχι για λόγους συνείδησης, αλλά είτε για κερδοσκοπικούς, είτε επειδή

τεχνολογίας από τους λίγους ισχυρούς είναι να χάνεται η γνώση του παραγωγού για τη φύση και ο τρόπος να επεμβαίνει σ' αυτή. Έτσι περνάει αυτή η "γνώση" και η τεχνολογία πάλι στον έλεγχο και στην ανήθικη εξουσία των πολυεθνικών και των τεχνοκρατών υπηρετών τους.

Το χειρότερο είναι ότι πάντα με "ειγενικούς" τρόπους προσπαθούν να περάσουν στην πράσινη αγορά την εύκολη λύση και τον εφησυχασμό, με σκοπό να μας δέσουν κάτω από τον έλεγχό τους. Οι ίδιοι που απέκτησαν πλοή και εξουσία με την ρύπανση, ξανακερδίζουν τώρα μέσα από την αντιρρύπανση, προωθώντας την ανάπτυξη που τους συμφέρει μέσω της μόλυνσης.

Η ΔΥΣΠΙΣΤΙΑ

Οι άνθρωποι όμως δυσπιστούν για την ποιότητα των βιολογικών προϊόντων. Η δυσπιστία των καταναλωτών δεν έχει να κάνει με το ίδιο το προϊόν, αλλά με την εμπορευματοποίηση του και την κερδοσκοπία που γίνεται επάνω σ' αυτό, παράγοντες που δημιουργεί ο οξύς ανταγωνισμός και η κυριαρχία του καπιταλισμού σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής.

Την αδυναμία του αυτή το σύστημα προσπαθεί να την επιλύει με την δημιουργία των "ανεξάρτητων" διαμεσολαβητών ή πιστοποιητικών οργανισμών.

Όταν όμως στην βιολογική αγορά επικρατήσουν οι κυρίαρχοι επενδυτές, η διαμεσολάβηση ή θα παίξει το παιχνίδι τους ή θα πάει περίπατο. Οι κυρίαρχοι αυτοί θέλουν να εντάξουν τα βιολογικά προϊόντα σ' αυτό που λέγεται **"υπηρεσίες ποιότητας"**, οι οποίες είτε απευθύνονται μόνο σ' αυτούς που έχουν υψηλά πορτοφόλια είτε σ' αυτούς που θέλουν να πλασάρουν ότι είναι **"ΙΝ"** και **"ΚΑΠΩΣ"**.

Στην ουσία θέλουν να δημιουργήσουν μια προνομιούχα ελίτ μεγαλοπαραγωγών - μεγαλοεμπόρων για να τροφοδοτούν την μεγαλοαστική τάξη με υγιεινά προϊόντα.

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η βιολογική καλλιέργεια στην αρχή και ύστερα η βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία κ.λπ. είναι προϊόντα του οικολογικού κινήματος, στην Ευρώπη,

στην Ελλάδα και σ' όλο τον κόσμο.

Στην πορεία των οραματισμών μας κάναμε (ως ένα βαθμό), εφικτές τις προτάσεις του κινήματος για μια διαφορετική σχέση ανθρώπου - φύσης. Όμως, δεν ξεκαθαρίσαμε καλά την σχέση μας με τους μηχανισμούς εξουσίας, αυτούς που γεννούν τα φαινόμενα της οικοκαταστροφής, αυτούς που ληστεύουν την ανθρώπινη εργασία, αυτούς που δεν διαφέρουν και πολύ από αυτούς που φτιάχνουν τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς, τους ίδιους που κάνουν τους πολέμους σ' όλη τη ΓΗ.

Είναι ανάγκη σήμερα επάνω στην οικολογική δραστηριότητα να "κολλήσουμε" το κοινωνικό της πρόσωπο. Ένα πρόσωπο χωρίς εκμετάλλευση, αλλά με σεβασμό στην προσωπικότητα και την ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπου, χωρίς κερδοσκοπία αλλά με αλληλοπροσφορά σύμφωνα με τις ανάγκες του καθένα.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η οικολογική ισορροπία και η κοινωνική δικαιοσύνη δεν προσμετρούνται ούτε εξαγοράζονται.

Γι' αυτό είναι καλό και χρήσιμο να επιδιώκουμε εκείνες τις συνεργασίες και τις συλλογικότητες που δεν θα βιάζουν τα κέρδη πάνω από τον άνθρωπο, αλλά που θα δίνουν την δυνατότητα και την βοήθεια στον καθένα να ζήσει ισότιμα με τους υπόλοιπους. Παράγουμε με οικολογικό τρόπο επειδή πρώτιστα μας ενδιαφέρει ο πλανήτης και ο "κόσμος" του, καθώς και το κοινωνικό σύνολο που ανήκουμε.

Η δε ωφέλεια του εαυτού μας είναι ότι ο εαυτός μας συμβάλει σ' αυτόν τον κόσμο καθώς και ότι ωφελείται απ' ότι προέρχεται απ' αυτόν και βέβαια γνωρίζουμε ότι αυτή η ωφέλεια δεν βρίσκεται επάνω από την φύση και την κοινωνία.

Σήμερα λοιπόν που η λαίλαπα της κερδοσκοπίας τείνει να δημιουργήσει σύγχυση και δυσπιστία στην κοινωνία, απαιτείται να ξεχωρίσουν οι προσπάθειες αυτών που δεν δέχονται να μπουν στο παιχνίδι των ισχυρών.

Είναι λοιπόν αναγκαίο να υπάρχει ένα Δίκτυο ανθρώπων που συμφωνούν επάνω σε συγκεκριμένες αρχές και αγωνίζονται γι' αυτές.

Ένα πανελλαδικό Δίκτυο που να βοηθά στην δημιουργία ή την ενδυνάμωση τοπικών κοινοτήτων αλληλεγγύης και συνεργασίας με οικολογικό περιεχόμενο.

Η αλληλεγγύη, η εμπιστοσύνη, ο σεβας-

μός, η συνέπεια και η συνειδητή πράξη είναι αξίες και σχέσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορεί να λειτουργεί το Δίκτυο, όχι σαν μια συντεχνία αλλά σαν μια δυναμική προς την κοινωνία. Αυτές οι αξίες μπορούν να είναι και μέρη του μινύματος των προϊόντων που κατευθύνονται από τους παραγωγούς προς τους αποδέκτες - χρήστες.

Ο αυτοπροσδιορισμός μέσα στον οικολογικό και κοινωνικό χώρο θα βοηθήσει και τα νέα κοινωνικά κινήματα που σήμερα χρειάζονται ιδέες που να βγαίνουν μέσα από πρακτικές και ίσως η σπορά αυτών των αντιλήψεων και των αξιών να προτάξουν την δημιουργία μιας οικολογικά αυτοσυντηρούμενης ΑΜΕ-ΣΟ - Δημοκρατικής κοινωνίας απέναντι στην ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ όταν εμφανισθεί τέτοια δυνατότητα.

ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΔΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Σκοποί

- * Προώθηση της βιοποικιλότητας
- * Διάδοση των ντόπιων σπόρων, ποικιλιών και ράτσας στα ποιλήα, έντομα και ζώα.
- * Ενίσχυση & αντάρχεια των τοπικών αγορών
- * Εμπιστοσύνη μεταξύ καταναλωτή - παραγωγού.
- * Αλληλεγγύη & συνεργασία μεταξύ παραγωγών
- * Ποιότητα ζωής των εργαζομένων στην οικολογική δραστηριότητα.
- * Υποστήριξη οικολογικών δραστηριοτήτων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- * Συμμετοχή παραγωγών με την μορφή της άμεσης Δημοκρατίας.

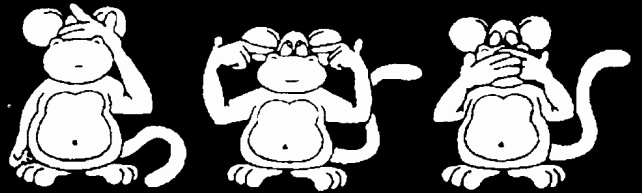
Τρόποι

Αυτοί που συμφωνούν με τις αρχές και τους σκοπούς του Δικτύου ορίζουν ανακλητούς εκπροσώπους που ο καθένας θα έχει τομέα ευθύνης και συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο (π.χ. υπεύθυνος τύπου ή υπεύθυνος για τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων, διαφύλαξη υλικού κ.λπ. ταμείο κ.λπ.).

Η συνέλευση σαν μορφή Άμεσης Δημοκρατίας θα καθρεπτίζει τους στόχους κάθε φορά και θα εκλέγει τους εκπροσώπους. ■

ΑΠΟΨΕΙΣ

για τη Πανελλαδική Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας

Για τη συντακτική επιτροπή της Νέας Σελήνης

Στέκι "το πέρασμα"

Σας χαιρετούμε και σας καταθέτουμε τις σκέψεις και τους προβληματισμούς μας για την γιορτή της οικολογικής γεωργίας και της ανταλλαγής ντόπιων σπόρων.

Επιθυμούμε το "παζάρι" να είναι μια γιορτή - εκδήλωση οικολογίας, επαφής και διάλογου με τους πολίτες (καταναλωτές και παραγωγούς) όπου θα αναδεικνύονται οι οικολογικές εναισθησίες, οι κοινωνικές, οι πολιτικές και οικονομικές πιτχές του οικολογικού κινήματος και τρόποι ζωής.

Θεωρούμε ότι η οργανωτική επιτροπή θα μπορούσε να αποσαφηνίζει τα γενικότερα χαρακτηριστικά και τα κριτήρια οικολογικής παραγωγής για την συμμετοχή στην γιορτή, των βιοκαλλιεργητών, των οικοκτηνοτρόφων και των χειροτεχνών, να οργανώνει το διάλογο γι' αυτά και να παρακινεί ευρύτερα και άλλους παραγωγούς και καταναλωτές.

Να διαμορφώνει τις συνθήκες ώστε να εννοείται ο διάλογος και η συζήτηση ομάδων ή ατόμων, που προσεγγίζουν διαφορετικά τα επιμέρους οικολογικά ζητήματα (χορτοφαγία - κρέας κ.λπ.) με τη συμμετοχή τους στη γιορτή.

Να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για να απαντούνται οι αγωνίες των καταναλωτών για τα οικολογικά προϊόντα σε θέματα όπως αναγκαιότητα ή μη της πιστοποίησης, διαμόρφωση τιμών, οικονομική βιωσιμότητα οικοκαλλιεργειών, ποιότητα προϊόντων κ.α.

Σε αυτό το πλαίσιο προτείνουμε:

- * Προβολή, διεκδίκηση και συγκρότηση των οικοκαλλιεργητών και των θέσεων τους απέναντι στην κοινωνία.
 - * Τη διανομή έντυπων και φωτογραφικού υλικού από κάθε παραγωγό και από τους διοργανωτές, προς τους καταναλωτές, για την υποστήριξη των θέσεων τους σε σχέση με την οικολογική γεωργία και την οικολογία γενικότερα.
 - * Την κατάθεση προτάσεων και ιδεών όλων των παραγωγών για τη δημιουργία διαλόγου με τους πολίτες.
 - * Προτάσεις για την ανάδειξη του πολιτισμού και τη σύνδεση της γιορτής με αυτόν.
- Ειχόμαστε και ελπίζουμε να ανταμώσουμε το Σεπτέμβρη στις Σέρρες.

Απόψεις για την Πανελλαδική Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας

Γιώργος Μπουτουρίδης από το στέκι "το πέρασμα"

Με αφορμή την πρόσφατη έκδοση - αφιέρωμα της Νέας Σελήνης για την "8η Πανελλαδική γιορτή οικολογικής γεωργίας και χειροτεχνίας" και την "4η Πανελλαδική γιορτή ανταλλαγής ντόπιων σπόρων" και την κριτική που ασκήθηκε όσον αφορά τα τεκταινόμενα αυτής, κρίνω σκόπιμη την έκθεση των απόψεων και παρατηρήσεων μου σχετικά με τη γιορτή τόσο για τα οργανωτικά όσο και για το γενικότερο κλίμα που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια αυτής.

Κατ' αρχήν σας ευχαριστούμε για τα εγκωμιαστικά σας σχόλια που είχαν να κάνουν με το στέκι μας και την παρουσία μας στη γιορτή και πως θα μπορούσε άλλωστε να είναι αλλιώς όταν από την πλειοψηφία των καλλιεργητών εισπράξαμε επαίνους για την οργάνωση και την αποπεράτωση της γιορτής. Η συνεργασία μας μαζί σας ήταν έως και άψογη παρ' όλα τα προβλήματα που προέκυψαν και μοναδικός θα έλεγα ο τρόπος που τα αντιμετωπίσαμε.

Δεν υπάρχουν βασικά σημεία στην κριτική σας που θα έπρεπε να διαφωνήσω. Τα περισσότερα με βρίσκουν σύμφωνο. Εκεί βέβαια που θα έπρεπε να δώσουμε βάση και να τονίσουμε έντονα τις κρυφές και εναισθητες πιτχές μια τέτοιας γιορτής φανήκαμε αδύναμοι. Από μέρους μας οι ευθύνες είναι βαριές. Επιδιοθήκαμε στην οργάνωση και στο στήσιμο των πάγκων και αφήσαμε κατά μέρος τις ιδεολογικές και πολιτικές παραμέτρους που διέπουν την οικολογία για την βιοκαλλιέργεια. Με αποτέλεσμα να εξελιχθεί η γιορτή σε ένα εμποροπάζαρο όπως αυτά που έχουμε συνηθίσει να βιώνουμε κάθε βδομάδα στις πόλεις μας.

Στο σημείο αυτό οι ευθύνες βαρύνουν τόσο τους καλλιεργητές όσο και εσάς που θεωρώ χρέος την υπεράσπιση των θέσεων σας και της στάσης ζωής σας απέναντι στον πολίτη - καταναλωτή και φυσικά απέναντι στο γενικότερο σαβουρο - καταναλωτικό κλίμα που κυριαρχεί. Χαρακτηριστικά θα αναφέρω "την ηθική σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ καλλιεργητή και αγαθού με την ιδιαίτερη προστασία και φροντίδα που θέλει αυτό για να αναπτυχθεί" όπως διατυπώθηκε σε κάποια από τις ομιλίες μια σχέση όμως που τελικά έφτασε στο σημείο να γίνεται ανήθικη τόσο από τους οικονομικούς όρους που κάποιοι φρόντισαν να επιβάλουν μεταξύ προϊόντος και καταναλωτή όσο και από την ψυχρή εμπορική συμπεριφορά κάποιων παραγωγών.

Με λίγα λόγια αυτό που χάσαμε μέσα από τα χέρια μας ήταν η ενημέρωση και η πληροφόρηση του κόσμου για σημαντικά ζητήματα που έχουν να κάνουν με το "τι σημαίνει καλλιεργώ χωρίς λιπάσματα και φυτοφάρμακα πολυεθνικών εταιριών:", "τι σημαίνει διάδοση, ανταλλαγή και καλλιέργεια ντόπιων σπόρων:", "τι σημαίνει αγοράζω βιολογικά προϊόντα στήριζοντας την αγωνία και τον αγώνα των ανθρώπων που είναι στο χώρο:", "γιατί τα βιο-προϊόντα να μην είναι ανταγωνίσμα με τα αντίστοιχα συμβατικά δημιουργώντας έτσι ένα ελπίστιμο κοινό:". Προβληματισμοί και ερωτήματα που πρέπει να συζητηθούν και να απαντηθούν.

Είχομαι στο μέλλον η γνωριμία και η συνεργασία μας να λειτουργήσουν καταλυτικά για την οργάνωση της επόμενης γιορτής και πάλι στις Σέρρες σε πείσμα, όλων όσων δεν καταφέραμε να πετύχουμε στην προηγούμενη εκδήλωση, αλλά και των προβλημάτων και διαφωνιών που διαφαίνονται.

**Στο δρόμο για την 9η Πανελλαδική Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας
και Χειροτεχνίας και την 5η Πανελλαδική γιορτή ανταλλαγής ντόπιων σπόρων !**

Αίτηση Συμμετοχής

ΓΙΟΡΤΗ 2002 - ΣΕΡΡΕΣ

Οι αιτήσεις συμμετοχής γίνονται δεκτές ως τις 30 Ιουλίου 2002

Πληροφορίες: Πελάτι Τηλ. 0321041978 - Στέκι "Το πέρασμα" τηλ.: 0321064720 - Νέα Σελήνη τηλ.: 0495052276

Όνομα και Επώνυμο

Δραστηριότητα

Διεύθυνση Νο..... Κοινότητα ή Δήμος

Τ.Κ..... Νομός

Ονόματα προσώπων, αντιπροσώπων στην πόληση.

Προϊόντα που θα εκτεθούν

Ζητούμενος χώρος

Θα με ενδιέφερε να ακούσω να μιλούν

Έχω τη διάθεση να ανακοινώσω τις εμπειρίες μου

Άλλες ανάγκες

Προτάσεις

Αυτοδήλωση

ΕΓΓΥΗΣΗ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΟΥ

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Α

Έκταση καλλιεργούμενη (στρέμματα).....Ημερομηνία έναρξης οικολογικής καλλιέργειας.....

Υψόμετρο.....Ζώα εκτρεφόμενα.....

Περιγραφή των προϊόντων των μεθόδων, ή οτιδήποτε άλλου χρησιμοποιεί για να παρουσιασθεί η δραστηριότητα. Να συναφθεί διευκρινιστική σελίδα.

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

Πρώτες ύλες χρησιμοποιούμενες, μοντέλα, πληροφορίες χρήσιμες για τις δραστηριότητές μου, ακόμη και αναφορά σε παραδοσιακές τέχνες που με εμπνέουν. Συνημμένη κατάλληλη διευκρινιστική σελίδα.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΕΚΔΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΙ, ΕΡΓΑΛΕΙΑ, ΤΕΧΝΕΣ

Πληροφορίες αναφορικά με τη δραστηριότητα, κατάλογοι προϊόντων, φωτογραφίες, πεδίο ενδιαφέροντος, μέθοδοι και κίνητρα παραγωγών. Να συνάπτεται κατάλληλη διευκρινιστική σελίδα.

Η επιτροπή θα αποφασίσει για την τελική έγκριση των συμμετεχόντων στην γιορτή.

Θα τηρηθεί ανστηρά η προθεσμία υποβολής της αίτησης.

ΛΟΥΠΙΝΟ

Γιώργος & Αντώνης Αντωνόπουλος

Η καλλιέργεια του Λούπινου είναι γνωστή από αρχαιότατων χρόνων. Καλλιεργήθηκε σαν όσπριο πάνω από 3.000 χρόνια στην Λεκάνη της Μεσογείου. Αναφέρεται από τον Θεόφραστο και άλλους αρχαίους συγγραφείς ως Θέρμος ή άγιος Θέρμος και είχε υπογραμμίσει την ικανότητα του Λούπινου να φυτρώνει σε φτωχά εδάφη καθώς και στην ωφελιμότητά του στην βελτίωση του εδάφους.

Καλλιεργούνται για τα σπέρματά τους και για χλωρή λίπανση ιδίως στα ελαφρά μη αβεστούχα εδάφη καθώς και για τροφή ζώων. Επίσης για καλλωπιστικό. Στη χώρα μας η οποία θεωρείται ως φυσικό τους περιβάλλον τείνουν να εξαφανιστούν. Καλλιεργούνται ελάχιστα στην Πελοπόννησο και Κρήτη.

Παρ' όλα αυτά υπάρχουν ελπίδες ότι τα προσεχή χρόνια τα Λούπινα θα πάρουν σημαντική θέση μεταξύ εκείνων των εγχώριων πηγών πρωτεϊνών οι οποίες μπορούν να υποκαταστήσουν την εισαγόμενη σόγια (περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη 40% περισσότερη από τη σόγια).

Τα Λούπινα αναπτύσσονται καλύτερα σε καλοστραγγισμένα όξινα και ουδέτερης αντίδρασης εδάφη. Ανώτερη τιμή ΡΗ 7.5. Γενικά τα ελαφρά εδάφη (κοκκινοχώματα) είναι τα καταλληλότερα. Τα βαριά κακώς στραγγιζόμενα εδάφη δεν είναι κατάλληλα, ενώ εκείνα που υποφέρουν από αλατότητα δεν βοηθούν στην καλή ανάπτυξη του φυτού. Επίσης τα αβεστώδη εδάφη είναι ακατάλληλα γι' αυτό τα Λούπινα χαρακτηρίζονται αβεστούφοβα. Καλά εδάφη είναι τα αμμοπηλώδη.

Η καλλιέργεια του Λούπινου είναι πετυχημένη στις περιοχές εκείνες όπου η καλλιεργητική περίοδος είναι απώλεια από σοβαρά στρες υγρασίας και η θερμοκρασία κυμαίνεται σε μέτρια επίπεδα 15 - 25ο C.

Η ανάπτυξη του φυτού αντιδρά άμεσα και θετικά σ' αυτές τις θερμοκρασίες, οι οποίες παίζουν σημαντικό ρόλο στην εποχή της σποράς και μετά δίνουν ένα καλό ξεκίνημα στα φυτά και στη συνέχεια ανάπτυξη η οποία είναι προϋπόθεση για καλή απόδοση.

Χαμηλές θερμοκρασίες μικρότερες από 10ο C προκαλούν κατά την άνθηση απώλεια ανθών ενώ υψηλές θερμοκρασίες άνω των 25οC προκαλούν αναστολή στην ανάπτυξη των ανθών.

Σε θερμοκρασίες χαμηλές ιδιαίτερα κάτω από 00C έχει σοβαρά προβλήματα και δεν συνιστάται η σπορά

του.

Βάσει των παραπάνω στοιχείων ανάλογα με τις κλιματολογικές συνθήκες τον χωροφύου πρέπει να γίνει ο χρόνος επιλογής σποράς. Αφθονη υγρασία εδάφους κατά την αναπαραγωγική φάση (ιδιαίτερα στην εποχή λουλουδιού και δεσίματος) παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του φυτού. Όσο καλύτερη είναι η ανάπτυξη του φυτού τόσο περισσότερο άζωτο δεσμεύεται και συνεπώς έχουμε καλύτερη απόδοση.

Η καθυστέρηση σποράς επηρεάζει σιγνά τις αποδόσεις (όπως και σ' όλα τα όσπρια) και την φυσιολογική ανάπτυξη του φυτού. Ο σπόρος τοποθετείται σε βάθος 2-4 cm. Σπορά σε βάθος μεγαλύτερο από 6 cm επηρεάζει το φύτευμα και πιθανόν τον σχηματισμό φυματίων.

Η ποσότητα του σπόρου για παραγωγή καρπού κυμαίνεται γύρω στα 8-10 kg στο στρέμμα και μια γραμμική σπορά προτείνεται απόσταση σειρών 30 εκατοστά. Η ποσότητα του σπόρου για χλωρή μάζα για ζωοτροφές ή για χλωρή λίπανση είναι γύρω στα 15 κιλά το στρέμμα. Η συγκομιδή γίνεται με το χέρι ή με κομπίνα.

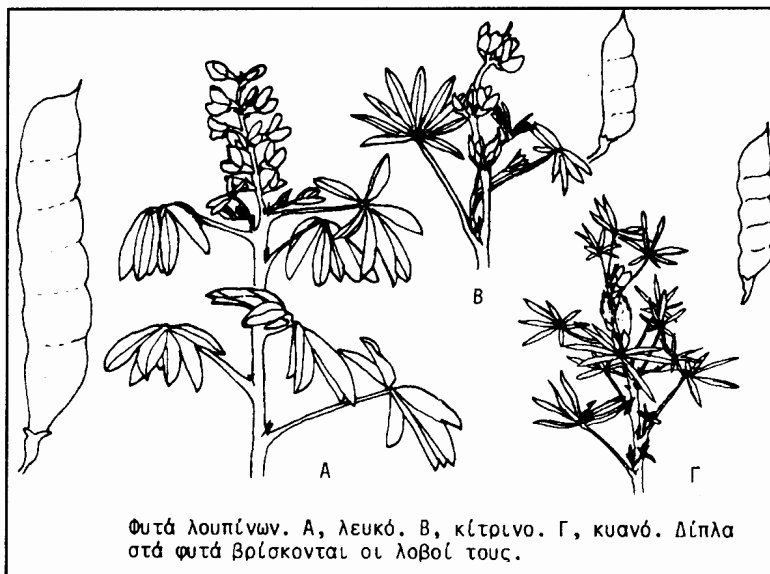
Τα Λούπινα επειδή περιέχουν αλκαλοειδείς ουσίες, πριν χρησιμοποιηθούν ως τροφή θα πρέπει να απαλλαγούν από αυτές. Στη χώρα μας η απομάκρυνση γίνεται από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα σχεδόν με τον ίδιο εμπειρικό τρόπο.

Συνήθως τα σπέρματα πρώτα βράζονται και μετά αφήνονται στην επίδραση της θάλασσας ή σε τρεχούμενο νερό για λίγες μέρες (πηγή - ποτάμι) έως ότου ξεπικρίσουν. Αν δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα τοποθετούνται σε ένα δοχείο με νερό το οποίο αλλάζουμε μερικές φορές την ημέρα.

Μετά γίνεται η αποξήρανση ή υπάρχει η δυνατότητα να σισκεναιοστούν σε δοχείο με προσθήκη άρμης νερού. Ο βρασμός είναι απαραίτητος για να καταστρέψει την βλαστική

ικανότητα των σπερμάτων και να εμποδίσει την ενζυματική και βακτηριακή αποσύνθεση, να μειώσει την απώλεια πρωτεϊνών μέσω της συσσωμάτωσής τους και να διευκολύνει την φυσική απομάκρυνση των αλκαλοειδών.

Τα νωπά ξεπικρισμένα Λούπινα χρησιμοποιούνται προς άμεση κατανάλωση. Τα Λούπινα μαζί με λεμόνι και κρεμμύδια αποτελούν το ονομαστό περουνιβανό έδεσμα ΕΝΤΑΔΑ. Επίσης σε κάθε είδος σαλάτας μπορούμε να προσθέτοι-

Φυτά λουπίνων. Α, λευκό. Β, κίτρινο. Γ, κυανό. Δίπλα στα φυτά βρίσκονται οι λοβοί τους.

με μια - δυο κοιτυαίες Λούπινα (πρωτεΐνη 40% και αρκετά εύπεπτα).

Σε πειράματα όπου έγιναν δοκιμές παρασκευής ψωμιού για να συγκριθούν, άλευρα από σίτο, άλευρα από Λούπινα και άλευρο από σόγια βρέθηκε ότι η υποκατάσταση 10% άλευρο σίτου με άλευρο με σογιαάλευρο έδωσε ψωμί σμπαραγές με κατώτερη υφή και άρωμα.

Ψωμί εμπλουτισμένο 10% με αλεύρι από Λούπινο μπορεί να θεωρηθεί ως σπουδαία τροφή πολύ υψηλής θρεπτικής αξίας. Επίσης περιέχουν στα σπέρματά τους υψηλό ποσοστό λίπους το οποίο φθάνει το 24% μπορούν να θεωρηθούν ως υποσχόμενη για το μέλλον ελαιο-καλλιέργεια.

Τα Λούπινα που περιέχουν μεγάλο ποσοστό αλκαλοειδών έχουν πικρή γεύση και καλούνται πικρά 0,8% ενώ ζεϊνα που έχουν μικρό ποσοστό 0,01% καλούνται γλυκά. Τα γλυκά Λούπινα

προήλθαν από τα πικρά ύστερα από βελτίωση. Γλυκά Λούπινα δεν μπορούν να βρω στην Ελλάδα παρότι προσπαθήσα παρό- τείωα πολλά.

Μετά από συνεχιζόμενη έρευνα μάθαμε για κάποιο ερευνη- τικό κέντρο Ανατολικής χώρας, ήρθαμε σε επαφή και μετά από πολλές και επίμονες προσπάθειες και την βοήθεια κάποιου γνωστού στη χώρα αυτή (πολύ γραμ ενοχρατία, 18 χαρτιά από διαφορετικές υπηρεσίες) κατάφερα να το φέρω στο τελωνείο της Θεσσαλονίκης.

Εξέδωζήτοισαν 1.500.000 για άδεια εισαγωγής κατάφερα και το πήρα με τη βοήθεια του ΕΘΙΑΓΕ. Κατόπιν καλλιερρη- τικών πειραμάτων απεδείχθη ότι όλη αυτή η προσπάθεια δεν έφερε κανένα σημαντικό αποτέλεσμα.

Πρώτον γιατί είχαμε περισσότερα καλλιερρητικά προβλή- ματα και πιο χαμηλή απόδοση και το πιο σημαντικό ενώ ήταν γλυκό ήταν ελάχιστα πικρό τόσο που δεν μπορούσε να φαρωθεί ειχαρίστα από άνθρωπο χωρίς αποπίκραση, ή δε αποπίκραν- ση κρατούσε τόσες μέρες όσες και στα πικρά. Μετά από πειράματα περίπου 10 ετών απεδείχθη ότι ενώ δεν έχουμε κανένα σχεδόν πρόβλημα με την συμπεριφορά του φυτού έχου- με σημαντικά προβλήματα με τον καρπό του φυτού (κολοόπτε- ρα - λεπιδόπτερα) τόσο που για την συνέχεια της καλλιέργειας πρέπει να κάνουμε συστηματική χρήση βιολογικών σκευασμά- των (**εντατική βιολογική Γεωργία**) κάτι που είναι αντίθετο με την καλλιερρητική πρακτική και φιλοσοφία μας.

Πιστεύοντας ότι θα αντιμετωπίσαμε όλα αυτά τα προβλήματα με την προώθηση της καλλιέργειας (1,5 με 2 μήνες) κάνοντας τη σπορά το φθινόπωρο αντί για αρχή της άνοιξης, που αναγκαστι- κά κάνουμε λόγω κλιματολογικών συνθηκών γιατί τότε δεν θα είχαμε προσβολή από εχθρούς και αν είχαμε θα ήταν πάρα πολύ μικρή (ο πληθυσμός πολύ μικρός - αρχικά στάδια).

Αυτό όμως απέτυχε (μετά από πολλές προσπάθειες και σε διαφορετικά χωράφια) διότι στην περιοχή που καλλιεργούμε (όρια νομού Θεσσαλίας - Φθιώτιδας και σε υψόμετρο 350 - 650 μ. δεν άντεξε το φυτό στις συνθήκες του χειμώνα).

Το προϊόν του φυτού αυτού που έχει αρκετά προβλήματα

στην δική μας περιοχή στη Σπάρτη (κατόπιν συζήτησης με φίλο Βιοκαλλιεργητή) δεν έχει κανένα απολύτως πρόβλημα και δεν χρειάζεται να κάνει καμιά απολύτως επέμβαση.

Το πρακτικό συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι δεν πρέπει να καλλιεργούμε ότι θέλουμε και αρέσει σ' εμάς αλλά πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί και εναίσθητοι στο μήνυμα που μας στέλνει το συγκεκριμένο φυτό στο χωράφι και στην συγκεκρι- μένη περιοχή.

Η επιλογή μας πρέπει να γίνεται με αυτά τα δεδομένα και κοιτήρια και να μην προσπαθούμε να καλλιεργήσουμε επίμονα κάτι που δεν ταυριάζει και επιτρέπει το χωράφι μας (ίσως και λόγω ζήτησης της α- γοράς).

Πιστεύοντας στην μέθοδο αυτή και ακολουθώντας ένα πολύ καλό πρό- γραμμα αμειψισπο- ρίας με χλωρές λι- πάνσεις και προσέ- χοντας ιδιαίτερα στην επιλογή των κατάλληλων ανθε-

τικτών υτόπιων σπόρων, (είναι ιδιαίτερα λυπηρό ότι σχεδόν όλοι προτιμούν τα υβρίδια). Η επιλογή πρέπει να γίνεται μετά από πολλά πειράματα και αναμεσά από πολλές υτόπιες ποικι- λίες κάθε φυτού. Δεν έχουμε ανάγκη από τεχνικούς συμβούλους, εταιρίες και ειδικούς άσχετους (ποτα τελευταία έχουμε παρό- πολλούς) και δεν έχουμε ανάγκη από οποιαδήποτε εισροή.

Καλλιεργούμε λοιπόν αντέχοντας οικονομικά στον χρόνο αλλά και κάθε χρόνο ενώ τα έξοδά μας είναι πιο λίγα η απόδοση είναι μεγαλύτερη, άρα έχουμε περισσότερα έσοδα και στην συνέχεια την δυνατότητα για πιο φθινό βιολογικό προϊόν στο καταναλωτικό κοινό, δίνοντας έτσι την δυνατότητα να τραφεί όλος ο κόσμος με βιολογικό προϊόν και όχι να είναι τροφή των λίγων.

Τελειώνοντας δεν θα αναφερθώ καθόλου σε ασθένειες και εχθρούς και μεθόδους καταπολέμησης διότι το θεωρώ περιττό. Στόχος μας πρέπει να είναι να ελαχιστοποιούμε τις πιθανότητες για κάθε είδους προσβολή εκ των προτέρων.

Η πρόληψη είναι η θεραπεία

Αγ ήνοντας μόνο μια μικρή εκδοχή σε πολύ ακραία φανό- μενα σε βάθος χρόνου μόνο με επέμβαση με κάποιο βάκιλο. Στην καλλιερρητική εμπειρία από το 1985 έως και σήμερα και μετά από την τελική μας επιλογή σπόρων και φυτού παρ' ότι καλλιεργούμε σε μεγάλες εκτάσεις και σχεδόν όλα τα φυτά χρειάστηκε μόνο 2 φορές να κάνουμε επέμβαση με κάποιο βάκιλο 1) Πατάτα - δορυφόρος 2) Ρεβίθι - πράσινο σκουλήκι.

Τέλος ενχομάστε το καταπληκτικό αυτό Ελληνικότατο φυτό να καλλιεργηθεί και από άλλους Βιοκαλλιεργητές να κερδίσει την θέση που αξίζει και να αντικαταστήσει πλήρως την ξενό- φερη και προβληματική σόγια.

Η προσπάθεια και τα πειράματα πρέπει να συνεχισθούν με τις αυτοφυείς, ποικιλίες τις Κεντρικής και Βόρειας Ελλάδας. Πρέπει όμως να βρεθεί ποικιλία που να μην ρίχνει εύκολα τον σπόρο (συνηθισμένο φανόμενο στα αυτοφυή φυτά). Αυτό πρέπει να γίνει με την βοήθεια των βιοκαλλιεργητών της κάθε περιοχής. ■

Σύνθεση ξερών λουπίνων

Υγρασία	9 %	Ασβέστιο	0,900	γραμμ./χιλιόγρ.
Πρωτεΐνες	40 %	Φόσφορος	5,450	" "
Λιπαρές ουσίες	13 %	Σίδηρος	0,063	" "
Ινώδεις ουσίες	9 %	Νάτριο	11,210	" "
Ελεύθερες αζώτου εκχυλισματικές ουσίες	26 %	Κάλι	8,440	" "
Τέφρα	3 %	Θειάμινη	0,024	" "
		Ριβοφλαβίνη	0,004	" "
		Νιασίνη	0,026	" "
		Βιταμίνη C	0,050	" "

Η αφορμή για να ασχοληθώ με τις κατσίκες ήρθε πριν από χρόνια, όταν ήρθε ο γιος μας. Σκεφτήκαμε τότε τι γάλα θα έπρεπε να πίνει. Και καταλήξαμε στο κατσικίσιο. Οι λόγοι είχαν να κάνουν με την αμφιλεγόμενη ποιότητα του γάλατος του εμπορίου και από την άλλη μεριά με την καλή ποιότητα ειδικά του γάλατος της κατσίκας.

Για το πρώτο, τα πράγματα είναι λίγο-πολύ γνωστά. Επειδή ο Homo sapiens είναι το μόνο είδος επάνω σε αυτόν τον πλανήτη που παίζει με τις λέξεις... υπάρχουν υποψίες ότι δεν πρόκειται ακριβώς για "γάλα" αλλά για ένα άσπρο υγρό που προέρχεται από το γάλα. Βεβαίως οι εμπορικοί κίτλοι που επεξεργάζονται το γάλα έχουν να αντιμετωπίσουν αντικειμενικά προβλήματα σχετικά με τη διατήρησή του, αυτά όμως τα προβλήματα δημιουργούνται κατά κανόνα από τη μεγάλη απόσταση μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης. Αν υπήρχε αμεσότερη σχέση του παραγωγού με τον καταναλωτή, ο περιορισμός του χρόνου από το άρμεγμα μέχρι το τραπέζι του νοικοκυριού θα σήμαινε και λιγότερα προβλήματα με την υγιεινή και την ασφάλεια. Αυτό βεβαίως θα έπρεπε να συνδυάζεται με την ύπαρξη μικρών και εύκολα ελεγχόμενων μονάδων, κυρίως σε οικογενειακή ή συλλογική κλίμακα. Απέχουμε όμως από μια τέτοια κατάσταση και η ανάγκη για τη συντήρηση του γάλατος για 3-4 μέρες, σε συνδυασμό με τους εμπορικούς τρόπους κατεργασίας (αφαίρεση

Κατσίκες

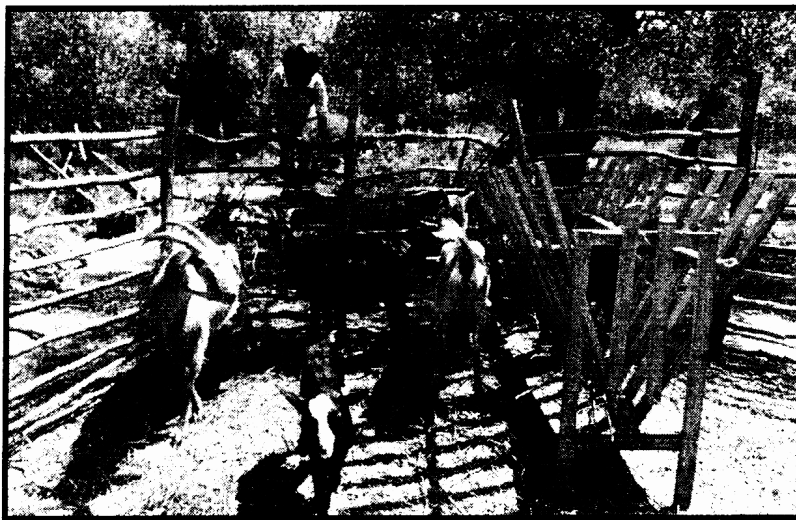
Γιάννης Γερόπουλος

κρέμας κλπ.) έχει σαν αποτέλεσμα ένα προϊόν που απέχει από το "φυσικό προϊόν". Το πράγμα γίνεται πιο περίπλοκο, αν σκεφτεί κανείς τη διατροφή και τις συνθήκες της μαζικής εκτροφής των ζώων στις μεγάλες μονάδες. Το σίγουρο είναι ότι σε καμιά περίπτωση το γάλα που θα παίρνομε από τα δικιά μας ζώα δεν θα μπορούσε να συγκριθεί με το γάλα του εμπορίου.

Για το δεύτερο, το πράγμα σήκωνε συζήτηση. Προσπάθησα να βρω πληροφορίες σε κάθε κατεύθυνση, από βιβλία σχετικά με τη διατροφή διάφορων πληθυσμών ή ομάδων, μέχρι την παραδοσιακή διατροφή ανθρώπων της υπαίθρου που έχουν καλή υγεία. Αυτό είχε να κάνει με το είδος του ζώου, αν θα είναι δηλαδή

Αρκετοί γιατροί θεωρούν το αγελαδινό γάλα σημαντικά υπεύθυνο για παιδικές (τουλάχιστο) τροφικές αλλεργίες. Η κατσίκια είναι ένα ζώο μικρό και εύκολο στην φροντίδα και την εκτροφή. Από το βάθος της γνωστής ιστορίας οι Έλληνες είχαν κατσίκες, με το γάλα τους βασικό στη διατροφή τους. Κι αν κρίνουμε από τον πολιτισμό που ανέπτυξαν, με τη μεσογειακή διατροφή τους δεν τα πήγαν και άσχημα! Το Αιγαίο Πέλαγος, η κοιτίδα αυτού του πολιτισμού, πήρε το όνομά του από την κατσίκια. Βέβαια αυτό είχε βαρύ τίμημα, επειδή το γίδι στη μαζική κτηνοτροφία αποδεκατίζει τα δάση κι αυτό εξηγεί τη μεγάλη αποδράση στους κλασικούς χρόνους. Σίγουρα πάντως η περιορισμένη οικόσιτη κτηνοτροφία δεν κάνει τέτοια ζημιά. Εκεί ήρθε η ώρα να

θημηθώ κάτι που παρατήρησα στα ταξίδια μου στην ελληνική υπαίθρο. Στην επαφή μου με τους κτηνοτρόφους των βοινοών που έχουν διάφορα ζώα (πρόβατα, γίδια, αγελάδες), παρατήρησα ότι οι οικογένειες κρατούν για τα γαλακτοκομικά τους το γίδινο γάλα, όχι το πρόβειο ή το αγελαδινό. Κάποιοι ανατολικοί λαοί τρώνε μόνο το γάλα της κατσίκας (οι Ινδοί π.χ. έχουν την αγελάδα ιερό ζώο αλλά δεν έπιναν το γάλα της, ενώ

πρόβατο, κατσίκια ή αγελάδα. Το πρόβατο έχει γάλα με πολλά λιπαρά και κάποιοι ισχυρίζονται ότι αυτός ο λόγος, μαζί με το μαλλί του, ήταν ο λόγος της επιβίωσης κάποιων ανθρώπων νεολιθικών ομάδων στους κρύους χειμώνες. Η αγελάδα έχει γάλα με παρόμοια χημική σύσταση με το ανθρώπινο, αλλά η χημική σύσταση (ανάλυση εργαστηρίου), δηλ. η δομική συγγένεια δεν σημαίνει απαραίτητα και λειτουργική συγγένεια, καθώς προέκυψε και μια άλλη πληροφορία, ότι το μέγεθος του ζώου έχει σημασία (με την έννοια ότι πρέπει να πλησιάζει το μέγεθος του ανθρώπινου σώματος για να είναι οι πρωτεΐνες του συγγενείς με τις δικές μας).

από τα ζωικά προϊόντα έτρωγαν το πρόβειο γιαούρτι και το γίδινο γάλα). Η κατσίκια επίσης είναι από τη φύση της επιλεκτική στη διατροφή της, πράγμα που οδηγεί αναπόφευκτα σε μια σκέψη ότι και το γάλα της θα είναι "ανώτερο".

Έλεϊται από όλα αυτά... καταλήξαμε στην κατσίκια.

Εκτροφή

Οι κατσίκες είναι ζώα ανθεκτικά και ξηρίνα. Ζουν 8-12 χρόνια. Συνήθως ξειγαρούν τον φθινόπωρο. Η θηλικία έχει ωορηξία κάθε 18-21 μέρες, με γόνιμη περίοδο από μερικές ώρες μέχρι 2-3 μέ-

ρες. Η κήνη κρατά 5 μήνες. Συνήθως γεννούν 2 μικρά, αλλά τα μονά ή τριπλά δεν είναι σπάνια. Η κατσίκια έχει γαλακτική περίοδο κανονικά 10 μήνες μετά τη γέννα, υπάρχουν όμως και περιπτώσεις καλοαναθρεμμένων ζώων που έχουν σχεδόν συνεχή παραγωγή όλο το χρόνο. Ο αρσενικός (τράγος) έχει μια δυνατή μυρωδιά όταν ζευγαρώνει και με κατάλληλο χειρισμό μπορεί να μην είναι επικίνδυνα επιθετικός (για τις θηλυκές). Σε μικρό κοπάδι μπορεί να μην υπάρχει τράγος, αν μπορεί να βρεθεί στη γειτονιά. Είναι σημαντικό να μπορεί να βρεθεί γρήγορα, επειδή ο γόνιμος χρόνος της θηλυκιάς είναι σύντομος.

Τα μικρά είναι προτιμότερο να γίνονται 8-10 μηνών πριν ζευγαρώσουν. Το σωματικό βάρος είναι σημαντικότερος παράγοντας από την ηλικία και θα καθορίσει την υγεία και την απόδοση του ζώου. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που είναι προτιμότερο τα ζώα να χωρίζονται σε δυο τουλάχιστον χώρους (ανάλογα και με άλλους παράγοντες). Αν περάσει σημαντικά η ηλικία των 10 μηνών χωρίς το ζώο να ζευγαρώσει, ίσως δεν θα είναι ιδιαίτερα παραγωγικό στη διάρκεια της ζωής του.

Οι κατσίκες χωρίς κέρατα είναι πρακτικά προτιμότερες. Πολλοί σπινιστούν την αποκεράτωση, μια διαδικασία που γίνεται σε πολύ μικρή ηλικία στα μικρά που σχεδιάζουμε να κρατήσουμε και έχουν κέρατα. Η διαδικασία δεν φαίνεται να είναι ιδιαίτερα επώδυνη ή επικίνδυνη για το ζώο, αλλά μερικοί δεν την αποδέχονται.

Φροντίζουμε να κρατούμε καλά ζώα και να απομακρύνουμε τα ανεπιθύμητα. Γενικά ένα καλό ζώο έχει ευρωστία και καλή υγεία, είναι παραγωγικό (σε ποσότητα και ποιότητα), έχει αποδεκτό χαρακτήρα (όχι σημαντική επιθετικότητα απέναντι στα άλλα) και εύκολο μαστό για το άρμεγμα.

Διατροφή

Ο χρονσός κανόνας είναι: καλή τροφή και καλός τρόπος ζωής σημαίνει υγιή ζώα και καλή παραγωγή, ποσοτικά και ποιοτικά. Στο δικό μας κλίμα υπάρχουν φυσικές τροφές για τις οικόσιτες κατσίκες όλο το χρόνο. Χορτάρι, τοιφύλλι (μηδική), βίκος, κλαδέματα από κτήματα και κήπους, πε-

ρισσειύ-

ματα κοιζίνας κλπ. Σημαντική είναι η ισορροπία ξηρής και χλωρής τροφής. Η ξηρή τροφή (σανός, τοιφύλλι, βίκος) δίνει ενέργεια και η χλωρή (πράσινη ύλη) βιταμίνες και ζωτικά στοιχεία και ενισχύει την γαλακτοπαραγωγή. Η δύσκολη περίοδος είναι το ξηροθερμικό καλοκαίρι όταν το πράσινο είναι δυσχερέτερο, αλλά με κάποιον προγραμματισμό (πράσινο από δέντρα ή από ποτιστικά κτήματα) το

πρόβλημα αντιμετωπίζεται. Τη διατροφή συμπληρώνουν άλλα διαθέσιμα φυτικά υλικά που μπορούν να αξιοποιηθούν, όπως πίτουρο, βήττα, σπόροι (κριθάρι, καλαμπόκι), φλούδες αμυγδάλων, κλπ. Υπάρχουν βέβαια στο εμπόριο εξειδικευμένες τροφές, αλλά η δική μας λογική είναι η φυσική διατροφή, η εκμετάλλευση των πρώτων υλών που υπάρχουν διαθέσιμες στο κτήμα και η ανεξαρτησία από τους μηχανισμούς του εμπορίου.

Σημαντική είναι η παροχή φρέσκου και καθαρού νερού. Οι κατσίκες, σε αντίθεση με τα πρόβατα, δεν ανέχονται βρώμικη τροφή ή νερό. Σημαντικά επίσης είναι για τις παραγωγικές κατσίκες τα άλατα. Εκτός από το αλάτι, υπάρχουν στο εμπόριο "τουύβλα" αλάτων που μπορούμε να έχουμε κρεμασμένα για να γλείφουν τα ζώα.

Καταφύγιο

Οι κατσίκες ζουν σε όλα τα κλίματα. Μέχρι τη θερμοκρασία των -5 βαθμών τις πιο κρύες μέρες τον χειμώνα θα ξήσουν χωρίς ιδιαίτερο πρόβλημα. Δεν χρειάζονται ειδικές εγκαταστάσεις, μόνο χώρο καθαρό, χωρίς υγρασία, με καλό αερισμό. Το αδιαπέραστο δάπεδο (π.χ. τοιμέντο) πρέπει να αποφεύγεται. Πρέπει να υπάρχει ένας χώρος προστατευμένος και ένας χώρος περιφραγμένος όπου θα κινούνται ελεύθερα. Παρά τον ανταγωνισμό για την τροφή, έχουν ομαδικό ένστικτο και προτιμούν να έχουν την παρέα μιας τουλάχιστον άλλης.

Ο αρσενικός (τράγος) είναι καλύτερα να μένει σε ξεχωριστό διπλανό χώρο, υπάρχουν όμως και αρσενικά χωρίς ιδιαίτερη επιθετικότητα που μπορούν να ζουν στον ίδιο χώρο αν αυτός είναι αρκετά μεγάλος.

Σύγκριση κατοικίσιου, αγελαδινού και ανθρώπινου γάλατος (στη χημική σύσταση).

	Κατσίκια	Αγελάδα	Άνθρωπος
Πρωτεΐνη %	3.0	3.0	1.1
Λίπος %	3.8	3.6	4.0
Θερμίδες/100 ml	70	69	68
Βιταμίνη A (i.u./gram fat)	39	21	32
Βιταμίνη B (mg/100 ml)	68	45	17
Ριβοφλαβίνη (?g/100 ml)	210	159	26
Βιταμίνη C (mg ασκορβικού οξέος/100 ml)	2	2	3
Βιταμίνη D (i.u./gram fat)	0.7	0.7	0.3
Ασβέστιο	0.19	0.18	0.04
Σίδηρος	0.07	0.06	0.2
Φώσφορος	0.27	0.23	0.06
Χοληστερόλη (mg/100 ml)	12	15	20

Σημ. Στοιχεία για το γάλα πήραμε από την American Dairy Goat Association (www.adga.com).

Υγεία

Οι περισσότεροι κτηνίατροι θα επιμείνουν ότι κάποια φάρμακα πρέπει να δίνονται σε τακτά διαστήματα (όπως π.χ. μια αποπαρασίτωση μια φορά το εξάμηνο). Κατά τη γνώμη μου, το σημαντικότερο ζήτημα δεν είναι στην "εξασφάλιση" της υγείας του ζώου ή της δικής μας υγείας, ούτε στην ασφάλεια των σκευασμάτων γιατί δεν έχουν παρενέργειες, παρόλο που και αυτά είναι ζητήματα που κάποτε ίσως να έχουν τη σημασία τους. Το ζήτημα είναι ότι, από τη στιγμή που εμείς ενισχύουμε τεχνητά το ανοσοποιητικό σύστημα του ζώου, αυτό εξασθενεί. Πάντα φροντίζω να έχω υγιή και δυνατά

ζώα και να απομακρύνω από το κοπάδι μου τα ζώα με μειωμένη ζωτικότητα και προβληματική υγεία. Έτσι δεν έχω προβλήματα, ώστε να καταφύγω στην φαρμακευτική υποστήριξη ή σε άλλα τεχνητά μέσα.

Το γάλα

Σ' όλον τον κόσμο το γάλα της κατσίκας καταναλώνεται περισσότερο από των άλλων ζώων. Πάντα για το γάλα η υγιεινή, η καθαριότητα, η χαμηλή θερμοκρασία και ο σύντομος χρόνος είναι κρίσιμοι παράγοντες.

Τα τρία λιπιδικά οξέα που δίνουν στα προϊόντα της κατσίκας τη διακριτική τους γεύση είναι το καπρικό, το καπριλικό και το καπροϊκό οξύ. Το κατσικίσιο γάλα έχει πρωτεΐνη και λίπος πιο εύπεπτα από το γάλα της αγελάδας. Αυτό είναι σημαντικό για τα μωρά (άνθρωπο και ζώα), τα παιδιά, τους έφηβους και γενικά τα ευαίσθητα άτομα. Έχει μεγάλη περιεκτικότητα σε γλυκερινικούς αιθέρες σε σχέση με της αγελάδας, πράγμα πολύ σημαντικό για το νεογέννητο, δηλ. για την πρώτη ηλικία. Έχει καλύτερες ρυθμιστικές ιδιότητες, πράγμα καλό για τα έλκη και τραύματα. Θεωρείται πλήρες υποκατάστατο για τις αλλεργίες στο αγελαδινό γάλα.

Η φυσική του ομογενοποίηση είναι προτιμότερη, όσον αφορά στην ανθρώπινη υγεία, από τη μηχανική ομογενο-

ποίηση του αγελαδινού. Όταν τα λιποσώματα διασπώνται μηχανικά, ένα ένζυμο, η ξανθίνη, ελευθερώνεται και διαπερνά το εντερικό τοίχωμα. Όταν φτάσει στο ρεύμα του αίματος, δημιουργεί "ουλές" στην καρδιά και στις αρτηρίες, πράγμα που προκαλεί το σώμα να ελευθερώσει χοληστερόλη στο αίμα ώστε να αφήσει ένα προστατευτικό στρώμα λιπιδίων στις προσβεβλημένες περιοχές. Αυτό οδηγεί σε αρτηριοσκλήρωση.

Ένα άλλο σημαντικό πλεονέκτημα του κατσικίσου γάλατος είναι η σταθερή σύσταση στη διάρκεια όλης της γαλακτικής περιόδου, πράγμα που επιτρέπει σταθερό χειρισμό και χρήση των προϊόντων που προέρχονται από αυτό. Η επεξεργασία του γάλατος είναι μεγάλο κεφάλαιο και δεν μπορεί να συζητηθεί εδώ. Το γάλα καταναλώνεται φρέσκο (για ασφάλεια βράζεται), γίνεται τυρί, βούτυρο, γιαούρτι, χρησιμοποιείται σε φαγητά και γλυκά. Το κατσικίσιο βούτυρο είναι από τις καταπληκτικότερες τροφές για τα παιδιά και τους αναπτυσσόμενους και αδιύναμους οργανισμούς. Πολλά φημισμένα τυριά σε όλον τον κόσμο γίνονται ειδικά από το γάλα της κατσίκας και έχουν εξαιρετική γεύση και φανατικούς φίλους. Το κατσικίσιο γιαούρτι δύσκολα ωριμάζει και γίνεται μαλακό, είναι όμως ιδιαίτερα εύπεπτο και νόστιμο. Σαπούνι και άλλα προϊόντα για το σώμα με κατσικίσιο γάλα έχουν εξαιρετική υφή και είναι φιλικά

προς το δέρμα.

Επίλογος

Είναι χρήσιμο, πρακτικό και εύκολο να έχει κανείς μερικές κατσίκες στο κτήμα του. Είναι πάρα πολλά που έχει κανείς να μάθει στην πράξη, τόσο από την επαφή με ανθρώπους της φύσης που παραδοσιακά ασχολούνται με την εκτροφή ζώων, όσο και ψάχνοντας για πληροφορίες από βιβλία και άλλες πηγές όταν χρειαστεί.

Η κατσίκα είναι ζώο πολύ κατάλληλο γι' αυτόν που νοιάζεται για την ποιότητα της τροφής του και τη διατροφική του ανεξαρτησία. Ζώο μικρό, εύκολο, βολικό, είναι ένα θαυμάσιο συμπλήρωμα για το κτήμα, γιατί με λίγο κόπο και με την αξιοποίηση φυτικής ύλης που σε μια χώρα σαν τη δική μας υπάρχει γενικά άφθονη, θα συμβάλει στον εμπλουτισμό της διατροφής με προϊόντα της καλύτερης ποιότητας. Σημαντική είναι και η ποσότητα κοπριάς, την οποία κομποστοποιούμε μαζί με άλλα υλικά, πράγμα που συμβάλλει στη γονιμότητα και στην ανακύκλωση της ύλης μέσα στο κτήμα, πάντα στη λογική μιας "ολοκληρωμένης διαχείρισης" του αγροτικού χώρου.

Επίσης, και θέλω αυτό να το σημειώσω, είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να γίνει συλλογικά, μέσα στα πλαίσια της γειτονιάς και πού θα μιάς κάνει περισσότερο υγιείς, περισσότερο ανεξάρτητους και περισσότερο κοινωνικούς. ■

Περί ζωοφαγίας...

Με αφορμή την πρόταση, στο προηγούμενο τεύχος της Νέας Σελήνης, για μια συζήτηση στο ζήτημα της συμμετοχής στις ετήσιες γιορτές παραγωγών με ζωικά προϊόντα, εκφράζω γνώμη για το ζήτημα της παραγωγής και κατανάλωσης των προϊόντων ζωικής παραγωγής, καθώς και για την παρουσία τους στις οικολογικές γιορτές.

Το ζήτημα μπορούμε να το δούμε από δυο πλευρές: από την "ηθική" του πλευρά και από την "ενεργειακή".

Η κρεοφαγία νομίζω θα ταίριαζε σε έναν πολεμιστή, όχι σε κάποιον που έχει στόχο την εσωτερική του ισορροπία. Φίλος του κρέατος δεν ήμουν ποτέ, παρόλο που σε κάποιες στιγμές ο οργανισμός το ζητούσε. Όσο ένας οργανισμός ισχυροποιείται, οι στιγμές αυτές όλο και σπανίζουν. Η γενική υγεία είναι ο κρίσιμος παράγοντας και δυστυχώς η πραγματική υγεία σήμερα δεν είναι κάτι συνηθισμένο. Για να διατηρείται κανείς σωστά με ένα αποκλειστικά φυτικά διατολόγιο, πρέπει να βρίσκεται στην ώριμη ηλικία και να έχει έναν οργανισμό υγιή, ασκημένο, ισχυρό, ικανό να απορροφάει όλες τις δυνάμεις των φυτικών υλών. Αυτό ισχύει σήμερα μάλλον σε σπάνιες περιπτώσεις, ιδιαίτερα μέσα σε μια οικογένεια, πέρα από το ότι υπάρχουν διακυμάνσεις στη ζωτικότητα και τη δύναμη του πεπτικού συστήματος και στον ίδιο οργανισμό. Η απεξάρτηση από τις ζωικές τροφές δεν είναι αδύνατη, ούτε εύκολη. Η κατανάλωση προϊόντων ζωικής προέλευσης πρέπει να γίνεται με σύνεση, όταν δεν μπορούμε να την αποφύγουμε. Η παραγωγή όμως γαλακτοκομικών προϊόντων δεν είναι δυνατή χωρίς την παραγωγή κρέατος και η δυσκολότερη στιγμή για μένα έρχεται όταν ένα ζώο πρέπει να απομακρυνθεί. Από την άλλη είναι γεγονός ότι με τη σημερινή διατροφική κρίση, τα σπιτικά γαλακτοκομικά προϊόντα που θα έχουμε από την εκτροφή 2-3 κατσικιών είναι μια θαυμάσια επιλογή για το τραπέζι μας.

Όσον αφορά στην ενέργεια, σύμφωνα με την οικολογική θεώρηση η ζωική παραγωγή είναι ασύμφορη, αφού για κάθε ενεργειακή μονάδα εκροής η εισροή για τη φυτική παραγωγή είναι 10 φορές μικρότερη από την περίπτωση της ζωικής, δηλ. η ενέργεια που θα πάρουμε από την εκτροφή ζώων σε μια δεδομένη έκταση θα είναι 10 φορές μικρότερη από την περίπτωση που θα χρησιμοποιούσαμε την έκταση για φυτική παραγωγή. Έπειτα από αυτό, δεν αποδέχομαι τη μαζική εκτροφή ζώων, παρά μόνο την οικόσιτη ή ελεγχόμενη κτηνοτροφία που εντάσσεται στη λογική της ολοκληρωμένης διαχείρισης ενός αγροκτήματος, ώστε να αξιοποιείται η φυτική ύλη που περισσεύει και τα οργανικά απόβλητα των ζώων να ενσωματώνονται (κομποστοποιούνται) στον θρεπτικό κύκλο της ύλης.

Έπειτα από αυτά, νομίζω ότι θα πρέπει από τις οικολογικές γιορτές να αποκλείονται οι παραγωγοί που εκτρέφουν ζώα με αποκλειστικό στόχο τη ζωική παραγωγή, είτε πρόκειται για κρέας είτε για γαλακτοκομικά. Θα πρέπει όμως να επιτρέπονται γαλακτοκομικά από παραγωγούς που παράγουν ως συμπληρωματικά προϊόντα μέσα στο αγρόκτημά τους. Ας μη ξεχνάμε ότι ένας από τους σκοπούς των γιορτών είναι η γνωριμία και επαφή των τοπικών παραγωγών με τους καταναλωτές και σε τελική ανάλυση κάθε είδους αγοραπωλησία μπορεί να γίνεται στις προσωπικές μας σχέσεις.

“Θέλουν την αιώνια ζωή, θέλουν να νικήσουν τον θάνατο”

Επιμέλεια: Γ. Κολέμπας

Ήταν ο τίτλος της τελευταίας συνέντευξης του Erwin Chargaff, στο γερμανικό περιοδικό “Stern”, την οποία και παρουσιάζουμε συντομευμένα.

Ο Chargaff είναι απ’ τους μεγάλους των θετικών επιστημών, ένας από τους πατέρες της Γενετικής Μηχανικής, μάρτυρας των εξελίξεων του 20ου αιώνα (Γεννήθηκε το 1905 στην Ουκρανία, σπούδασε χημεία στην Βιέννη και στη συνέχεια στο Yale, εργάστηκε στο Βερολίνο και διωγμένος απ’ τον Χίτλερ, πέρασε απ’ το Παρίσι για να καταλήξει στο Columbia της Ν. Υόρκης).

Οι έρευνες και οι εργασίες του συγκροτήθηκαν απ’ αυτές του Δαρβίνου και του Μέντελ και αποτέλεσαν τη βάση για την αποκρυπτογράφηση του ανθρώπινου γονιδιώματος.

Ζώντας απ’ τα μέσα τις εξελίξεις στα κέντρα έρευνας και τεχνολογίας έχασε κάθε εμπιστοσύνη στη σημερινή τεχνολογική επιστήμη. Το 1978 γράφει την αυτοβιογραφία του, όπου γλαφυρά καταγγέλλει αυτή την τεχνολογική επιστήμη. Από τότε, σε πάνω από μια ντουζίνα βιβλία του, προειδοποιεί για τους κινδύνους απ’ την Γενετική Έρευνα και Τεχνολογία.

Απαντώντας σε σχετική ερώτηση του δημοσιογράφου για το ότι οι επιστήμονες πιστεύουν ότι μετά την αποκρυπτογράφηση του ανθρώπινου γονιδιώματος, θα είναι δυνατή η κατασκευή της ζωής, ανάμεσα στα άλλα λέει:

Οι Θετικοί επιστήμονες, ανάμεσά τους και οι γιατροί, υποσχονται παρά πολλά, απειροδίστα πολλά. Έχουν γίνει οι αγρυρώνητοι κράχτες της αγοράς. Στην επιστήμη σήμερα επικρατούν οι κραυγές της αμερικάνικης βιομηχανίας διαφήμισης, κυβερνά η απειροδίστα υπερβολή. Κάνουν σαν να είναι δυνατόν όλα να κατασκευάζονται και να επισκευάζονται. Είναι για γέλια, αλλά και για κλάματα ταυτόχρονα. Έχουν χάσει κάθε σεβασμό και μέτρο. Κανένας επιστήμονας, κανένας γενικά, δεν γνωρίζει τι είναι ακριβώς η ζωή, κι ούτε θα μπορέσει ποτέ να το εξηγήσει πλήρως. Είναι ένα παντοτινό μυστήριο. Τι πραγματικά συμβαίνει μετά τη γονιμοποίηση;

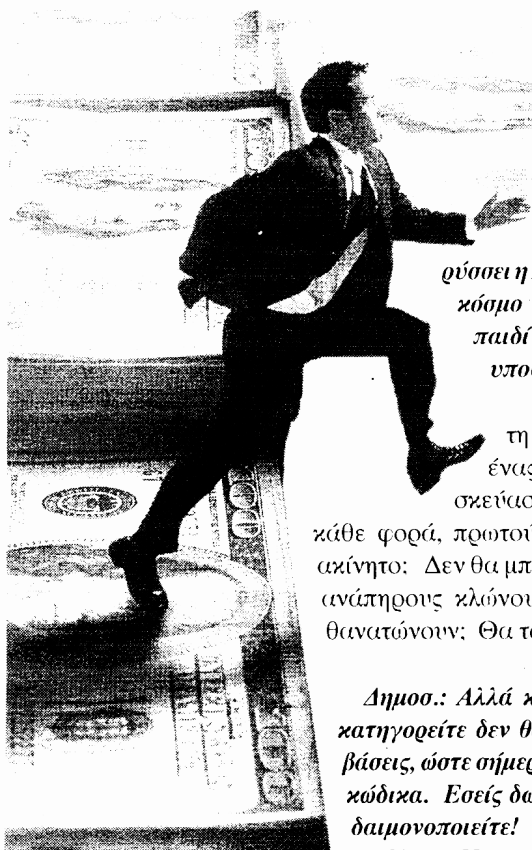
Όμως οι θετικοί επιστήμονες διεξάγουν τώρα έναν πόλεμο ενάντια στη φύση. Γι’ αυτό το μέλλον θα μας αναθεματίσει.

Πειραματίζονται τροποποιώντας τα γονίδια, τα οποία έχουν δημιουργηθεί σιγά - σιγά, στη διάρκεια δισεκατομμυρίων χρόνων, χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι χτυπούν, οι ίδιοι το κεφάλι

τους. Επιδιώκουν την μακροζωία, την παντοτινή ζωή, θέλουν να νικήσουν τον θάνατο. Παριστάνουν το Θεό ή τον διάβολο.

Δημοσ.: *Μα η αθανασία είναι το παλιό όνειρο της ανθρωπότητας....*

Char.: Ο θάνατος έχει μετατραπεί σήμερα σε ένα δυσάρεστο, αβάσταχτο γεγονός. Η τέχνη του θανάτου έχει πέσει στην υπόληψή μας. Ακόμα και η γήρανση - ιδίως στην Αμερική - αντιμετωπίζεται σαν μια μεταδιδόμενη αρρώστια, απ’ την οποία πρέπει κανείς να κρατηθεί μακριά: με κρέμες, χάπια, μηχανές, φάρμακα θέλουν να μεγαλώσουν χωρίς τις φυσικές συνέπειες του γήρατος.

Δημοσ.: *“Σύντομα θα ξέρουμε πως μπορεί κανείς να γίνει αθάνατος” διακηρύσσει η Marina Boisselier, η πρώτη γυναίκα στον κόσμο που θέλει να φέρει ένα κλωνοποιημένο παιδί στη ζωή. “Θα ματαιώσουμε τον θάνατο” υποστηρίζει.*

Char.: Η γενετική τεχνολογία έχει κάνει τη σκέψη μας βάρβαρη. Τι θα είναι άραγε ένας κλώνος; Ένας σκλάβος; Ένα κατασκευάσμα; Πόσα τέτοια όντα θα εκτελούνται κάθε φορά, πρωτού δημιουργηθεί ένα ζωντανό; Θα είναι ακίνητο; Δεν θα μπορεί να σκέφτεται; Θα βάζουν τέτοιους ανάπηρους κλώνους σε οικοτροφεία κλώνων; Θα τους θανατώνουν; Θα τους εκτελούν;

Δημοσ.: *Αλλά κ. Chargaff η γενετική Τεχνολογία που κατηγορείτε δεν θα υπήρχε χωρίς εσάς. Εσείς θέσατε τις βάσεις, ώστε σήμερα να μπορούν να διαβάσουν τον γενετικό κώδικα. Εσείς δώσατε τον αναπτήρα σ’ αυτούς που τώρα δαιμονοποιείτε!*

Char.: Η επιστήμη δεν είναι το προϊόν ενός μόνο εγκεφάλου. Οι ανακαλύψεις μου θα γινόταν έτσι κι αλλιώς από κάποιον άλλο 2-3 χρόνια αργότερα. Δεν κατηγορώ τον εαυτό μου... Η χειρότερη μέρα της ζωής μου σαν επιστήμονα ήταν η μέρα της Χιροσίμα. Η Χιροσίμα δείχνει ότι η θετική επιστήμη δεν διαχωρίζεται απ’ τον θάνατο. Είναι μια επιστήμη του θανάτου. Και είμαστε γι’ αυτό όλοι υπεύθυνοι.

Η διάσπαση του ατόμου και του κυττάρου στη συνέχεια είναι οι μεγαλύτερες αμαρτίες της Τεχνολογικής Επιστήμης... Όλες οι επεμβάσεις που γίνονται στο γενετικό υλικό των ειδών διατροφής ή των διάφορων οργανισμών είναι μεγάλα εγκλήματα. Όταν αυτά τα τεχνικά δημιουργήματα αφεθούν στο περιβάλλον, δεν μπορεί πια κανείς να τα μαζέψει πίσω. Το ότι ο άνθρωπος θέλει να πάρει στα χέρια του την εξέλιξη είναι διαβολικό. Έφθασε σ’ ένα κρίσιμο σημείο, που δεν πρέπει να ξεπεράσει, αλλά απ’ ό,τι φαίνεται θα το κάνει, παρ’ όλο που δεν είναι σε θέση....

Ένας επιχειρηματίας, ο κος Cvaig Venter, αποκωδικο-

ποίησε το ανθρώπινο γονιδίωμα, αλλά δεν ίσχυσαν βασικά αξιώματα: μια ανακάλυψη πρέπει να αποδειχθεί με ανεξάρτητο τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι τα αποτελέσματα μιας εργασίας τότε μόνο ισχύουν, όταν μια άλλη εργασία καταλήγει στα ίδια ή παρόμοια αποτελέσματα. Συμβαίνει για πρώτη φορά στην ιστορία της επιστήμης, όπου μια εργασία δημοσιοποιείται χωρίς να μπορεί να επαναληφθεί. Βρισκόμαστε σε ένα ξεδιάντροπο σημείο της άγνοιας.... Πολλά μπορεί να είναι τελείως λάθος. Δεν ξέρουμε πώς να χρησιμοποιήσουμε την γραμματοσαλάτα τον: είναι σαν να ρίχνει κάποιος σε ένα μείγμα από δισεκατομμύρια γράμματα ένα στίχο του Γκαίτε και μετά να νομίζει ότι θα δημιουργηθεί ένα κατανοητό κείμενο. Δεν θα υπάρξει κανένα άλλο αποτέλεσμα εκτός από ένα βιβλίο με άπειρες σελίδες κειμένων που δεν θα μπορεί να διαβαστεί. Είναι πραγματικά σα το χτίσιμο των πυραμίδων: άχρηστες όπως ο Χέοπας. Ένα αβάσταχτος όγκος που στέκεται χωρίς νόημα στο τοπίο, που όμως κόστισε πολλές ανθρώπινες ζωές και πολλά χρήματα.

Δημοσ.: Αλλά συνάδελφοί σας τα βλέπουν διαφορετικά. Ο James Watson (απ' τους πιο μεγάλους βιολόγους) λέει: "Μέχρι τώρα νομίζαμε ότι η μοίρα μας βρίσκεται στα αστέρια. Τώρα

ξέρουμε ότι βρίσκεται σε μεγάλο βαθμό στα γονίδια".

Char.: Αυτό είναι ανοησία. Τα γονίδια είναι σήμερα τα πάντα!! Επιζωρεί μια φονταμενταλιστική πίστη οι τεχνοεπιστήμονες είναι οι Ταλμπάν του μοντερνισμού. Ο Watson θέλει επίσης να παράγει υγιέστερους και εξυπνότερους ανθρώπους. Η καλλιέργεια του υπεράνθρωπου! Κλείνω τα' αυτιά μου. Δεν το έχει προσπαθήσει αυτό κάποτε και ο Χίτλερ; Αλλά δεν θέλω να σχολιάσω τον Watson, δεν αξίζει.

Δημοσ.: Γιατί μήπως δεν σας αρέσει, επειδή το 1962 μαζί με τον Francis Crick σας έκλεψαν το Νόμπελ;

Char.: Όχι. Λέγεται και ξαναλέγεται, όμως δεν είμαι γι' αυτό πικραμένος. Δημοσίευσα τις εργασίες μου πριν απ' αυτούς. Τους συνάντησα, ήταν και οι δύο νέοι, φιλόδοξοι, όμως τόσο αμόρφωτοι που δεν ξέρανε για τα αποτελέσματα των ερευνών μου, και τους τα εξέθεσα όλα. Έτσι μου κλέψανε τα "βασικά - ξείνη". Θα πρέπει να ονομάζονται "ξείνη Chargaff", αλλά τώρα είναι τα "ξείνη Crick - Watson". Αλλά δεν θέλω να μιλήσω γι' αυτό, με κοιράζει.

Δημοσ.: Είναι το "πανεπιστημιακό - βιομηχανικό" λόμπυ εκτός ελέγχου, όπως έγραψε το επιστημονικό περιοδικό "Na-

"Επιστημη" του 20ου αιώνα με τα όνειρα των προηγούμενων, απογυμνωμένων όμως από τον ρομαντισμό τους :

"Ο Θάνατος και η Ανασταση του Βασιλιά" (Αταλάντη Φευγούσα, 1617) του Μικαέλ Μαγιερ

Ένα από τα αλχημιστικά εμβλήματα του Μικαέλ Μαγιερ απεικονίζει έναν αγριεμένο λύκο που καταβροχθίζει το σώμα ενός πεσμένου Βασιλιά. Αυτό το εμβλημα δείχνει τη διεργασία με την οποία ένα ακαθαρτό -σκαρτο- μίγμα (ο πεσμένος βασιλιάς) καθαρίζεται από τον "καθαριστή" (με τα σημερινά δεδομένα ... "βελτιωτή γενετικό επιστημονα" !!). Στο βαθos της σκηνής ο Βασιλιάς επιστρέφει στη ζωή εντελώς καθαρός (βελτιωμένος). Υπάρχει μια συνέχεια στην ανθρώπινη σκεψη μονο που οι δημιουργοί των απύληπτων σημερινών τεχνικών δυνατοτητων δεν φροντισαν να συμπεριλάβουν και τον παράγοντα "ηθικότητα" στην επιλογή των στοχων τους.

Ίσως ουτε καν να αντιμετωπιζουν ηθικά διλημματα - ίσως να μην εχουν χρονο για "αντιπαραγωγικες" σκεψεις. Γ.Π.

ture”;

Char.: Είναι! Η ρητορική γύρω απ' τους κλώνους, γύρω απ' τα εμβρυϊκά αναπαραγωγικά κύτταρα δείχνει μια ιδιόμορφη ανάγκη να αφεθεί η πραγματικότητα και να μπούμε στο απερίγραπτο.

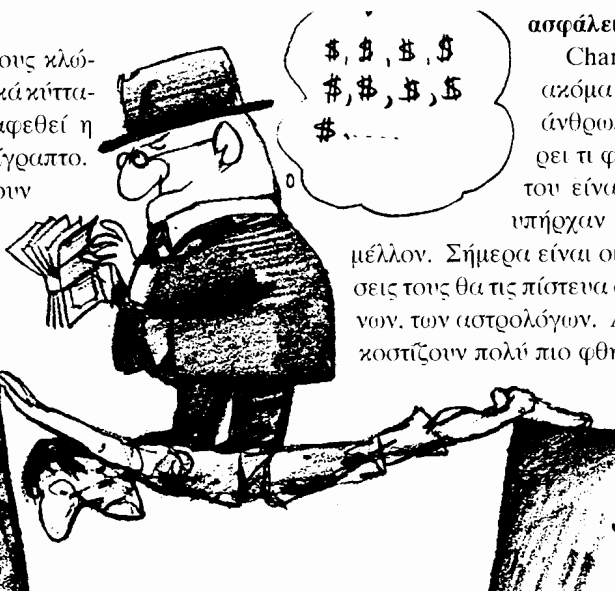
Μόνο ανόσοι και ξεμωραμένοι κάνουν κάτι τέτοιο.... Εμένα δεν θα μουν ερχόταν η ιδέα να βελτιώσω τη φύση. Παλιά εξαιτίας της βροχής εφευρέθηκε η ομπρέλα. Έτσι δεν έγινε καμιά μεγάλη επέμβαση στην Μετεωρολογία. Σήμερα δίνεται εντολή σ' ένα Ινστιτούτο να εξαλείψει τη βροχή, συννοδευόμενη βέβαια με δι-σεκατομμύρια χρημάτων. Έχουμε χάσει το σεβασμό μας...

Ο άνθρωπος πρέπει να ζήσει απλά, δεν χρειάζεται να κάνει πολλές σκέψεις. Θα πρέπει να μάθει απ' τα ζώα, που είναι τα πιο ευτυχισμένα όντα: δεν υπερβάλλουν τίποτε, κάνουν μόνο το αναγκαίο. Και ο άνθρωπος πρέπει να αποδεχθεί και τον φόβο και την αρρώστια. Γιατί άνθρωποι που δεν έχουν υποφέρει ποτέ δεν είναι άνθρωποι. Είμαι κάθετος ενάντια στην κατάλυση της ανθρώπινης μοίρας. Δεν μπορεί να νικηθεί με επίσκεψη στον γιατρό ή με φάρμακα... Είμαι πολύ επιφυλακτικός σε ειδήσεις ευφορίας, δεν πιστεύω στην εξαγγελίες θεραπειών που υπόσχονται. Κάθε νίκη ενάντια στη φύση εξαγοράζεται με μια πικρή ήττα. Τα Μέσα Ενημέρωσης θα πρέπει να παρακολουθούν αυτές τις ανακοινώσεις επιτυχίας μετά από δύο πέντε χρόνια. Πως πάει η εξέλιξη των ασθενών τα επόμενα χρόνια; Φοβάμαι ότι θα γινόταν γνωστό το πιστοποιητικό θανάτου τους.

Δημοσ.: Πιστεύεται ότι η γενετική τεχνολογία δεν οδηγεί πουθενά;

Char.: Φέρνει μαζί της πολύ λίγα καλά! Σκαλίζουν μόνο την επιφάνεια. Παράγουν όμως μεγάλο θόρυβο: θαυμαστές νίκες ανακοινώνονται, μιλούν για την παντοδυναμία του γονιδίου. Αλλά όσο πιο πολύ ερεινιά κανείς τόσο μεγαλώνουν οι λεικές περιοχές στο χάρη (εννοεί άγνωστες περιοχές). Τα γονίδια δεν είναι τα μοναδικά εργαλεία που χρησιμοποιεί η φύση για να διατηρεί και να εξελίξει τη ζωή. Σε μερικά χρόνια δεν θα είναι πια η λέξη γονίδιο σε όλων τα στόματα. Οι άνθρωποι θα αντιμετωπίζουν αποσβολωμένοι τη σημερινή ορολογία και ρητορική.

Δημοσ.: Αλλά ακριβώς αντίθετα με αυτά που λέτε, η πίστη στην παντοδυναμία των γονιδίων κυβερνά. Πάνω από 450 τεστ γονιδίων υπόσχονται, ήδη σήμερα, ένα παράθυρο στο μέλλον. Υγιής ή σύντομα άρρωστος; Τα τεστ θα αποφασίζουν αν κάποιος θα πάρει μια δουλειά ή αν θα ασφαλισθεί από μια

ασφάλεια υγείας.

Char.: Κάποτε θα μας προβλέψουν ακόμα και την ημέρα του θανάτου. Ο άνθρωπος όμως δεν θα πρέπει να ξέρει τι φέρνει το μέλλον. Η μη γνώση του είναι το αλάτι της ζωής. Παλιά υπήρχαν οι Δελφοί που πρόλεγαν το μέλλον. Σήμερα είναι οι ερευνητές, αλλά τις προγνώσεις τους θα τις πιστέψαμε όσο και των μάγων, των Σαμάνων, των αστρολόγων. Αυτών μάλιστα οι προγνώσεις κοστίζουν πολύ πιο φθηνά.

Δημοσ.: Όμως η γενετική διάγνωση υπόσχεται θαύματα. Θα έρχονται στον κόσμο μόνο υγιείς άνθρωποι.

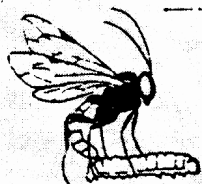
Char.: Όχι! Αυτή η διαγνωστική είναι φορικαλέο πράγμα. Ο άνθρωπος δεν έχει την εγγύηση ότι γεννιέται υγιής. Πίσω απ' αυτό κρύβεται η επιθυμία για έναν βελτιωμένο Χίτλερ. Ποιος βρίζεται στην αποβάθρα; Ποιος ξεδιαλέγει; Ζούμε σ' έναν άθλιο κόσμο αν είμαστε υποχρεωμένοι να μιλάμε για τέτοια πράγματα.

Δημοσ.: Πρόσφατα απορρίφθηκε μια φοιτήτρια από ένα αμερικ. Πανεπιστήμιο για Ελίτ. Πέρασε σε όλα τα τεστ που απαιτούνταν και ήταν υγιής. Το γενετικό τεστ όμως πρόβλεψε μελλοντική θανατηφόρα αρρώστια. Έτσι το πανεπιστήμιο θεώρησε ότι δεν άξιζε τον κόπο, ακόμα και για την ίδια, μια τόσο επίμονη και δαπανηρή φροντίση.

Char.: Αυτό θα πρέπει να τιμωρηθεί, αλλά δείχνει την χωρίς όρια ψυχρή κυριαρχία του χρήματος. Χρήμα, Χρήμα! Για τα πάντα χρειάζονται σήμερα χορηγοί. Παλιότερα στα πανεπιστήμια επικρατούσε άλλη ηθική! Στον καιρό μου ακόμα, το κίνητρο ήταν τόλμη. Δεν αποβλέπαμε σε πατέντες και αποζημιώσεις. Σήμερα ο πιο σημαντικός παράγοντας στο εργαστήριο είναι ο δικηγόρος Πατεντών. Φωνακλάδες, κονκισταδόροι - τύποι, αμαθείς ειδικοί, που η ματιά τους είναι στραμμένη συνέχεια στο χρηματιστήριο, έχουν επικρατήσει στα επιστημονικά εργαστήρια. Τέτοιοι τύποι δεν υπήρχαν παλιότερα. Σήμερα θέλουν να γίνουν σταρς, διάσημοι, να οργανώνονται για χάρη τους δεξιώσεις.

Στις αρχές της 10ετίας του '70 αναδείχθηκαν τέτοια πρότυπα. Ξέρουν πώς να εξασφαλίζουν εκατομμύρια από διάφορα ιδρύματα και εταιρίες και πώς να γίνονται εκατομμυριούχοι. Αν για παράδειγμα ερευνούσε σήμερα ο Νεύτων για την βαρύτητα, θα πρέπει όλοι να πληρώσουμε γι' αυτό, γιατί αναγνωρίζουμε αυτό το δικαίωμα. Η "Πρόοδος" έγινε ένας ανεμπόδιστος τρόμος και η ηθική ένα λάστιχο...

Το αποτέλεσμα θα είναι ένα μοριακό Λουοβίτς. Και δεν είμαι καμιά Καθσάνδρα....

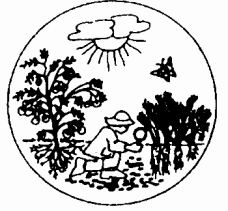
ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΜΟΤΡΑΠΕΖΟΙ ΜΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ "ΠΑΡΑΣΙΤΑ"

Λόγω έλλειψης χώρου και σ' αυτό το τεύχος δεν συνεχίζεται πάλι η σειρά.
Υπομονή ως το επόμενο!

Επειδή είναι πολύ ευχάριστο να μοιράζεσαι την ομορφιά της φύσης με τα παιδιά, αποφασίσαμε μέσα από μια σειρά άρθρων να κάνουμε κατανοητές σ' αυτά βασικές αρχές της καλλιέργειας της γής καθοδηγώντας τα βήμα - βήμα στην δημιουργία ενός οικολογικού μπαξέ.

Μια πολύ "νόστιμη" και "υγιεινή" δραστηριότητα για τα παιδιά.

Ο ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΠΑΞΕΣ

ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

"Θέλω να μάθω..."

Μέρος δέκατοτέταρτο - Χ'παναγιώτου Μένη

Μόλις που άρχισε η σχολική χρονιά

- "Καλώς τις κουκλίτσες μου!!! πώς πήγε σήμερα το σχολείο;"

- "Καλά πατέρα, μια χαρά" είπε η Αιμιλία.

- "Προτιμώ τις διακοπές" απάντησε η Μυρτώ

- "Εσύ Μαργαρίτα:"

- "Εγώ θέλω ένα αλλιώτικο σχολείο όπου θα μαθαίνω χρήσιμα πράγματα αλλά παίζοντας..."

- "Εξαιρετική ιδέα, μπορείς να την προτείνεις στο δάσκαλό σου. Όμως δεν μας λες και μας τι χρήσιμο θα θελες να μάθεις;" Τηρώτησε ο κύριος Ηρακλής.

- "Θέλω να μάθω να αρμέγω τις κατσίκες, να φτιάχνω μόνη μου ένα δεντροόσιτο μαζί με τα έπιπλα. Θέλω να ξέρω πώς να καθαρίζω ψάρια. Πώς να μου δίνουν οι μελισσοκόμες το μέλι που τους περισεύει. Θέλω να μπορώ να γνωρίζω τις φολιές των πουλιών και των ζώων μέσα στο δάσος και τι τα βλάπτει για να τα προστατεύω. Θέλω..."

- "Λοιλούδι μου είσαι μια αποκάλυψη!" Την αγκάλιασε ο κύριος Ηρακλής. Όσο για την ιδέα με το δεντροόσιτο και το δάσος άρεσε εξαιρετικά στη Μυρτώ και στην Αιμιλία.

- "Έχω μια ιδέα!" Είπε ο κύριος Ηρακλής.

- "Ποια πες μας" άστραψαν τα μάτια της Μυρτώς.

- "Λέω να αρχίσετε να γράφετε σ' έναν κατάλογο που δεν θα τελειώνει ποτέ όλα εκείνα τα πράγματα που θα θέλατε να μάθετε. Αλλά δεν πρέπει να ξεχνάτε ότι χωρίς αριθμητική και γεωμετρία δεν θα μπορείτε να υπολογίσετε σωστά τις αναλογίες του δεντροόσιτου ούτε και να υπολογίσετε την αξία των ξύλων. Και χωρίς γραμματική και ορθογραφία δεν θα μπορείτε να γράφετε σωστά σ' ένα κομμάτι χαρτί τις σκέψεις σας. Εγώ σας υπόσχομαι ότι θα προσπαθήσω να τα μαθαίνουμε όλα αυτά με τον πιο ευχάριστο τρόπο. Θέλετε;"

- "Και βέβαια θέλουμε" απάντησαν οι μικρές.

- "Θα μας βάζεις και διαγωνίσματα;" ρώτησε η Αιμιλία.

- "Καλή ιδέα" αρχίζουμε από τώρα:

Θέμα Α: Σχεδιάστε τις βραγιές του μπαξέ σας και σημειώστε με μικρά γράμματα τα είδη των λαχανικών που υπάρχουν σήμερα.

Θέμα Β: Προτείνετε σε αντικατάσταση ποιων γηρασμένων φυτών μπορούμε να σπείρουμε τώρα τον Σεπτέμβρη τα λαχανικά: ρεπανάκι κόκκινο, ρεπάνι άσπρο, ρέβα, κρεμμύδι, μαρούλι, καρότο, σπανάκι. Σημειώστε τα με κεφαλαία γράμματα πάνω στο ίδιο σχέδιο.

Θέμα Γ: Ποιο γλυκό σας αρέσει περισσότερο.

Σημείωση: Η συνεργασία και των τριών θεωρείται απαραίτητη. Μελετήστε τις σημειώσεις σας πριν απαντήσετε. Οι απαντήσεις πρέπει να δοθούν το Σάββατο το πρωί.

Τα κορίτσια γελούσαν με το δασκαλιστικό ύφος του κυρίου Ηρακλή αλλά κατέγραφαν στο μινταλόνακι του στις ερωτήσεις.

Παίζοντας αργά το απόγευμα μετά τη μελέτη για το σχολείο κατέληξαν στο σχέδιο του μπαξέ

Απαντήσεις Α' και Β' θέματος

<div> <div>Μπορίγχο</div> <div>Μπορίγχο</div> <div>Ρέβα</div> <div>Βασιλάκος</div> </div>	<div> <div>Καρότο</div> <div>Καρότο</div> <div>Καρότο</div> <div>Καρότο</div> </div>
<div> <div>Σέλινο</div> <div>Πορτο</div> <div>Μαϊνιόνος</div> </div>	<div> <div>Πορτο</div> <div>Πορτο</div> <div>Πορτο</div> </div>
<div> <div>Καλαμίνες</div> <div>Κρεμμύδια</div> <div>Κρεμμύδια</div> </div>	<div> <div>Λεγούλι</div> <div>Σπανάκι</div> <div>Ρεπανάκι</div> </div>
<div> <div>Μαρούλια</div> <div>Μαρούλια</div> <div>Μαρούλια</div> </div>	<div> <div>Ρεπάνι άσπρο</div> <div>Ρεπάνι άσπρο</div> <div>Ρεπάνι άσπρο</div> </div>

Το Σάββατο το πρωί άρχισε η δράση βάση του σχεδίου. Αν οι απαντήσεις ήταν οι σωστές θα το έδειχνε η πράξη. Έκοψαν τα κοτσάνια από τα φυτά που έδωσαν ότι καρπούς είχαν να δώσουν όπως

οι καλαμποκιές, οι ντοματιές και οι αγγουριές. Τα τεμάχισαν με το μπαλτά πάνω σ' ένα κομμένο κορμό δέντρου και ύστερα τα έριξαν μέσα στο δεύτερο διαμέρισμα του σκωληκοτροφείου ακολουθώντας τη γνωστή διαδικασία. Πριν σπείρουν τις καινούριες καλλιεργειές πήραν χούμο από το πρώτο διαμέρισμα του σκωληκοτροφείου που ήταν έτοιμος από τις αρχές του Αυγούστου και το σκόρπισαν στις βραγίες. Αφράτεψαν το χώμα με την πηρούνα φροντίζοντας να θάψουν το χούμο και μετά έσπειραν τα σποράκια τους στο σωστό βάθος και κρατώντας τις αποστάσεις που έπρεπε πάνω στην ευθεία που σχημάτιζε ένα τεντωμένο σχοινί. Πάντα με τη βοήθεια και τις οδηγίες του κυρίου Ηρακλή.

Όλο αυτό το μήνα καθημερινά έλεγχαν το σπορείο με τα λάχανα - μπρόκολα - κουνουπίδια.

- "Πότε θα τα μεταφυτεύσουμε κύριε Ηρακλή;"

- "Δεν είναι έτοιμα ακόμη Μαργαρίτα. Θέλουν περίπου 50 μέρες από τη σπορά".

- "Και πότε θα ωριμάσουν για να τα φάμε;"

- "Τα λάχανα άλλες 90 μέρες από τη μεταφύτευση. Τα μπρόκολα και τα κουνουπίδια 30 μέρες νωρίτερα από τα λάχανα".

- "Αργούν πολύ" συμπέρανε η Μυρτώ

Σαν φτάσανε στο τρίτο θέμα, βροχή οι απαντήσεις

Απάντηση Γ' Θεματος: Φράουλες με κρέμα σαντιγί και πάστα φλόρα και τρούφες και λουκουμάδες και χαλβαδόπιτες και ζαχαρωμένα κερασάκια.

Ήταν αδύνατον να καταλήξουν!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Προτείνουμε τα παιδιά να γράψουν ένα κατάλογο με τα "θέλω να μάθω...." και να τον στείλουν στη διεύθυνση της Νέας Σελήνης.

Συνεχίζεται

7 Απριλίου 2002

Πανελλήνια ημέρα διαδοσης και διασωσης των Ντοπιων Ποικιλιων και των Αυτοχthonων Αγροτικων Ζων

Τα τελευταία χρόνια συνηθίζεται να ορίζεται μια μέρα του χρόνου, ως μέρα δράσης ή μνήμης για κάποιο κοινωνικό πρόβλημα.

Η 7 Απριλίου προτείνεται από το Πελίτι ως μέρα για τη διαδοση και διασωση των Ντοπιων Ποικιλιων και των Αυτοχthonων Αγροτικων Ζων. Δίνεται έτσι η ευκαιρία να κάνουμε μια συνειδητή δράση για το θέμα. Καθημερινά είμαστε μαρτυρές και συννενοχοί σε ένα γενετικό ολοκαίνωτο.

"Αντι να στεναχωριεσαι για το σκοταδι αναψε ενα φως" (λαϊκή παροιμία)

Τι μπορείς να κάνεις

Μπορείς να φτιαξεις φιντα από παραδοσιακές ποικιλίες και να τα μοιρασεις σε γείτονες και φίλους ή σ' ένα κεντρικό σημείο της πόλης ή του χωριού που ζεις.

Μπορείς να μοιρασεις σπορούς από ποικιλίες που θέλεις να διαδοθούν.

Να υιοθετησεις μια ποικιλία ή ένα αγροτικό ζωο που βρισκεται στα προθυρα της εξαφανισης.

Να γραφεις ενα κειμενο για τη μερα αυτη και να το διανεμεις στα ΜΜΕ.

Να οργανωσεις μια γιορτη γι' αυτη τη μερα.

Καλλιεργησε την τροφή που τρως ή ένα μέρος της με ντοπιές ποικιλίες.

Προτίμησε φρούτα και λαχανικά που ωριμαζουν κανονικά στην εποχή τους.

Καταναλώσε φρούτα και λαχανικά που καλλιεργούνται κοντά στη περιοχή που ζεις.

Τρώγε φρούτα και λαχανικά που είναι ανομοιομορφα. Στη φύση δεν υπάρχουν ομοιομορφα προϊόντα. Η ανομοιομορφία είναι σημάδι ισορροπίας.

Όσο αφορά τα αγροτικά ζώα, προτιμώντας προϊόντα από αυτοχθόνες φυλές στηρίζεις την εκτροφή τους.

Την ώρα που φαγητού σου, γίνε αυτό που τρως. Νιώσε αυτό που τρως και συνειδητοποίησε από που ερχεται και τι στηρίζει !!!

Υπευθυνος για την καμπανια ειναι ο Παναγιωτης Σαΐνατοινδης.

Για περισσότερες πληροφορίες :

Πελίτι

Παναγιωτης Σαΐνατοινδης

Τ.Θ. 129, Τ.Κ. 62 110 Σερρες, τηλ. 03210 41978

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ - ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΑΝΟΜΟ ΚΥΝΗΓΙ

Κυνηγός ποζάρει πανευτυχής με το θύμα του, ένα πανέμορφο κύκνο

Η φετινή χρονιά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως χρονιά σφαγής των ζώων και των πουλιών από τους κυνηγούς. Βέβαια οι επίσημοι κυνηγετικοί σίλλογοι ρίχνουν το βάρος στους λαθροθήρες, είναι όμως κοινό μυστικό ότι όλοι οι λαθροθήρες είχαν νόμιμη άδεια και νόμιμο δελτίο κατοχής όπλου! Αυτό σημαίνει ότι αυτοί οι Σύλλογοι δεν μπορούν να ελέγξουν τα μέλη τους και τις περιοχές που κυνηγούν. Όσον αφορά τους θηροφύλακες, αυτοί εκτός του ότι δεν επαρκούν, πολλές φορές είναι και οι πρώτοι που παρανομούν π.χ. θηροφύλακας στη Νάουσα κυνηγούσε σε απαγορευμένη περιοχή.

Ο χειμώνας ήταν πολύ δύσκολος για τα πουλιά και τα ζώα. Οι θερμοκρασίες για ένα μήνα περίπου ήταν κάτω από τους μηδέν βαθμούς κελσίου και το χιόνι δεν έχει λιώσει ακόμη σε αρκετές περιοχές. Πολλές λίμνες πάγωσαν, με αποτέλεσμα τα πουλιά να αναγκαστούν να μεταναστεύσουν και να συγκεντρωθούν σε μεγάλους πληθυσμούς σε πολύ μικρές περιοχές. Η εύρεση τροφής κατέστη δύσκολη έως αδύνατη. Τα ζώα, παγωμένα και πεινασμένα, αναγκάστηκαν να κατεβούν πολύ χαμηλά, εκεί όπου υπήρχε λιγότερο χιόνι, με αποτέλεσμα να αποδεκατιστούν από άνανδρους οπλοφόρους, συμπεριφορά η οποία μάλλον χρήζει ψυχιατρικής αντιμετώπισης. Οι πυροβολημένοι κύκνοι που περισυνελέγησαν από τα Κέντρα Περίθαλψης όλης της χώρας έφθασαν τους 400. Επίσης, παρό πολλά υδροβία πουλιά, όπως σπάνιες πάπιες, χήνες, ερωδιοί, αλλά και σπάνια αρπακτικά, ακόμη και ζαρκαδία και ελάφια, έπεσαν θύματα της μανίας καταδίωξης των κοιμπουροφόρων ("sportsmen").

Το επίσημο κράτος απόν, άφησε τα περιβαλλοντικά προβλήματα στη μοίρα τους. Βλέπετε, τα πουλιά και τα ζώα δεν ψηφίζουν, σε αντίθεση με τους κυνηγούς! Επιπλέον έγινε και το λάθος από την Περιφέρεια Διτικής Μακεδονίας να επιτρέψει το κυνήγι κατά την περίοδο της κακοκαιρίας, τότε δηλαδή που οι συνθήκες διαβίωσης ήταν ήδη εξοντωτικές για τα άγρια ζώα και πουλιά.

Πολλά πυροβολημένα πουλιά έφθασαν και στους υπεύθυνους της Οικολογικής Κίνησης Κοζάνης, όπως τρία αρπακτικά, μια γερακίνα, που δεν πρόλαβε να φτάσει στην Καστοριά στο Κέντρο Περίθαλψης Άγριων Ζώων, ένα βραχοκοικιό και ένας σπάνιος βαλτόκιρκος, που δεν θα ξαναπετάξουν ποτέ. Πολλές είναι οι καταγγελίες για παράνομο κυνήγι, κυρίως από τις παραλίμνιες περιοχές της λίμνης Πολιφύτου και της Βεγορίτιδας. Ακόμη, κυνηγοί από άλλα μέρη της Ελλάδος, π.χ. Λάρισα και Βόλο, καταφθάνουν στην περιοχή, μένουν σε εγκαταλειμμένα κοντέινερ και κυνηγούν από το πρωί μέχρι το βράδυ, σκοτώνοντας παρό πολλά πουλιά και ζώα, τα οποία εμπορεύονται στις ταβέρνες της περιοχής τους, με την ανοχή της τοπικής κοινωνίας. Σε άλλες λίμνες δε, μέχρι και jet ski χρησιμοποιούν για το κυνήγι!

Κάποια αισιόδοξα μηνύματα έρχονται από τον Άγιο Παντελεήμονα, το παραλίμνιο χωριό της λίμνης Βεγορίτιδας, όπου οι κάτοικοι με δικές τους φροντίδες ταΐζουν και προστατεύουν τους κύκνους και τα άλλα πουλιά και κατάφεραν να πετύχουν απαγόρευση (έστω προσωρινή) για το κυνήγι. Αυτό είναι σημαντικό, αν σκεφθεί κανείς ότι οι ντόπιοι κυνηγοί στη Βεγορίτιδα ζητούσαν από τους ψαράδες να μπειν στη λίμνη με τις βάρκες τους, να τρομάξουν και να διώξουν τους κύκνους από τη λίμνη, για να μπορέσουν να σκοτώσουν τις νερόκοτες και τις πάπιες, των οποίων το κυνήγι επιτρεπόταν! Η κυνηγετική μανία δεν έχει όριο!

Το κυνήγι είναι μια παράλογη δραστηριότητα που σε συνδυασμό με την καταστροφή των βιοτόπων και την ρύπανση είναι υπεύθυνο για τη συρρίκνωση έως και εξαφάνιση πολλών ζώων και πτηνών. Και εκτός από την εξαφάνιση, δηλαδή το θάνατό τους, υπάρχουν και άλλες συνέπειες: οι συνεχείς πυροβολισμοί ενοχλούν αφόρητα τα πουλιά και τα ζώα, τα αναγκάζουν να φεύγουν από την περιοχή τους και πολλές φορές να μην αναπαράγονται. Επίσης ο μόλυβδος από τα φυσίγγια είναι τοξικό δηλητήριο, χωρίς αντίδοτο, και έτσι όλο και περισσότερα πουλιά δηλητηριάζονται.

Η θέση της Οικολογικής Κίνησης Κοζάνης είναι η πλήρης και ρητή: απαγόρευση του κυνηγιού, αυτής της παράλογης, άνανδρης, ανήθικης και καταστροφικής δραστηριότητας, που μόνο κακό προξενεί στη φύση και στην άγρια πανίδα. ■

... και για οποιους νομίζουν οτι τα ειδαν ολα : " ΚΥΝΗΓΟΪ ΠΡΟΣΤΑΤΕΣ " !!
τι γίνεται άραγε με μερικους ανθρώπους;

Απελευθέρωσαν έξι κύκνους

ΚΑΡΔΙΤΣΑ (από τον τοπικό τύπο)

Σε δηλώσεις που έκανε μετά την "απελευθέρωση" των κύκνων ο πρόεδρος του Κυνηγετικού Συλλόγου Νίκος Βλαχούτσος τόνισε μεταξύ άλλων τα εξής:

"Με τη σημερινή μας εκδήλωση, εκφράζουμε και την άλλη όψη του νομίματος, που αντιπροσωπεύει την πραγματική εικόνα των κυνηγών αθλητών που αγαπούν και προστατεύουν τη φύση. Με τη σημερινή μας πράξη στέλνουμε ένα μήνυμα στους "προστάτες" του περιβάλλοντος ότι οι πραγματικοί προστάτες και αυτοί που γνωρίζουν τα προβλήματα της άγριας πανίδας, αλλά και το πώς θα σωθεί η φύση και οι βιότοποι, είναι οι κυνηγοί και οι κυνηγετικές οργανώσεις".

Αν αυτοί οι άνθρωποι, έστω και μέσα από τις θεατρινίστικες πράξεις τους, θεωρούν ότι " αγαπούν και προστατεύουν τη φύση ", γιατί να απορούμε που μεταξύ των 151 υποψηφίων για το Νόμπελ Ειρήνης του 2002 βρίσκονται και οι κ.κ. Μπους και Μπλερ ... :

Αλλά ... και γιατί να συνεχίζουμε να μιλάμε και να μην περιοριζόμαστε σε γροιλίσματα αφού συχνά, μεταξύ των σημερινών ανθρώπων, οι λέξεις δεν είναι φορείς λογικών νοημάτων αλλά απλά διακοσμητικά στοιχεία :

Η κίνηση των συγκεκριμένων πονόψυχων κυνηγών -στον βαθμό που δεν είναι απλοϊκή πολιτικάντικη χειρονομία η σύμπτωση του ασυνείδητου διχασμού τους ανάμεσα στο " είμαι " και το " θα ήθελα να είμαι "- είναι πολύ ενδιαφέροντα. Πιστεύουμε όμως ότι αν πραγματικά κάποιοι θέλουν να ανατρέψουν την εικόνα του αντι-οικολογικού και άπληστου νταβατζή της φύσης κοιμπούροφθορου, που οι ίδιοι καλλιέργησαν, το πρώτο βήμα που έχουν να κάνουν είναι να πετάξουν τα κοιμπούρια τους. Υπάρχουν πολλά χρήσιμα και όμορφα πράγματα στον κόσμο. Και επιτακτικές ανάγκες...

ΜΑΣΤΟΡΕΜΑΤΑ

Αποξήρανση: μια Εναλλακτική μέθοδος συντήρησης

α) Γενικά: Η αποξήρανση είναι μια απ' τις παλιότερες διαδικασίες διατήρησης των φρούτων, των λαχανικών και των βοτάνων. Με την επίδραση της θερμότητας και του αέρα αφαιρείται το νερό απ' τα παραπάνω είδη διατροφής, ώστε να μην είναι δυνατό το σάπισμα και το μούχλιασμά τους. Εξάλλου βοηθά σ' αυτό και η συμπύκνωση των οξέων και των σακχάρων που πετυχαίνεται ταυτόχρονα.

Επειδή οι θερμοκρασίες που αναπτύσσονται δεν είναι πολύ υψηλές (50ο - 60ο C), προφυλάσσονται οι βιταμίνες, τα μεταλλικά ιχνοστοιχεία και τα θρεπτικά στοιχεία τους. Δεν χρειάζεται κανένα χημικό μέσο κονσερβοποίησης.

Την αποξήρανση των φρούτων και λαχανικών, σε περιορισμένες ποσότητες βέβαια, μπορεί κανείς να την πετύχει, είτε απλώνοντας τα απλά στον αέρα και τον ήλιο, είτε βάζοντάς τα σε φούρνο θερμού αέρα, είτε σε φούρνο μικροκυμάτων.

Εδώ θα περιγραφεί ο κατεξοχήν οικολογικός τρόπος αποξήρανσης, με ηλιακό αποξηραντήριο.

β) Κατασκευή ηλιακ. αποξηραντηρίου

Πριν αρχίσει κανείς να κατασκευάζει οτιδήποτε, πρέπει να κάνει κάποιες αρχικές σκέψεις: για τη θέση που θα τοποθετηθεί το αποξηραντήριο, για την βέλτιστη αξιοποίησή του. Για παράδειγμα: πρέπει το αποξηραντήριο να είναι μετακινούμενο: Υπάρχει μήπως τοίχος που να έχει κατάλληλο προς Νότο προσανατολισμό για την στήριξή του; Τι ποσότητες φρούτων και λαχανικών

θέλει κανείς να αποξηράνει ταυτόχρονα; Διαθέτει μήπως παλιά υλικά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή του; κ.λ.π. κ.λ.π.

Μετά απ' αυτή τη φάση, θα είναι πολύ βοηθητικό, να καταλήξει κανείς σε κάποια σχέδια και να μελετήσει τις λεπτομέρειες.

Η δική μας κατασκευή, που παρουσιάζουμε εδώ, είναι μια απ' τις πολλές δυνατότητες που έχει κανείς.

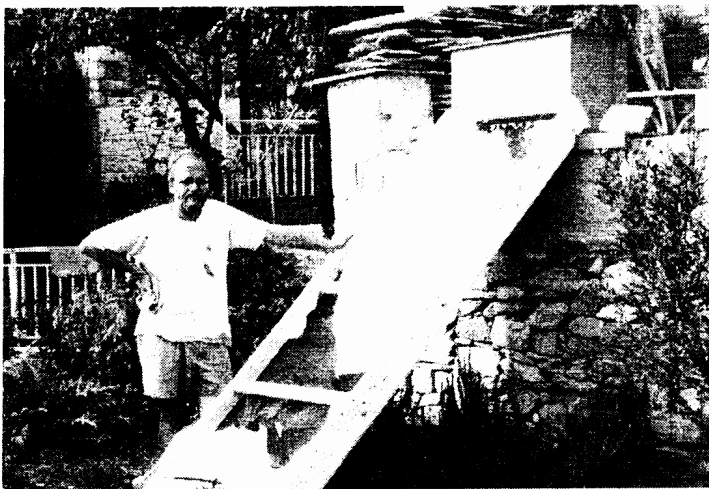
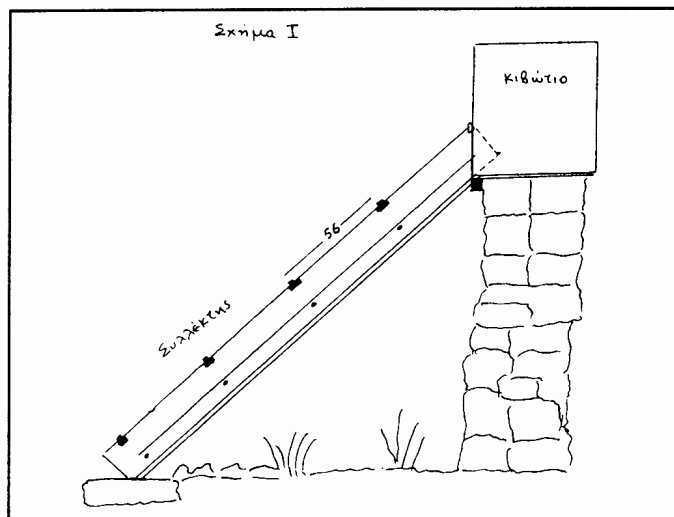
Σαν σταθερό στήριγμα χρησιμοποιούμε ένα τοίχο, που βλέπει προς τον Νότο και που μπροστά του υπάρχει ελεύθερος χώρος. (Σχήμα 1)

Το ηλιακό αποξηραντήριο αποτελείται από 2 μέρη: Τον ηλιακό συλλέκτη και το κιβώτιο - ντουλάπι αποξήρανσης.

1) Ξεκινάμε με την κατασκευή του συλ-

Γιούτα Γκόλτσιο

Γιώργος Κολέμπας

λέκτη. Γι' αυτό χρειαζόμαστε:

1. Δύο ξύλα, σαν πλαϊνά στηρίγματα διαστάσεων 240X14X3 cm

2. Ένα κομμάτι κόντρα πλακέ διαστάσεων 81,5X230cm για την κάτω μεριά

3. Μια λαμαρίνα διαστάσεων 233X78cm

4. Μαύρο ματ χρώμα για μέταλλα.

5. Πέντε ξύλινα κομμάτια - καλούπια σχήματος T, τα οποία καλύτερα να μας τα κάνει ο μαραγκός, για να στηριχθούν τα τζάμια (στο σχήμα II φαίνεται η τομή τους με τη αντίστοιχη δια-

στάσεις).

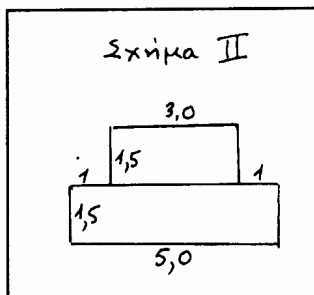
6. Τέσσερα τζάμια διαστάσεων 56X81cm

7. Τέσσερις ντίξες 1m περίπου.

Στα δύο πλαϊνά ξύλα του συλλέκτη (περίπτωση 1) περίπου στη μέση και κατά μήκος τους, ανοίγουμε έναν οδηγό βάθους 1,2cm και πλάτους τέτοιου που να χωρά η λαμαρίνα (περίπ. 3).

Επίσης στην πάνω πλευρά τους, απ' την εσωτερική μεριά, κόβουμε και δημιουργούμε μια γωνιά διαστάσεων 1,5 X 1,0 cm, όπως στο σχήμα III, για να ακουμπήσουμε τα τζάμια. Ανοίγουμε επίσης και στα 2 ξύλα, τρύπες, σε κατάλληλες ίδιες αποστάσεις, απ' την κάτω μεριά του οδηγού, ώστε αργότερα να βιδώσουμε τις Ντίξες.

Τα μ' αυτόν τον τρόπο προετοιμασμένα πλαϊνά ξύλα κολλούνται με το κόντρα πλακέ (περίπ. 2), έτσι, ώστε, όπως φαίνεται και απ' τις διαστάσεις, να αφήσουμε 5cm από τη μια μεριά και 5 cm απ' την άλλη

ελεύθερα. (Αυτό εξαρτάται απ' τη γωνία που θα τοποθετηθεί ο συλλέκτης σε σχέση με το έδαφος και τον τοίχο). Στη συνέχεια βιδώνουμε κιόλας το κόντρα - πλακέ πάνω στα πλαϊνά ξύλα, απ' την κάτω μεριά, για καλύτερη σταθερότητα. (Πρέπει να προσέξουμε να έχουμε ορθές γωνίες χωρίς να μας ξεφύγει στο ελάχιστο).

Μετά τοποθετούμε τα 5 ξύλινα κομμάτια σχήματος T (περ. 5) κατάλληλα, ώστε το κενό μεταξύ τους να είναι 56cm, για να τοποθετηθούν μετά τα τζάμια που έχουν πλάτος 56 cm. Γι' αυτό θα πρέπει στα δύο άκρα τους να κοπούν κατάλληλα ώστε να ταιριάζουν τα πλαϊνά στηρίγματα.

Στη συνέχεια βιδώνουμε τις ντίξες (περιπ. 7)

Η λαμαρίνα, που η πάνω της πλευρά θα έχει βαφεί μαύρη με το ματ χρώμα που αναφέραμε (περιπ. 4), τοποθετείται με προσοχή στον οδηγό, σπρώχνοντάς την από τη μια μεριά.

Για να περάσει πιο εύκολα, στρογγυλεύουμε τις δύο γωνίες της με ένα ψαλίδι για μέταλλα.

Στο τέλος τοποθετούμε τα τζάμια (περιπ. 6), τα οποία σταθεροποιούμε με κατάλληλα πηγάκια που καρφώνουμε με ψιλά καρφάκια.

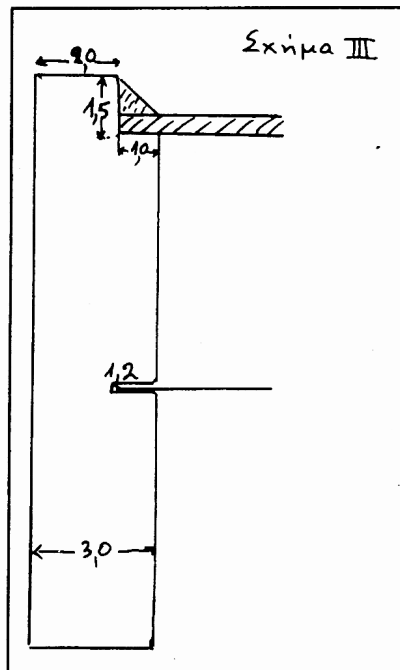
Την περιγραφείσα κατασκευή, μπορεί κανείς να την κάνει από αλουμίνιο, αν θέλει να είναι πιο ελαφρύς ο συλλέκτης, ή αν έχει παλιά παράθυρα ή πόρτες μαζί με τις κάσες τους, μπορεί να τα χρησιμοποιήσει, εξοικονομώντας υλικά και εργασία.

ii) Μετά τον συλλέκτη κατασκευάζουμε το κιβώτιο, όπου θα τοποθετούνται τα προς αποξήρανση είδη. Οι διαστάσεις του δεν πρέπει να είναι τυχαίες. Το μήκος του για παράδειγμα δεν μπορεί να ξεπεράσει το πλάτος του συλλέκτη. Το πλάτος του όχι διςανάλογο του βάθους του συλλέκτη, ενώ το ύψος του εξαρτάται απ' τις ποσότητες που θέλουμε να αποξηράνουμε, χωρίς όμως να ξεπερνά τις δυνατότητες του συλλέκτη για παραγωγή ζεστού αέρα.

Στη δική μας κατασκευή οι διαστάσεις φαίνονται στο σχήμα IV.

Παρατήρηση: Το πάτωμα του κιβωτίου, κατά μήκος, και απ' τις δύο πλευρές, πρέπει να είναι μεγαλύτερο, ώστε να μπορεί να σταθεροποιηθεί πάνω στον τοίχο καλύτερα.

Στο κάτω και μπροστινό μέρος του κιβωτίου δημιουργούμε

το άνοιγμα που θα έχει διαστάσεις τις αντίστοιχες του πάνω ανοίγματος του συλλέκτη, ώστε απ' αυτό να περνά όλο ο αέρας που θα έχει ζεσταθεί κάτω απ' το τζάμι και πάνω απ' την μαύρη λαμαρίνα του συλλέκτη (φαινόμενο θερμοκηπίου). Ο ψυχρός αέρας μπαίνει απ' το κάτω άνοιγμα του συλλέκτη.

Το ίδιο και στην πάνω και πίσω μεριά του κιβωτίου, δημιουργούμε άνοιγμα, ώστε να φεύγει ο αέρας που θα παρασέρνει μαζί του και την υγρασία απ' τα φρούτα ή τα λαχανικά.

Η πίσω μεριά του κιβωτίου ανοίγει σαν ντουλάπι. Μέσα στο κιβώτιο έχουμε τοποθετήσει, στο πλάι, κατάλληλα πηγάκια ή οδηγούς συρταριών, πάνω στα οποία βάζουμε τα συρτάρια, όπου τοποθετούνται τα τρόφιμα ή τα βότανα.

Στο δικό μας παράδειγμα το κιβώτιο είναι αρκετό για έξι συρτάρια, τα οποία απ' την κάτω πλευρά έχουν σήτα.

iii) Στο τέλος βάζουμε όλα τα ξύλινα μέρη με αδιάβροχο χρώμα και αφού στεγνώσουν μπορούμε να συνδέσουμε το κιβώτιο με τον συλλέκτη, προσέχοντας να μην δημιουργηθεί κενό.

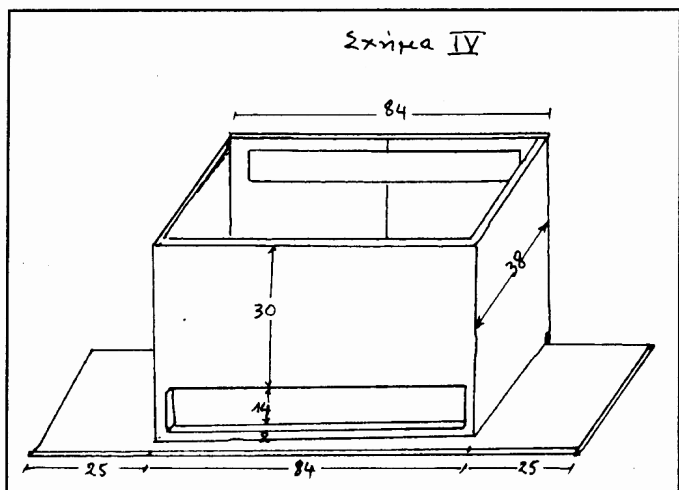
Το όλο σύστημα τοποθετείται στην επιλεγμένη θέση στον τοίχο με κατάλληλη γωνία, που συνήθως συμπίπτει με το γεωγραφικό πλάτος του τόπου. (Στη δική μας περίπτωση που είναι το Πήλιο: 40ο Φωτογραφία).

γ) **Γενικές συμβουλές αποξήρανσης:** Τα φρούτα και τα λαχανικά με την αποξήρανση δεν βελτιώνονται ποιοτικά, ούτε ωριμαίνουν περισσότερο. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είναι ήδη ώριμα και να μην είναι προσβεβλημένα από παράσιτα. Πριν την αποξήρανση τα καθαρίζουμε καλά.

1. Φρούτα - λαχανικά: απομακρύνουμε κοινότητες, κοτσάνια κ.λπ. (σε μερικά δεν χρειάζεται π.χ. σήκα), κόβουμε σε φέτες πάχους 10-15 mm. Όσο πιο λεπτές είναι οι φέτες τόσο πιο γρήγορα ξεραίνονται, όμως πολύ λεπτές φέτες χάνουν τη γεύση τους. Τις φέτες τις τοποθετούμε με τη φλούδα πάνω στη σήτα, ώστε να μην κολλάνε. Ο χρόνος αποξήρανσης, όπως είπαμε εξαρτάται απ' το μέγεθος και το πλάτος των κομματιών τους. Τα έτοιμα αποξηραμένα, αφού κρυώσουν τα κόβουμε ελαφρά και αν δεν σπάνε, τότε έχουν αποξηρανθεί σωστά, χωρίς να έχουν χάσει τα θρεπτικά συστατικά τους. Γενικά τα φρούτα χρειάζονται 3-4 μέρες, τα λαχανικά (π.χ. φασόλια) 2 μέρες, Μανιτάρια 1-2 μέρες.

2. Βότανα: Μπορεί κανείς να τα ξεράνει μαζί με τα στελέχη και μετά να τα αφαιρέσει, μόνο που θα χρειασθεί περισσότερος χρόνος. Αν θέλουμε γρήγορη αποξήρανση τότε παίρνουμε μόνο τα φύλλα και τα άνθη τους και τα τοποθετούμε στα συρτάρια πάνω στη σήτα. Γενικά χρειάζονται 1 μέρα για την αποξήρανση, εκτός απ' τον βασιλικό που θέλει 4 μέρες.

3. Αποθήκευση: είναι σημαντικό τα αποξηραμένα είδη να συσκευαστούν αεροστεγώς και να τοποθετηθούν σε ξερό και σκοτεινό μέρος, γιατί διαφορετικά, μετά π.χ. από μισό χρόνο σε θερμοκρασία δωματίου, θα αναπτυχθούν σίγουρα παράσιτα. Είναι λοιπόν απαραίτητο, κάθε μήνα περίπου, να ελέγχουμε την κατάσταση τους, μήπως έχουν μαζέψει υγρασία ή έχουν μαλακώσει πολύ. Αν συμβεί αυτό μπορεί κανείς να τα ξανααποξηράνει για λίγο. ■

K Λ Ο Φ Ε Ν

Η Οικολογική Κίνηση Κοζάνης ζητά

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΑΠΟ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΟΤΙ ΘΑ ΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ ΓΙΑ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΩΝ PCBs ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΔΕΗ

Με βάση τα στοιχεία που είδαν μέχρι τώρα το φως δημοσιότητας για το περιεχόμενο και το ιστορικό των πυκνωτών που κήκταν στο ΑΗΣ Αγ. Δημητρίου προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα.

1. Η ποσότητα του μονωτικού λαδιού που κήκκε ή εξαερώθηκε ήταν 60 περίπου λίτρα και περιείχε **Aroclor 12-32**.

2. Η παραπάνω ένωση ανήκει στα PCBs, δηλαδή είναι παρεμφερής με το Κλοφέν, **υπάγεται στην ίδια κατηγορία τοξικών και επικίνδυνων ουσιών και διέπεται από τον ίδιο αυστηρό καθεστώς διαχείρισης**. Η παραγωγή της και η χρησιμοποίησή της σε νέες συσκευές με βάση την Ευρωπαϊκή νομοθεσία έχει απαγορευτεί από το 1976. (Η Ελλάδα εναρμονίστηκε μ' αυτή τη νομοθεσία μετά το 1986).

3. Η ακριβής σύσταση και ονομασία του επίμαχου μονωτικού λαδιού δεν ήταν γνωστή ούτε στη ΔΕΗ, ούτε στη Νομαρχία εδώ και 17 χρόνια (!), δηλαδή από το 1984 που τοποθετήθηκαν οι πυκνωτές στην εγκατάσταση), γεγονός απαράδεκτο που επισύρει κυρώσεις. Η χημική σύσταση διαγνώστηκε και διαπιστώθηκε κατόπιν εορτής και μάλιστα, ένα μήνα μετά την πυρκαγιά!

4. Η ΔΕΗ, πράγματι, δεν γνώριζε ότι με την πυρκαγιά διέρρευσε και κήκκε το Aroclor παράγοντας τοξικά αέρια, και φυσικά δεν ενημέρωσε τους εργαζόμενους της βάρδιας και τους πυροσβέστες, για τους οποίους είναι δύσκολο να διαγνωστεί αν και πόσο εισπνέυσαν από τα τοξικά παράγωγα της καύσης (διοξίνες κ.λπ.) Πάντως για τον υπόλοιπο πληθυσμό και το περιβάλλον, με βάση τα σημαντικά στοιχεία, δεν φαίνεται να υπάρχει κανένα πρόβλημα.

5. Οι περιβαλλοντικές παρενέργειες της πυρκαγιάς που δεν είναι μόνο τα PCBs, αλλά και η καύση καλωδίων PVC, η καύση 20 τόνων συμβατικών λαδιών, κ.λπ. Οι παρενέργειες αυτές έπρεπε αμέσως μετά την πυρκαγιά να συμπεριληφθούν σε ειδική έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία από όσο γνωρίζουμε - ούτε συντάχθηκε από τη ΔΕΗ, ούτε ζητήθηκε από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

6. Αποδεικνύεται 17 χρόνια μετά την κατασκευή της επίμαχης μονάδας του Αγ. Δημητρίου, πόσο κοντόφθαλμη ήταν η απόφαση της ΔΕΗ και της Κυβέρνησης, να αγνοήσει το Κοινοτικό Δίκαιο που απαγόρευε την εισαγωγή συσκευών με PCBs και να εφαρμόσει το απαρχαιωμένο Ελληνικό Δίκαιο που επέτρεπε τα PCBs την περίοδο εκείνη. Τα γεγονότα που ακολούθησαν δηλαδή οι εγκληματικές παραλείψεις στη διαχείριση των PCBs τη δεκαετία του 80 καθώς και η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στην αντίστοιχη Ευρωπαϊκή οδηγία το 1986, επιβεβαιώνουν την έλλειψη διορατικότητας. Αν η ΔΕΗ δημοπρατούσε όλες τις νέες μονάδες που κατασκευάστηκαν μετά το 1976, **θέτοντας στις προδιαγραφές ως όρο τη μη χρήση PCBs**, θα είχαμε προλάβει μια σειρά δυσάρεστα συμβάντα.

7. Επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά πόσο ανοχώρωτοι είμαστε ως κράτος στα θέματα ελέγχου ρύπανσης. (Δεκαετίες καθυστέρηση στην υιοθέτηση της σχετικής Ευρωπαϊκής οδηγίας του '76 για τα PCBs, έλλειψη Ελληνικών εργαστηρίων για μετρήσεις διοξινών, έλλειψη στελέχωσης της Νομαρχιακής Υπηρεσίας του ΥΠΕΧΩΔΕ, κ.λπ.)

8. Κανείς φορέας, Σωματείο, Υπηρεσία ή Οργανισμός Αυτοδιοίκησης δεν πίεσε όλα τα χρόνια τη ΔΕΗ για πλήρη και οριστική αντικατάσταση και απομάκρυνση των PCBs από την περιοχή μας. Οι εποχιακές, φραστικές εξάρσεις και διαμαρτυρίες με το γνωστό σπύλ των ανώδινων "φωτοβολίδων" ούτε έλυσαν, ούτε θα λύσουν το πρόβλημα. Η Οικολογική Κίνηση προσέφερε και στην Δικαιοσύνη και στην Ευρωπαϊκή Ένωση **πριν από μια δεκαετία**, αλλά ίσχυσε και εδώ το γνωστό "έναν κοίκο δεν φέρνει την άνοιξη".

Αν κάτι πρέπει να μείνει από αυτή την υπόθεση, όταν θα σβήσουν τα φώτα της δημοσιότητας, είναι η **δημόσια δέσμευση όλων των αρμόδιων ή ενδιαφερομένων φορέων, Υπηρεσιών και αρχόντων ότι:**

* δεν θα παραμείνουν αδρανείς περιμένοντας το 1010, οπότε με βάση τη νομοθεσία θα αποσυνθωθούν όλα τα PCBs,

* θα πιέσουν άμεσα, συστηματικά και συντονισμένα τη ΔΕΗ να προχωρήσει στην ταχύτερη απομάκρυνση των PCBs. Ένα οργανωμένο σχέδιο μόνιμης πίεσης συμπεριλαμβάνει διοικητικά μέτρα, (πρόστιμα, τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας των ΑΗΣ), δικαστικές προσφυγές κατά παντός υπειθύνου, πολιτικές και κοινωνικές πιέσεις από Συλλόγους, Αυτοδιοίκηση, βουλευτές κ.λπ.

Ελπίζοντας ότι αυτή τη φορά θα εισακουστούμε καλούμε το Νομαρχιακό Συμβούλιο να πάρει την σχετική πρωτοβουλία οργανώνοντας την πρώτη σύσκεψη όλων των εμπλεκόμενων.

Δίνουμε σήμερα στη δημοσιότητα ένα "προφητικό" κείμενο της Οικολογικής Κίνησης που συντάχτηκε πριν από 12 χρόνια και εγκαλούμε τη Δικαιοσύνη, το ΥΠΕΧΩΔΕ, την ΤΕΔΚ και τους εργαζόμενους να παρέμβουν για την εγκληματική διαχείριση των PCBs, πριν θρηνήσουμε θύματα και αθεράπευτες οικολογικές καταστροφές. Το κείμενο αποδεικνύει για άλλη μια φορά πως στην Ελλάδα η πρόληψη είναι ανύπαρκτη σ' όλα τα επίπεδα, στη θέση της εφαρμόζεται το κατόπιν εορτής, ενώ η ανάληψη ευθύνης είναι εύκολη στα λόγια αλλά άγνωστη στην πράξη.

Τι άλλο μας περιμένει;

Κοζάνη Ιανουάριος 1990

"...Την ώρα που άλλες χώρες έχουν απαγορεύσει τη χρήση των PCBs και έχουν επιβάλει την αντικατάστασή τους με τα διμεθυλοπολυσιλαξάνια, εμείς δε νοιαζόμαστε σαν Πολιτεία να πληροφορηθούμε ούτε τον ανυποψίαστο πολίτη, ούτε τον ανυπεράσπιστο εργαζόμενο που τα χρησιμοποιεί.

Οι κίνδυνοι και οι ολέθριες επιπτώσεις από την χρήση των PCBs έχουν επισημανθεί διεθνώς από το 1966. Η εμπειρία της ασθένειας Yusho στην Ιαπωνία είναι η πιο χαρακτηριστική. Το 1968 σε ένα εργοστάσιο επεξεργασίας τροφίμων παρουσιάστηκε διαρροή ποσότητα PCB σε μεγάλη δεξαμενή ορυζέλαιου. Η συγγέντρωση του PCB στο λάδι δε ξεπέρασε τα 2000 ppm ήταν όμως αρκετή για να δηλητηριαστούν 1200 άνθρωποι από τους οποίους πέθαναν 22. Τα συμπτώματα της ασθένειας Yusho, (έτσι ονομάστηκε τότε, Yusho = ασθένεια λαδιού) ήταν: μελάνωση δέρματος, οίδημα στα βλέφαρα, διόγκωση του σπληνός, βλάβες σε νεφρό, σπλήνα και επινεφρίδια, διατάραξη της γενετικής λειτουργίας, σχηματισμός κακοηθών όγκων. Πέρα από αυτά, το 90% των βρεγών που γεννήθηκαν από προσβεβλημένες γυναίκες παρουσίασαν σοβαρές δερματικές αλλοιώσεις και είναι σήμερα γνωστά ως black babies (μαύρα μωρά).

Μια πρόσθετη ανησυχητική ένδειξη συνδέει τα PCBs με την διοξίνη (την ουσία που προκάλεσε το 1976 τη γνωστή τραγωδία του Σεβέζο στην Ιταλία), προς την οποία πιθανόν να μετατρέπονται τα PCBs. Στις ΗΠΑ, η εταιρεία Monsanto γνώστα 1976 παραιτήθηκε μόνη της από την παραγωγή των PCBs ακόμα και για κλειστά συστήματα.

Κι ενώ τα PCBs είναι ένα προϊόν υπό εξορία και ήδη προωθούνται τα υποκατάστατά τους στα πιο προηγμένα κράτη, εδώ ακόμη δε γνωρίζουμε τη νομοθεσία διαχείρισής τους. Στο ν.π. αριθ. 655/1/1/89 q' άλλο της εφ' ημερίδας της Κυβερνήσεως "περί εξάλειψης των πολυχλωροδιφαινύλιων,

(δηλ. των PCBs)" αναφέρεται ρητά ότι:

1. Η αποθήκευση των PCBs διενεργείται μετά από σχετική άδεια του νομάρχη και γνωμοδότηση Επιτροπής στην οποία συμμετέχουν (εκτός των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων), εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ και των παρακείμενων ΟΤΑ (Άρθρο 10 Παρ. 1)

2. Ο νομάρχης ασκεί τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους κάθε εγκατάστασης, βιομηχανίας ή επιχείρησης που κατέχει PCBs (Άρθρο 1, Παρ. 1).

3. Οποιασδήποτε κατέχει PCBs οφείλει να τηρεί μητρώο στο οποίο να αναγράφεται η ποσότητα, η φύση, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά, οι μέθοδοι και οι χώροι διάθεσης κ.λ.π.

4. Να παρέχει τις παραπάνω πληροφορίες και στοιχεία υποχρεωτικά κατά μήνα Φεβρουάριο κάθε έτος στον οικείο νομάρχη... (Άρθρο 7).

Αντά λέει ο νόμος και οι ενθίνες, προφανώς λόγω αδράνειας, της ΔΕΗ, της νομαρχίας, ΤΕΔΚ, ΟΤΑ, Συνδικάτων κ.λ.π. είναι βαριές. Γιατί, είτε είναι βαθιά νυχτωμένοι για τις ενθίνες και τις αρμοδιότητες τους, οπότε η αδιαφορία τους είναι εγκληματική, είτε τις γνωρίζουν και δεν τις ασκούν οπότε είναι ακόμα χειρότερα. Κραυγαλέα απόδειξη η ένοχη σιωπή τους και οι εσπευσμένες κινήσεις της ΔΕΗ να ασφαλίσει τις υπάρχουσες χρησιμοποιούμενες και μη, ποσότητες PCBs, που μέχρι χθες αντιμετώπιζονταν σαν κοινά λάδια χωρίς μέτρα προστασίας. (Δεν αποκλείεται κάποια άχρηστα βαρέλια μάλιστα να έχουν χυθεί σε κανάλια απόνευρων ή και στο έδαφος!).

Είμαστε σίγουροι ότι από τους ελέγχους που ζητά ο νομοθέτης σχεδόν κανείς δεν εφαρμόζεται. Παρ' όλα αυτά θα περιμένουμε ακόμη μια βδομάδα μήπως οι κατέχοντες ή ελέγχοντες PCBs δημοσιεύουν κάποιο ντοκουμέντο (άδεια κατοχής, πρακτικό ελέγχου, κ.λ.π.) που να αποδεικνύουν το αντίθετο. Μετά είμαστε υποχρεωμένοι σαν Οικολογική Κίνηση Κοζάνης:

* να πάμε στον εισαγγελέα και να ζητή-

σουμε πιστή εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας και κυρώσεις στους υπεύθυνους

* να απαιτήσουμε απ' τον νομάρχη (και αυτός μέσα στους υπεύθυνους) να κινητοποιήσει επιτέλους το ΥΠΕΧΩΔΕ και γενικότερα τις αρμόδιες υπηρεσίες

* να ζητήσουμε τον έλεγχο των νερών για πιθανή παρουσία PCBs

* να εγκαλέσουμε την επίσης συνυπεύθυνη με βάση τον νόμο ΤΕΔΚ να προστατεύσει την υγεία του λαού της περιοχής, αφετό όργανο του οποίου αποτελεί και υποτιθέμενο αντίβαρο στην κρατική εξουσία και ανθυπερσία

* να προσφύγουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση

* να κοινοποιήσουμε την παρούσα επιστολή στους συνδικαλιστικούς φορείς παροτρύνοντας τους να ζητήσουν τη σταδιακή αντικατάσταση και απομάκρυνση των PCBs

Γιατί αν τυχόν από συνεχόμενη αμέλεια ή αδιαφορία μολυνθεί έστω και ελάχιστα το υδάτινο δυναμικό της περιοχής από διαρροή ή απόρριψη PCBs τότε αλίμονο μας..."

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΚΟΖΑΝΗΣ

Για την ιστορία αναφέρουμε ότι

- Στις λίμνες Βεγορίτιδα και Πετρώων βρέθηκε το 1992 κλοφέν στον πιθμένα (0.16 και 1.18 ppb με όριο τα 0.10 ppb).

- Η Οικολογική Κίνηση προσέφυγε εκείνη τη χρονιά στον εισαγγελέα, ενώ στις 16-6-93 κατέθεσε αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση για το κλοφέν. Και τις δύο περιπτώσεις η υπόθεση παραιτήθηκε στις καλένδες.

- Την ίδια περίοδο ο Περιφερειάρχης κ. Μινγαδάλης ζήτησε -και μισράβο του- την οριστική απομάκρυνση των PCBs, αλλά δεν έμεινε για πολύ στην Κοζάνη, ενώ ο τότε Διοικητής της ΔΕΗ κ. Ξανθοπούλος υποσχέθηκε την σταδιακή αντικατάσταση των PCBs χωρίς ποτέ να την υλοποιήσει.

Περιβαλλοντικό Εικαστικό Εργαστήρι

Έφη Γκαράνη

Ο φετινός χειμώνας άφησε τα ίχνη του στη μνήμη μας. Τώρα είναι η άνοιξη που χτυπάει την πόρτα μας. Κι εγώ, είναι τώρα που νιώθω να επικοινωνώ με τις γυναίκες άλλων εποχών. Τις βλέπω να μαζεύουν άγριους σπόρους να καλλιεργούν φυτά και να φαντεύουν στους κήπους τους. Τις φαντάζομαι στις κοιζίνες τους να δοκιμάζουν συνταγές. Νιώθω τις ιδέες και τις εμπειρίες τους να πηγαινοέρχονται στον αέρα σκιερών δωμάτων ανακατεμένες με τις μυρωδιές των βοτάνων και των μπαχαρικών σαν ευτυχιμένες μέλισσες που θα φτιάξουν το καλύτερο μέλι, το σωστό γιατρικό, το μυρωδικό της υγείας και της πύχης για τη συντήρηση της ζωής.

Ακούω τις γυναίκες αυτές να λένε χαμηλόφωνα τις συνταγές σαν παραμύθι στα παιδιά και στα εγγόνια τους. Και η γνώση αυτή να πετάει - φορτωμένο σύννεφο με βότανα, καυσαρόλες, σκούρα μπουκάλια, μπαούλα με λινά και δαντέλες αρωματισμένα όλα με λεβάντα - από γένια οι γένια σαν πολύτιμος θησαυρός και να φτάνει σε μένα. Θέλω λοιπόν να είμαι κι εγώ ένας κήκος σ' αυτή την αλυσίδα των γυναικών που απ' τα χέρια τους πέρανε η γνώση για να γίνει πράξη κι απ' τη φαντασία τους ξέφαινε το όνειρο κι έφτιαχνε την κάθε δύσκολη μέρα καλύτερη.

Τίποτα δεν μου φαίνεται περισσότερο ανοξιότατο από ένα καθαρό σπíti μ' ανοιχτά παράθυρα και φρέσκες μυρωδιές. Θα σας πω μερικά μικρά μυστικά για να καθαρίσουμε τα σπίτια μας με απλά υλικά και αιθέρια έλαια.

Αυτή η συνταγή είναι για να καθαριστούν λερωμένες από τον καιρό πορσελάνες και γυάλινα σκεύη, αλλά κάνει και για τους τοίχους και τους νιπτήρες. Ρίχνουμε μια κουπά από ένα βότανο (βασιλικό, φασκόμηλο, μέντα διόσμο, ενκάλυπτο, μελισσόχορτο ή θυμάρι) σε 4 κουπες βραστό νερό και το αφήνουμε 15 λεπτά. Το στραγγίζουμε και ρίχνουμε μέσα 1-4 κουτάλια σόδα ή βόρακα. Τρίβουμε με ένα σφουγγάρι και ξεπλύνουμε. Για δυσκολότερες δουλειές όπως το καθαίρισμα του πατώματος, των βρώμικων τοίχων, των ξύλινων αντικειμένων ακόμα και των ψάθινων καλαθιών φτιάχνουμε μια πάστα σαπουνιού από σαπούνι λαδιού τριμμένο και ζεστό νερό. Η αναλογία είναι, 1 κουπά σαπούνι 4 κουπες νερό. Το ανακατεύουμε. Ρίχνουμε 1 κουτάλι αιθέριο έλαιο λεμονιού ή πορτοκαλιού και ανακατεύουμε πάλι. Το φυλάιμε σε βάζο. Διαλύουμε βάζοντας 1-3 κουτάλια σε 4 κουπες νερό.

Όταν φτιάχνουμε τις παραπάνω συνταγές και καθαρίζουμε πρέπει να φοράμε γάντια.

Για να κινητήσουμε τα ενοχλητικά έντομα και να δώσουμε φυσικό άρωμα στα ρούχα φτιάχνουμε αρωματικά σακουλάκια για τις ντουλάπες και τα συρτάρια μας.

Ανακατεύουμε 4 κουπες ξερή λεβάντα, 2 κουπες ξερό δεντρολίβανο, 1 κουπά σανταλόξυλο 1/2 κουπά ολόκληρο γαρύφαλλο και 1/4 κουπάς θυμάρι. Στο μείγμα των βοτάνων ρίχνουμε 5 σταγόνες αιθέριο έλαιο γαρύφαλλου και 20 σταγόνες αιθέριο έλαιο μέντας. Ανακατεύουμε και βάζουμε το μείγμα σε βάζο. Το αφήνουμε σε σκοτεινό μέρος για μερικές εβδομάδες. Φτιάχνουμε σακουλάκια από όμορφα απομεινάρια λεπτών υφασμάτων, όπως μεταξωτά και δαντέλες. Γεμίζουμε με το αρωματικό μείγμα τα σακουλάκια, τα κλείνουμε καλά και τα κρεμάμε στις ντουλάπες ή τα βάζουμε στα συρτάρια.

Στους κήπους με τα μαγικά βότανα, τις ανθισμένες λεμονιές και τα μεθυσμένα τριαντάφυλλα γίνονται θαύματα αυτό τον καιρό. Κι όποιος δεν πιστεύει στις νεράιδες και στα παραμύθια ας φτιάξει καλού κακού στον κήπο του ή στο μπαλκόνι του ένα βαλσαμικόχορτο (*Hypericum perforatum*), το φάρμακο για όλες τις αρρώστιες όπως έλεγαν τα παλιά χρόνια.

Μπορεί ακόμα να ανακατέψει μισή κουπά βούτιρο με μια κουπά μαύρη ζάχαρη και 2 ανγάρια και μισό κουτάλακι απόσταγμα βανίλιας. Σ' αυτό το μείγμα ας προσθέσει 1 κουτάλι φιλοκομμένη φρέσκια λεβάντα, 1 1/2 κουπάς αλεύρι και 1/2 από κουτάλακι του γλυκού σόδα. Ρίχνουμε με ένα κουτάλι μικρό από το μείγμα κουταλίτσες σε βουτυρωμένο ταψάκι και ψήνουμε 8-10 λεπτά. Τα σερβίρουμε αυτά τα μπισκότα σε πολύ μικρά πιατάκια. Εκτός απ' τις νεράιδες θα ξετρελάνουν και τα παιδιά μικρά και μεγάλα.

Μέσα στο πανηγύρι της άνοιξης έχουν τη θέση τους και οι βιολέτες. Όχι οι ψεύτικες που δεν μυρίζουν αλλά εκείνες που είχαμε παλιά στους κήπους που τις πηγαίναμε στον Επιτάγιο και μύριζαν απίθανα. Μπορείτε να τις κρυσταλλώσετε ως εξής:

Μαζέψτε φρέσκιες βιολέτες. Ξεπλύντε τις πολύ προσεκτικά και στεγνώστε σε χαρτί κοιζίνας. Χτυπήστε ένα ασπράδι αυγού, αλλά όχι πολύ. Βυθίστε κάθε λουλούδι στο ασπράδι και τινάξτε με προσοχή όσο περισσεύει. Πασπαλίστε με άσπρη λεπτή ζάχαρη όλο το λουλούδι μπροστά και πίσω. Βάλτε τα λουλούδια σε δίσκο που καλύψατε με λαδόχαρτο.

Βάλτε στο ψυγείο για 1-2 μέρες. Φυλάξτε μέχρι ένα μήνα σε δοχεία βάζοντας εναλλάξ λαδόχαρτο και στρώμα από κρυσταλλωμένες βιολέτες. Χρησιμοποιείτε τις βιολέτες για να διακοσμήσετε κέικ, φρουτοσαλάτες, παγωτά κ.λπ.

Και μια τελευταία ιδέα εντελώς ανοξιότατη με βιολέτες και πανσέδες μικρούς.

Κόψτε βιολέτες και πανσέδες διαφόρων χρωμάτων. Βάλτε τα σε παλιούς τηλεφωνικούς καταλόγους να πατηθούν και να στεγνώσουν. Φτιάξτε κουρτινάκια από πολύ λεπτό σχεδόν διαφανές ύφασμα και κολλήστε με κόλα υφάσματος τα ξερά λουλούδια πάνω στο κουρτινάκι. Αυτά τα κουρτινάκια δεν κρατάνε για πάντα, για όσο όμως κρατήσουν είναι υπέροχα.

Να περνάτε καλά